

Franckesche Stiftungen zu Halle

Adami Rechenbergi[i] Svmmarivm Historiae Ecclesiasticae

Rechenberg, Adam

Vitembergae, MDCCLXVII

VD18 12484725

Periodus III Historiae Ecclesiasticae De Ecclesia Per Pontifices Romanos Et
Muhammedanos Pressa Et Obscurata

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-213274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-213274)

regulam Christi inter se certare non erubuerint: ut Synodi tollendis litiis temere excitatis impares fuerint. Hinc non mirandum adeo, DEVM inimicis malis et calamitatibus publicis scelera haec et uitia grauius ultum esse. Nam irruentibus barbaris populis, bella, uastationes, et pestem Ecclesiam et rem publicam hoc seculo afflixisse, *Procopius*, *Euagrius*, *Gregorius Turonensis* et *P. Diaconus*, alique testes sunt.

PERIODVS III

HISTORIAE ECCLESIASTICAE

DE

ECCLESIA PER PONTIFICES ROMANOS ET MVHAMMEDANOS PRESSA ET OBSCVRATA

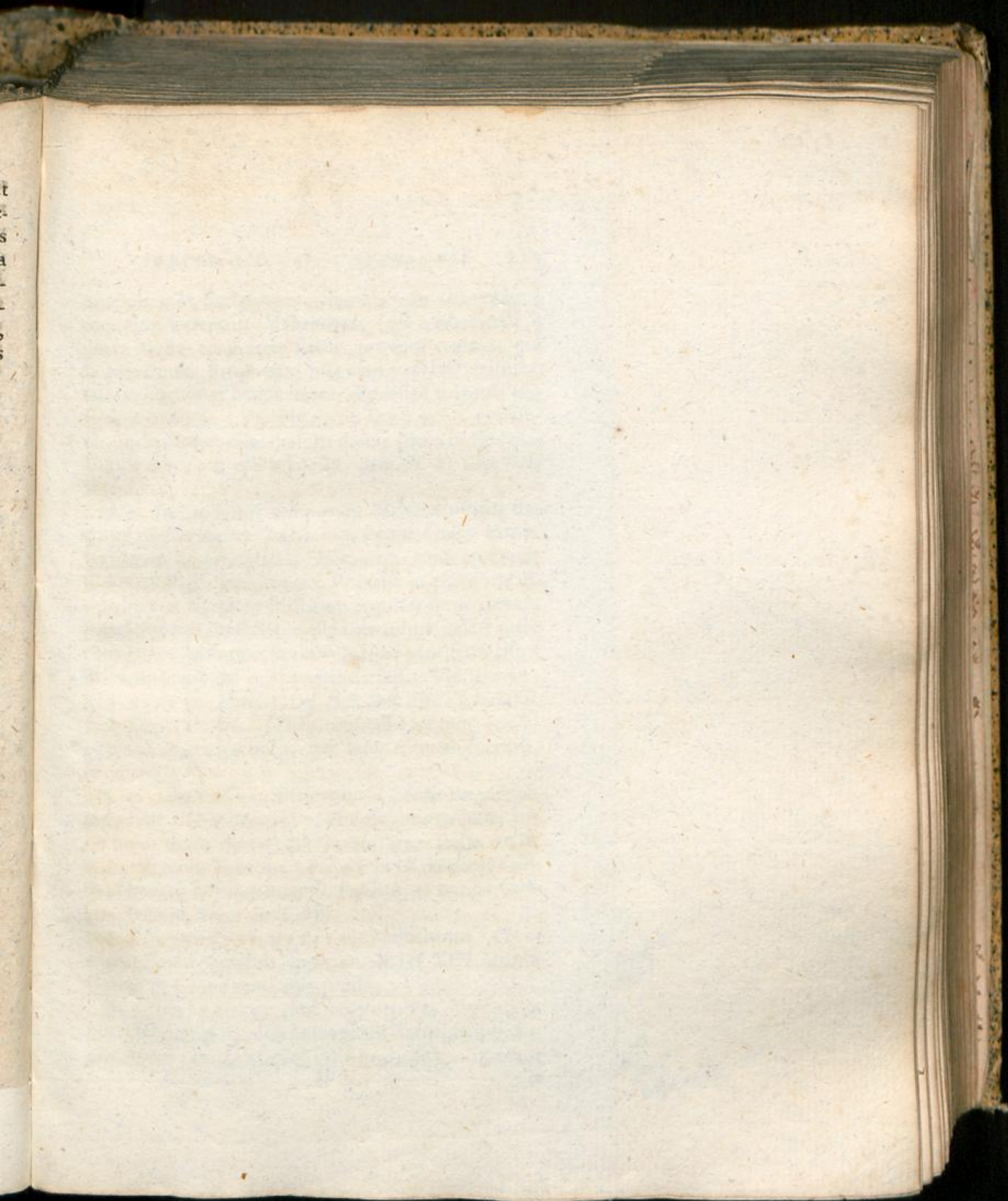
CAPVT I

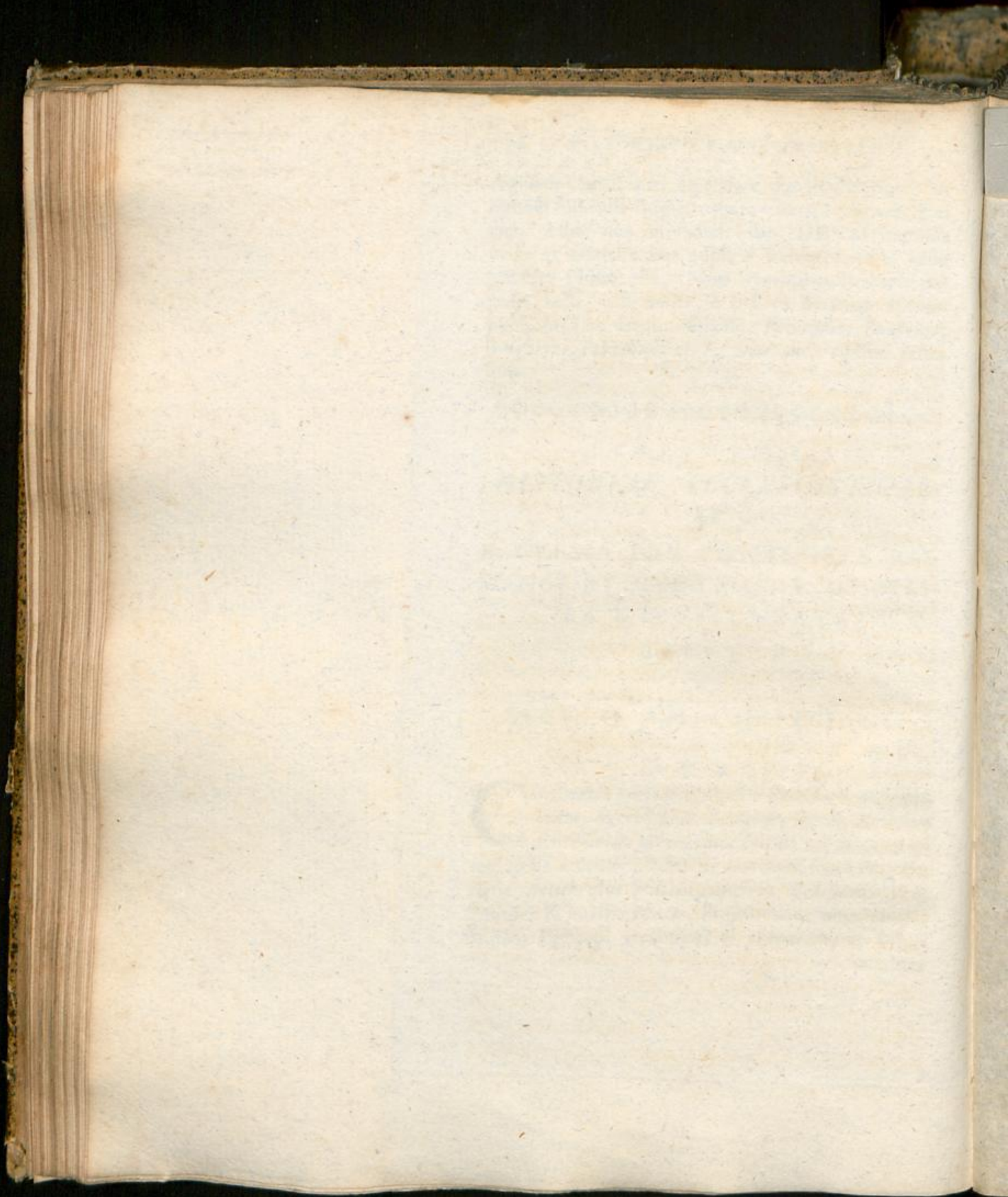
DE

SECVLO VII CHRISTIANO

§. I

Cum *tertia periodo* Historiae Ecclesiasticae, *septimum* aggredimur *Seculum*, quod Ecclesiae Christianae ob ingentes rerum mutationes fatale fuisse uidetur. Nam in *Occidente* seu Rom. Ecclesia *Antichristus* emerfit, quando *Bonifacius III*, Pontifex R. auxilio *Phocae*, flagitiosissimi Imperatoris, titulum Episcopi *oecumenici* et *primatum*, ut caput omnium

omnium esset Ecclesiarum, obtinuit. In *Oriente* uero impostor sceleratus *Mubammed*, (uel *Mohammed*,) gente Arabs, conditione seruus primum exortus, qui se mentiendo Prophetam magnum a DEO missum, sectam nouam et blasphemam, Ecclesiae orientali exitiosam condidit. Vnde barbarie simul latius grassante, barbarum et calamitatum omnia plena in Ecclesia. Vid. HOTTINGERI *Hist. Sacr. N. T. Cap. VII, Sect. I.*

§. 2. In hac igitur temporum barbarie magna sterilitas *doctorum* et *scriptorum* bonae frugis exitit. Nam post horrendas illas barbararum gentium excursions, collapsio iam Imperio Romano et politioris literaturae et sacrarum literarum cognitio simul ruerat; ingeniorum et literarum meliorum cultus ueluti peste contactus emarcuerat, ut inter *Latinos* paucissimi essent in bonis literis uel mediocriter uersati. Vid. DEGORREI *VVHEAR Method. Leg. Hist. Sect. XXXVI, et Catal. Test. Ver. Lib. VII.* Celebriores ergo tantum *SCRIPTORES* memorabimus, qui inter *Graecos* fuerunt, sequentes:

§. 3. IOHANNES, *Philoponus* a studiorum assiduitate dictus, Grammaticus et Philosophus insignis, initio huius seculi clarus, qui *Tritheitarum* sectae autor et antesignanus habetur. Scripsit in *Hexaëmeron Commentarium*, *disputationem de Paschate* et uarios *Commentarios* in *libros Aristotelis*.

§. 4. IOHANNES MALALA, Antiochenus, *Chronographiam* composuit, quae an. MDCXCI Oxonii Graece et Latine cum notis prodiit.

§. 5. HESYCHIVS, siue ISYCHIVS, Patriarcha Hierosolymitanus, initio huius seculi clarus, scripsit *Explanations in Leuiticum*, Στιχηρὸν siue κεφάλαια

in XII *Prophetas Minores et Esaiam*, et alia apud CAVE in *Hist. Lit.* allegata.

§. 6. THEOPHYLACTVS, Simocatta dictus, gente Aegyptius, descripsit *Mauritii Imp. res gestas Libris VIII*, et *Epistolas LXXXV* uarii argumenti.

§. 7. SOPHRONIVS, Damascenus, ex sophista primum et monacho Patriarcha Hierosolymitanus factus, *Epistolam Encyclicam*, *Orationes II in crucem*, *Homilias* et alia reliquit. Conf. VOSSII *Lib. II, de Hist. Gr. c. 23.*

§. 8. IOHANNES MOSCHVS, siue EVIRATVS, aliis *Euclates* cognominatus, *Opus historicum* condidit. Conf. COTELERII *Monument. Eccles. Graec. Tom. II, p. 341.* Huic iungimus ANDREAM, Damascenum, Archiepiscopum Cretensem, qui *Homilias*, *Canones* et alia conscripsit. Vid. FR. COMBESISIVM, qui opuscula eius Graece et Latine publicauit.

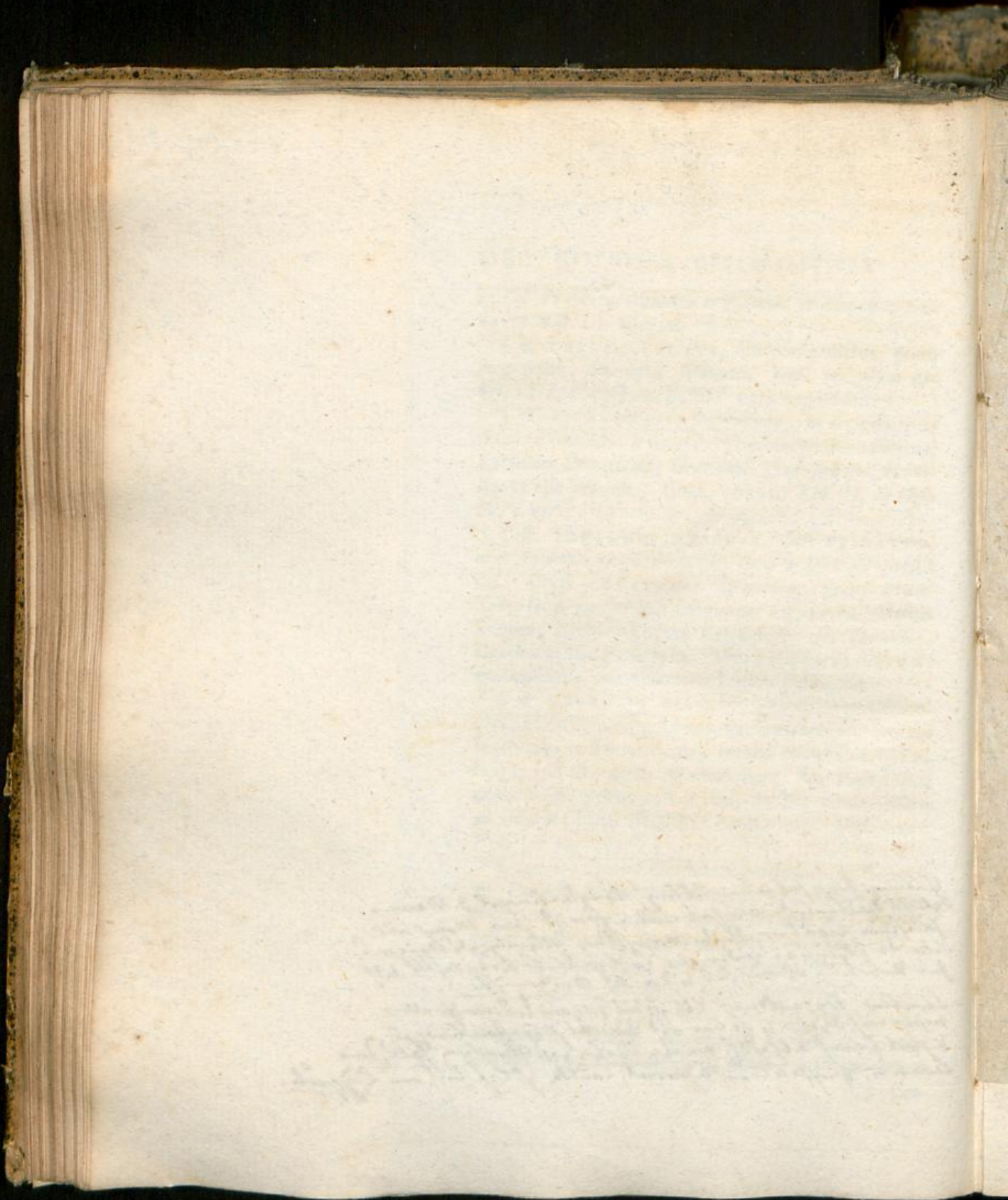
§. 9. GEORGIYS PISIDES, Diaconus et Chartophylax Constantinopolitanus, *Cosmopoeiam* seu carmen Iambicum in Hexaëmeron, et alia composuit. Tribuitur ipsi *Chronicon Alexandrinum*, seu *Fasti Siculi* vulgo dicti, quibus mundi tempora per omne aeuum ad annum Christi DCXXXIX ordinantur. Vid. CAVE *Hist. Lit. pag. 454.*

§. 10. MAXIMVS Constantinopolitanus, ex Secretario Heraclii Imper. Monachus factus, sectam Monothetarum impugnauit, multa *Theologica* et *Ascetica* opuscula scripsit. Opera eius Fr. Combessius duobus Tomis, Parisiis anno 1675 euulgauit.

§. 11. Inter Latinos Scriptores pauciores docti memorantur. His primo loco accensemus *Eligium Lemouicensem* Gallum, *Dagoberti*, R. Galliae, aetate clarum. Qui *Homilias XVI*, *Epistolam ad Desiderium* Car-

[illegible]

Leontius, Byzantiner, lebte unter Gregorius I. in Rom. Er
war ein Schüler des hl. Gregorius I. und lebte in Rom.
Er war ein Schüler des hl. Gregorius I. und lebte in Rom.
Leontius, griechischer Arzt, lebte in Rom.

Cardurcensem, et *Traëctatum de rectitudine Catholicae conuersationis*, Augustino uulgo adscriptum, reliquit. Vid. *Biblioth. Patr. Tom. XII, pag. 300.*

§. 12. ILDEFONSVS, gente Hispanus, ex monacho Episcopus Toletanus, circa medium huius seculi clarus, librum *de illibata uirginitate B. Virginis* contra infideles, *Sermones de Assumptione B. Mariae*, item *de Natiuitate eius et Purificatione* scripsit, quos *Fr. Feuardentius* Parisiis anno 1576 edidit.

§. 12. BEDA, Venerabilis dictus, gente Anglus, circa exitum huius seculi et sequentis initio clarissimus scriptor, multa tum *historica* et *philosophica*, tum *theologica* opera composuit, quae a CAVE in *Hist. Lit. fol. 474, seqq.* recensentur.

§. 14. DOCTRINA CHRISTIANA, in Symbolis olim Oecumenicis proposita quidem, in *Concilio IV et VI Toletano*, nec non in *sexta Synodo Constantinopolitana* reperita publiceque asserta fuit: At uero cum Ecclesiae Doctores sacrarum literarum fere rudes, traditiones ac ceremonias ecclesiasticas cum fabulis de miraculis Sanctorum magis propagare, quam sincera fidei dogmata explicare sategerunt, superstitiones iam inolefcentes magis, lucem Euangelii ualde obscurarunt. Nam Missas Latinas a *Gregorio M.* Canone sancitas, festa et cultus Sanctorum, Litanias, horas canonicas, Monachorum uota orationes pro defunctis in Purgatorio haerentibus, et similia instituta humana cultum diuinum fere absoluisse, ex *Platina*, *Walafrido*, *Durando*, *Polydoro Virgilio* et aliis constat. Vid. *Cent. Magdeb. Cent. VII, c. 4.*

§. 15. Praeter superstitiones memoratas, contentiones uariae Ecclesiam exercuerunt: quas inter praecipua fuit *Monothetarum*, unam in CHRISTO uo-

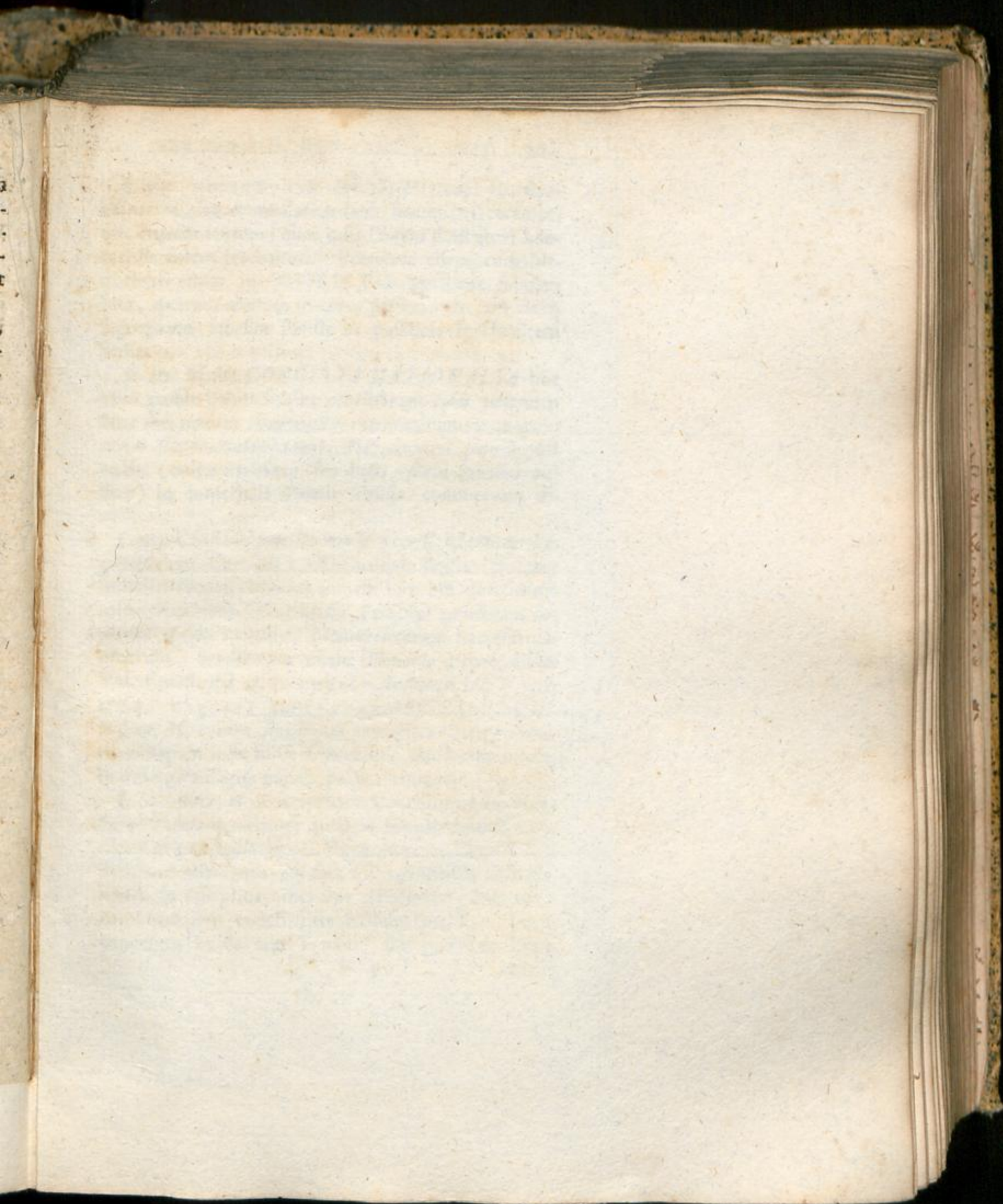
luntatem asserentium haeresis, quae orientalem non tantum Ecclesiam peruasit, sed occidentalem etiam infecit, ipso Honorio Papa R. hac labe maculato. Serpebant etiam adhuc *Arianorum*, *Pelagianorum*, *Nestorianorum* et *Eutychianorum* errores, superioribus licet seculis reiecti atque proscripti.

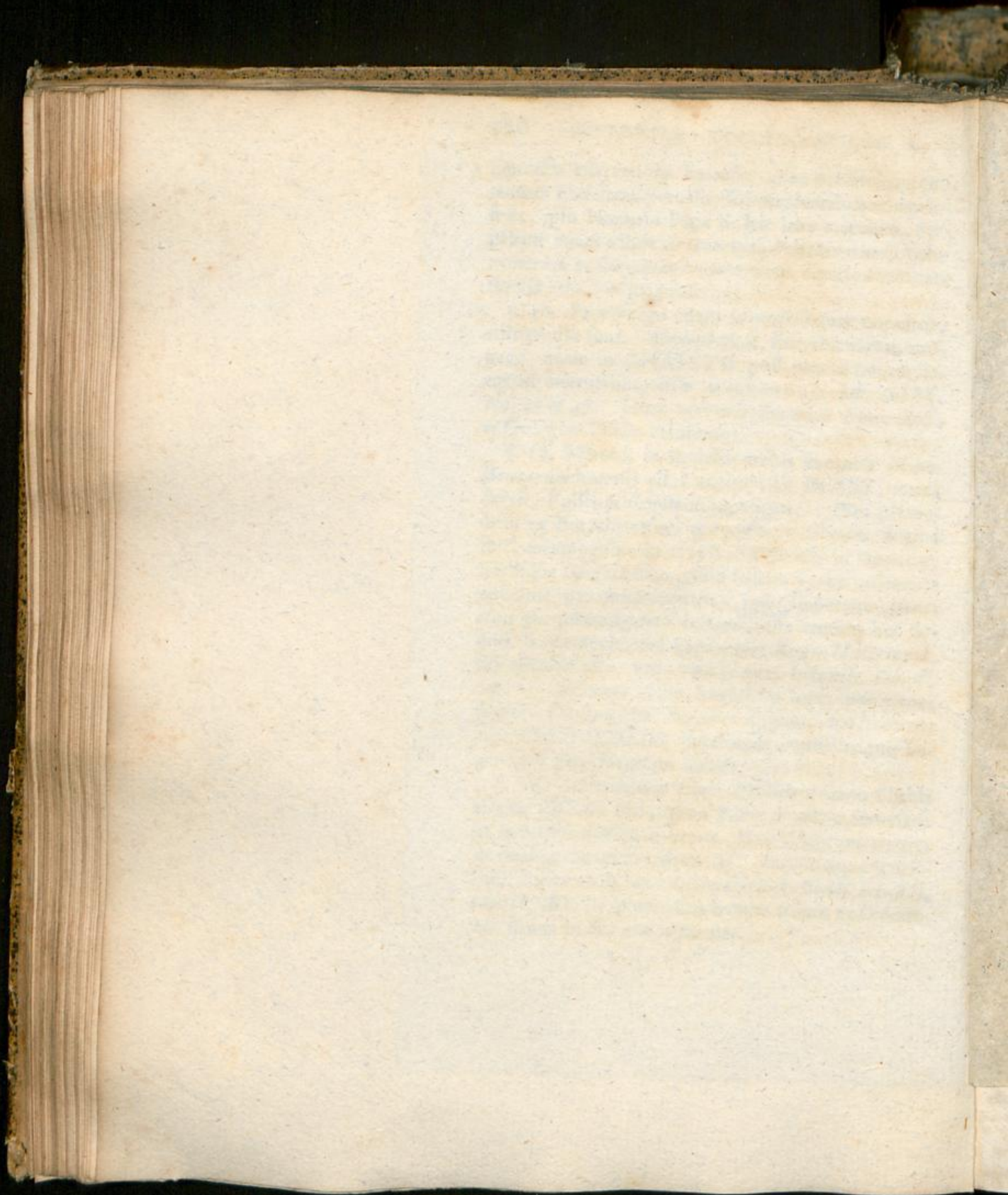
§. 16. Paucis ergo etiam *Haereses*, quae uocantur, attingendae sunt. *Monophysitae*, Eutychianorum pro-pago, unam in CHRISTO post incarnationem naturam asseruerunt, teste NICEPHORO *Lib. XIX, cap. 46 et 47*. Hunc errorem Leontius Monachus, et Georgius Pisides refutarunt.

§. 17. Maiores in Ecclesia turbas excitauit *Monothetarum* haeresis circa annum Chr. DCXXX, opera *Sergii*, Episcopi Constantinopolitani, et *Cyri Alexandrini* ex Eutychianismo prognata. Horum dogma fuit, unam tantum in CHRISTO esse uoluntatem, unamque operationem, solo scilicet Verbo uolente et operante per humanitatem. Ipse Imperator *Heraclius* per promulgatam *in 630*, non tantum hoc dogma confirmauit, sed Papa etiam Rom. *Honorius I*, illi assensus est. Vid. *FORBESII Instruct. Lib. V, cap. 1*. Crescente indies litigiorum super hoc errore segete, *Constantinus Augustus Typum*, seu edictum ann. Christi DCXLIX publicauit, quo utrique litigantium parti silentium indixit.

§. 18. Memorantur etiam *Pauliciani* anno Christi circiter DCLIII orti, qui a *Paulo* quodam Samosatis in Armenia nomen habentes, Manichaeorum errores de duobus rerum principiis resuscitarunt atque sparserunt. NATALIS ALEXANDER *Hist. Eccles. Sec. VII, cap. II, Art. III*, plures istis errores tribuit ex *Cedreno*, qui tamen in illo non leguntur.

§. 19.

§. 19. NICEPHORVS *Lib. XVIII, cap. 54, Chazinzarios*, seu *Staurolatras* inter haereticos recenset, qui crucem tantum (quae ipsis *Chazus* dicebatur) adorare et colere ferebantur. Praeterea etiam cum Nestorianis duas in CHRISTO personas fabulati sunt, quarum alteram in cruce passam, alteram ab ea segregatam seorsim stetisse ac passionis spectatricem fuisse.

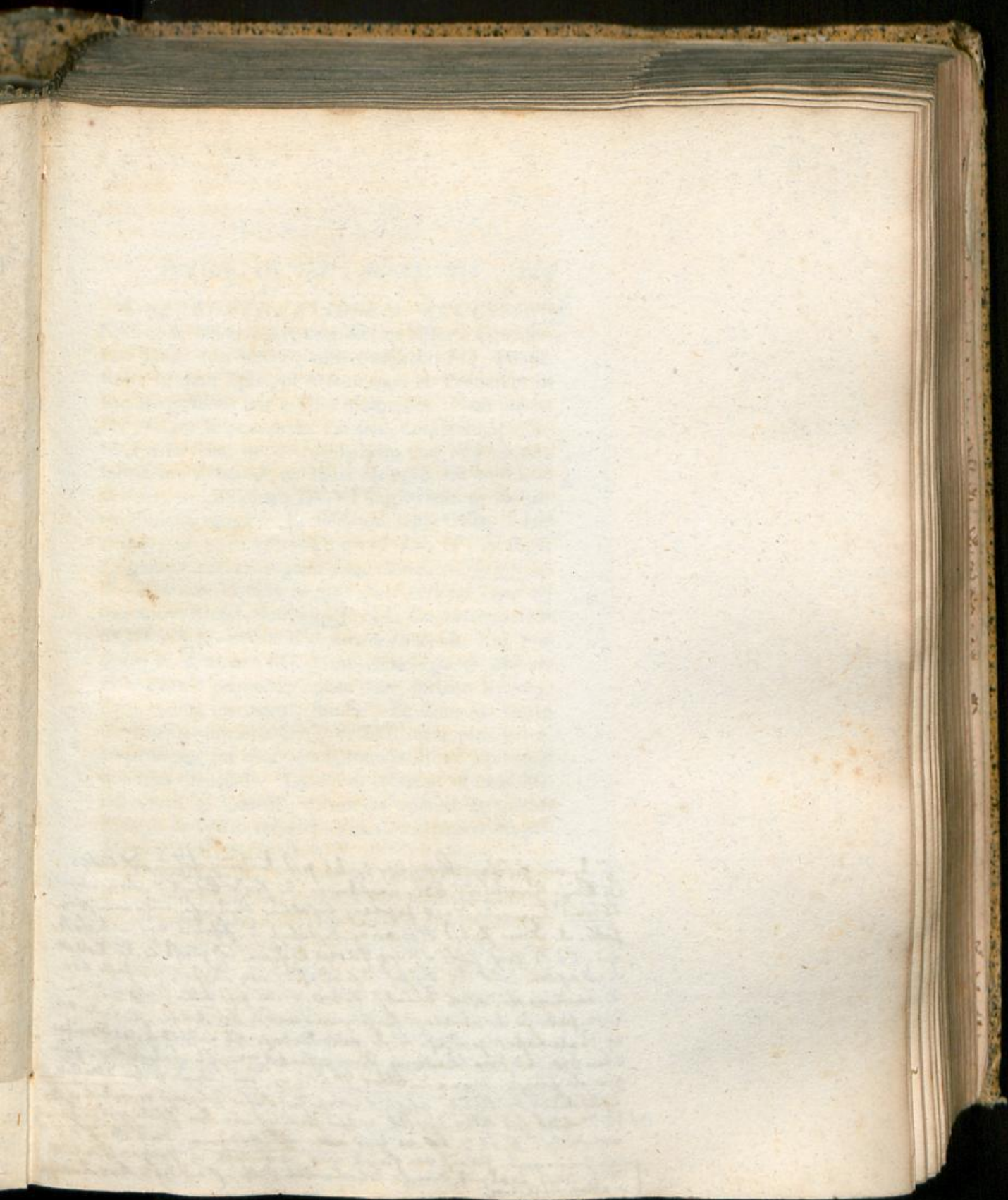
§. 20. Multa CONCILIA NATIONALIA hoc aeuo passim habita fuisse, conciliorum tomi testantur. Nos duo tantum Oecumenica memorabimus: quorum unum Constantinopolitanum III, alterum paucis post annis, (uulgo *πενθίστην*, seu *quini - sexta Synodus* audit,) in imperialis Palatii Trullo conuocatum dicitur.

§. 21. Constantinopolitanum Imper. Constantinus Pogonatus an. Chr. DCLXXX in sede Regia, propter haeresin Monotheletarum indixit. In hoc praesidente ipso Imperatore CCLXXXIX Episcopi praesentes instituto prius examine, Monotheletarum haeresin damnarunt, anathemate etiam Honorio Papae dicto. Vid. *Concil. Act. 18*, et FORBES. *Instruct. Lib. V, c. 18, et seq.* NATALIS ALEXANDER *Hist. Eccles. Sec. III, Dissert. II*, contra Baronium pag. 320, asserit, Honorium Papam iuste fuisse damnatum: quod cum infallibilitatis privilegio papali parum congruit.

§. 22. Alterum oecumenicum Concilium *ἡ πενθίστη Σύνοδος* ideo appellatur, quod in supplementum Concilii V et VI a Iustiniano II. Imperatore an. Chr. DCXCI indictum esset: quia in dictis illis Conciliis nulli Canones de disciplina, moribus clericorum, Monachorum et ritibus ecclesiasticis fuissent conditi. Locus conuentus huius erat Trullus, seu palatium Imperatoris,

ratoris, et in eo regia Cuppula seu lucerna. Canones in hoc CII sanciti memorantur. BARONIUS ad an. Christi DCXLII, n. 1, et seqq. hoc Concilium Pseudo-Synodum et conuenticulum nuncupat, quod papali auctoritati praeiudicium adferrent Canones III, XIII, LV, et alii. Conf. NATALEM ALEXANDR. loc. cit. Dissert. III.

§. 23. Fuerunt praeterea concilia multa *nationalia* ac *provincialia* in Italia, Gallia, Hispania et Britannia habita: quae cum Clericorum et Monachorum disciplinam uel ceremonias ecclesiasticas tantum fere spectent, ea haec praeteribimus. Obseruatu tamen dignus uidetur Canon XVI in Concilio Nannetensi sancitus: *Si quilibet Presbyterorum defunctus fuerit, uicinus Presbyter apud secularem Seniores (i. e. loci Dominum) nulla precatone, uel aliquo ^{pag. 139} xento Ecclesiam illam obtineat, sed neque capellam, sine consultu Episcopi.* Vnde NATALIS ALEXANDER Hist. Eccles. Secul. VII, pag. 139, recte colligit, Ius patronatus tunc fuisse penes dominos seculares. In Concilio Cabilonensi a Clodoueo II. Rege Galliae, conuocato, Canon XIX mandat: *Foemineos choros turpia interdum et obscoena cantantes in Basilicarum dedicatione, aut festiuitatibus Martyrum, arceri mandat ab Ecclesiarum septis, porticibus et atriis: Si se emendare noluerint, excommunicatione feriuntur.* In Concilio Toletano XI, Canon VII cauet, ne Episcopi clandestinis Iudiciis poenas in subditos decernant, sed regula a S. Leone tradita obseruetur: *Plus ergo corrigendo agere debet beneuolentia, quam seueritas; plus cohortatio, quam commotio; plus charitas, quam potestas.* Conf. NATAL. ALEXANDR. Hist. Eccles. Sec. VII, cap. 3, et Cent. Magdeb. VII, cap. 9.

[illegible]

§. 24. GVBERNATIONEM ECCLESIAE

Episcopos sibi arrogare coepisse, ex historia Concilio-
rum huius aevi liquet; cum *Bonifacius III.*, Pontif.
Rom. titulum Episcopi Oecumenici et Primatum in
Ecclesia pessimis iam artibus obtinisset. Nam uidens
ille *Phocas* Imperatorem *Cyriaco*, Constantinopolita-
no Patriarchae, quod truculentiam eius improbaret,
infensum, et uereri, ne Italia facinoris sui odio a se
deficiat, ab ipso, anno DCVI impetrauit, ut Roma-
na Ecclesia omnium Ecclesiarum caput esset. *Hic*
Phocas, ait *PAVLVS DIACONVS Lib. IV, de Gestis*
Longobard. cap. 37, rogante Papa Bonifacio, statuit Se-
dem Romanae Ecclesiae et Apostolicae Ecclesiae caput es-
se omnium Ecclesiarum, quia Ecclesia Constantinopolita-
na primam se omnium Ecclesiarum scribebat. Vid. *Pla-*
tinam in Bonifacio III. Hinc *Antichristi* et *Monar-*
chiae Papalis primordia, quae dein, turbato Ecclesiae
statu, maiora incrementa fumsit. Ex Conciliis tamen
duobus Oecumenicis §. XX. et XXI. memoratis pater,
Imperatores ius conuocandi concilia Rom. Episcopis
nondum concessisse. Caeterum officia et ordines Mi-
nistrorum in Ecclesia, eorumque nomina et gradus
Isidorus de Officiis recenset. Vid. *Centuriatores Magde-*
burgicos Cent. VII, cap. 7.

§. 25. DISCIPLINAM ECCLESIASTI-

CAM corruptis Cleri moribus cum doctrina Christia-
na corruptissimam fuisse, adeo mirum uideri haud de-
bet: ubi enim, dicente *Augustino, male creditur, ma-*
le uiuitur. De eo Canones in diuersis Synodis hae-
de causa facti testantur. Sacerdotes coelibatum fo-
uentes, impuras concubinas alebant. In quos hanc
ob causam *CAESARIVS Hom. IX, inuchitur, asse-*
rens in Homil. XXXIII, pag. 191, multo meliorem esse
bumi-

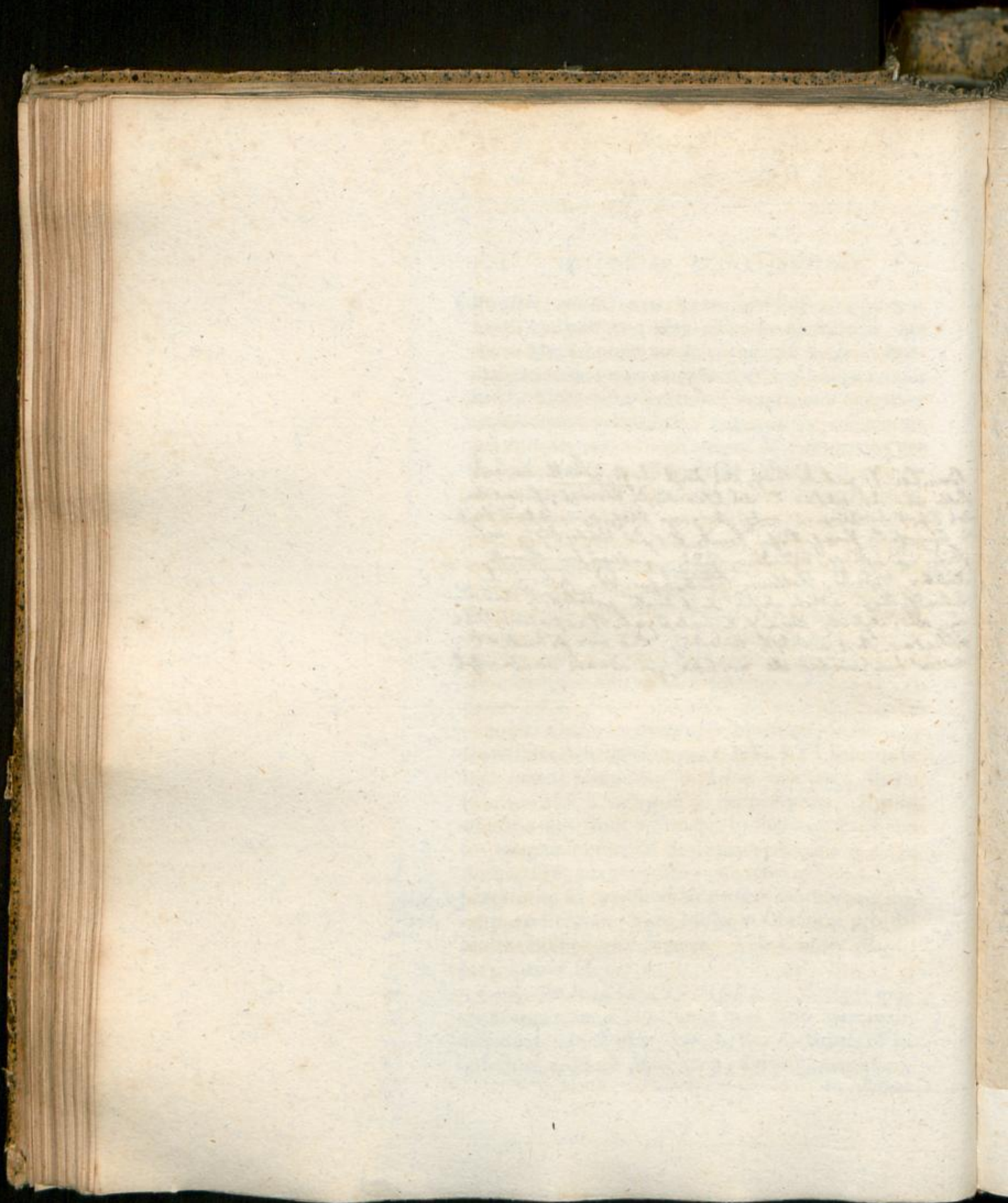
(*humilem coniugalitatem, quam superbam uirginitatem.* Auctis aut nouiter passim exstructis monasteriis, numerus Monachorum increuit; cum ipsi Reges et Principes hoc uitae genus admirarentur, multosque sumtus alendis Monachorum gregibus non tantum liberaliter impenderent; sed diadema cum cucullo commutare non erubescerent. Ita cumulatae Monachorum opes sanctorem olim in Monasteriis disciplinam extinxerant. Nam pietas (simulata) peperit diuitias: sed filia deuorauit matrem.

§. 26. *CEREMONIAE et RITVS*, quibus cultus diuinus maximam partem constabat, non tantum multiplicati sunt; sed in foedam superstitionem degenerarunt, oppresso puriori DEI cultu, qui in Spiritu et ueritate consistit. (Praesertim cum, *Vitaliano* Papa anno Chr. DCLXVI iubente, in Ecclesiis omnia Latino Sermone fieri deberent. Vid. *BALAEI Cent. I, p. 81.*)

§. 27. Cultus imaginum, Reliquiarum, Sanctorum frequentior in templis, quam CHRISTI Saluatoris. Inde templa imaginibus et statuīs exornata: Altaria in usum Missae exstructa in templo ^{unusquisque} plura. Romae *Pantheon* gentilium hactenus clausum, in *Panagium* seu templum omnium Sanctorum conuersum est, a *Bonifacio IV*, horum gratia nouo festo instituto. Ignis purgatorius ex gentiliū ^{imilab} ^{onl} fictus morituros maxime terrere coepit. Vnde Missae et Orationes pro defunctis multiplicatae fuerunt. Vid. *Centur. Magdeburg. Cent. VII, cap. 6.*

§. 28. *PERSECUTIONIBVS* ut Ecclesia nunquam caruit, ita nec hoc aeuo, quae illam exercerent, defuerunt. In Oriente *Chosroës*, Rex Persarum, ob interfectum a *Phoca Mauritium*, Syriam, Armeniam, Cap-

Cap-

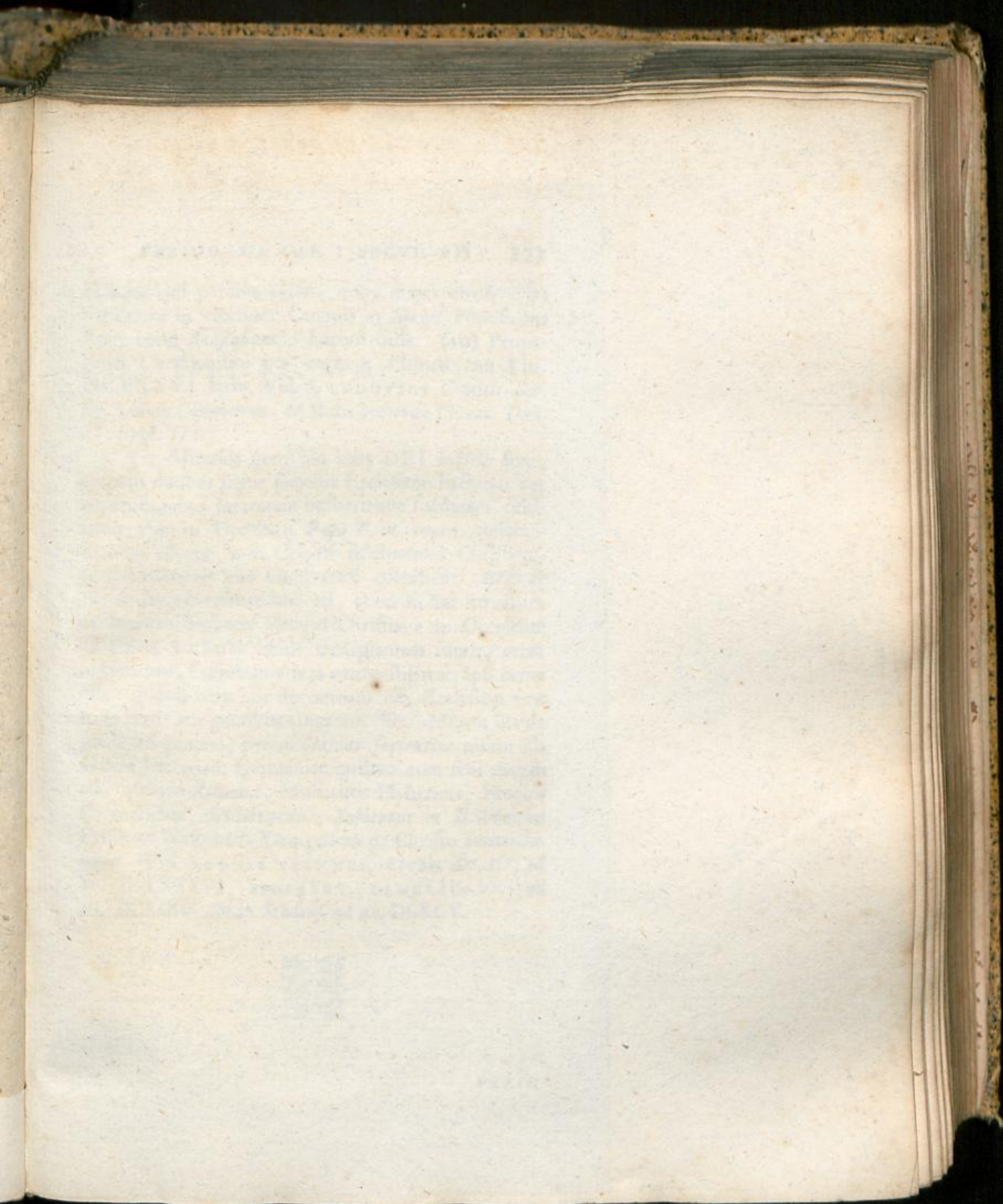
Cappadociam, Galatiam, et alias Prouincias Imperii aggressus et Caesarea Cappadociae et Damasco potitus, in Christianos facuirit, multis eorum Iudaeis diuenditis, et ab eis crudeliter necatis, *Zachariam*, Praefulem Hierosolymitanum, et Crucis Dominicae lignum, ceu spoliū secum in Persidem anno Christi DCXIV abduxit. Vid. NICEPHOR. *Lib. XIIIX, cap. 44*, P. DIACON. *Hist. Misc. Lib. XVII et XIIIX*, MARIAN. SCOTVM *Lib. I, Act. 6. ad annum Christi DCIV*, OTTON. FRISINGENS. *Lib. V, c. 8.* Maiorem cladem Ecclesiae intulit *Muhammed* insignis impostor et Pseudo-Propheta, in urbe Arabiae desertae Mecca natus, et ex *camelorum* pastore seductor Orientis factus. Nam nouas reuelationes Angeli *Gabriellis* iactando, opera *Sergii*, Monachi Nestoriani, *Iohannis Antiocheni* Arianī, et *Iudaei Abdāe* (Arabibus *Abdallae* dicti) nouam eamque pestilentissimam sectam condidit. Quam *Saraceni* amplexi, late per Orientem oppressis Christianis, ui et armis propagarunt. Summa eius in *Alkorano* continetur. Vid. HOTTINGERI *Hist. Oriental. Lib. II, cap. 4*, *Hist. Sac. cap. VII, Sect. II, pag. 396, seqq.* et FORBESII *Instruct. Lib. IV, cap. 4.* Qui sectae nouae nomen dabant, *Musulmanni*, h. e. fideles appellari gestiebant. Interim furor *Monotheletarum* etiam Ecclesiam afflixit. Vid. *Epistolam CONSTANTINI POGONATI in Epist. ad Occidentales missam, Actione XIIIX, Sextae Synodi.*

§. 29. In Occidente Longobardi, *Mauritii* nece animati, maiori immanitate, quam antea quoque in Italia facuierunt. Plurimi enim Christiani a Barbaris trucidati, nec infantibus paritum est: ut P. DIACONVS de *Gestis Longobardorum Lib. IV, cap. 12*, et ELOS-

DVS

DEVS *Lib. IX, Decad. I, p. 118 et 119*, memorant. De *Slavis et Auaribus Zonaras Annal. Tom. III*, refert, quod Ecclesias incendiis vastarint et Christianos in servitutem abduxerint. Furorem *Iudaeorum Antiochen- sium* in Christianos exercitum NICEPHORVS *Lib. XVIII, cap. 44*, describit. Plures Christianorum afflictiones, quas hoc aeuo passim in aliis regnis sustinuerunt, *Magdeburgenses Cent. VII, cap. 3*, annotant.

§. 30. MEMORABILIA huius aevi, ut in compendio recitemus, fuerunt plura: (1) *Mauritii* Imperatoris misera caedes, et *Phocae* tyrannis. (2) Origo duorum *Antichristorum magnorum* in Occidente et Oriente, quorum ille *Romanus Pontifex* Ecclesiam Latinam afflixit, hic, *Muhammed*, multas Orientis Ecclesias euertit. (3) *Muhammedanorum Hegera*, siue Aera numerandi annos, Anno DCXXII coepta. (4) *Monotheletarum* haeresis multarum barbarum et calamitatum causa. (5) Christianae religionis licet superstitionibus infectae per Occidentem latior propagatio inter Britannos, Anglo-Saxones Frisios, Westphalos, Francones, Alemannos, Thuringos et Heluetios: conf. HOTTING. *Hist. Eccles. Sec. VII, Sect. III*. (6) Saracenorum ab obitu impostoris Muhammedis progressus in Arabia, Syria, Armenia, Aegypto et Africa usque ad mare Atlanticum. (7) Pontificum Rom. libertas a iure uectigalis, quod pro ordinatione Pontificis R. dari Imperatori fueuerat. Vid. ONVPHR. PANVINVM *ad Platinam in uita Pelagii II*. Remisit id iuris *Constantinus V, Pogonatus*. Vid. ANASTASIVM *in Agathone*. (8) Origo schismatis Graecam inter et Latinam Ecclesiam, quod controuersia de Processione Spiritus S. a Patre Filioque

Filioque iam parcius agitata, mox magis auxit. (9) Schismata in electione Canonis et *Sergii* Pontificum Rom. apud *Anastasium* in horum uitis. (10) Propagatio Christianismi per regnum Chinae ann. Chr. DCXXXVI facta. Vid. P. LUDOVICI Comitis Soc. Ies. nouum Commentar. de Statu hodierno Chinae, Tom. II, Epist. III.

§. 31. Miranda uero hic iusta DEI iudicia sunt, quando duobus uelut flagellis Ecclesiam hactenus tot contentionibus laceratam barbarieque foedatam castigauit; cum in Occidente *Papa Rom.* caput Antichristianum efferre, et in Oriente *Mubammed* Christianismum euertere uno simul aeuo coepissent. Gratiae tamen diuinæ tribuendum est, quod in hac literarum et morum barbarie Religio Christiana in Occidente ad gentes barbaras latius transplantata fuerit, certo argumento, Ecclesiam etiam cum castigatur, ipsi curae esse. Nobis uero hoc documento est, Ecclesiam non locis certis aut gentibus alligatam esse. Migrat illa de gente ad gentem, prout diuinæ sapientiae uisum est. Gratia hac etiam Germaniae nostrae tum frui datum est, quando *Kilianus*, Monachus Hybernus, Francis Orientalibus, *Willibrordus*, *Suibertus* et *Wilibaldus* Frisiis et Westphalis Euangelium de Christo annunciarunt. Vid. ADONIS VIENNES. Chron. Act. VI, ad an. DCLXXXVI, SIGEBERT. GEMBLACENS. ad an. DCXCIV Abbat. Stadenf. ad an. DCXCV.

PERIODI III

HISTORIAE ECCLESIASTICAE

CAPVT. II

DE

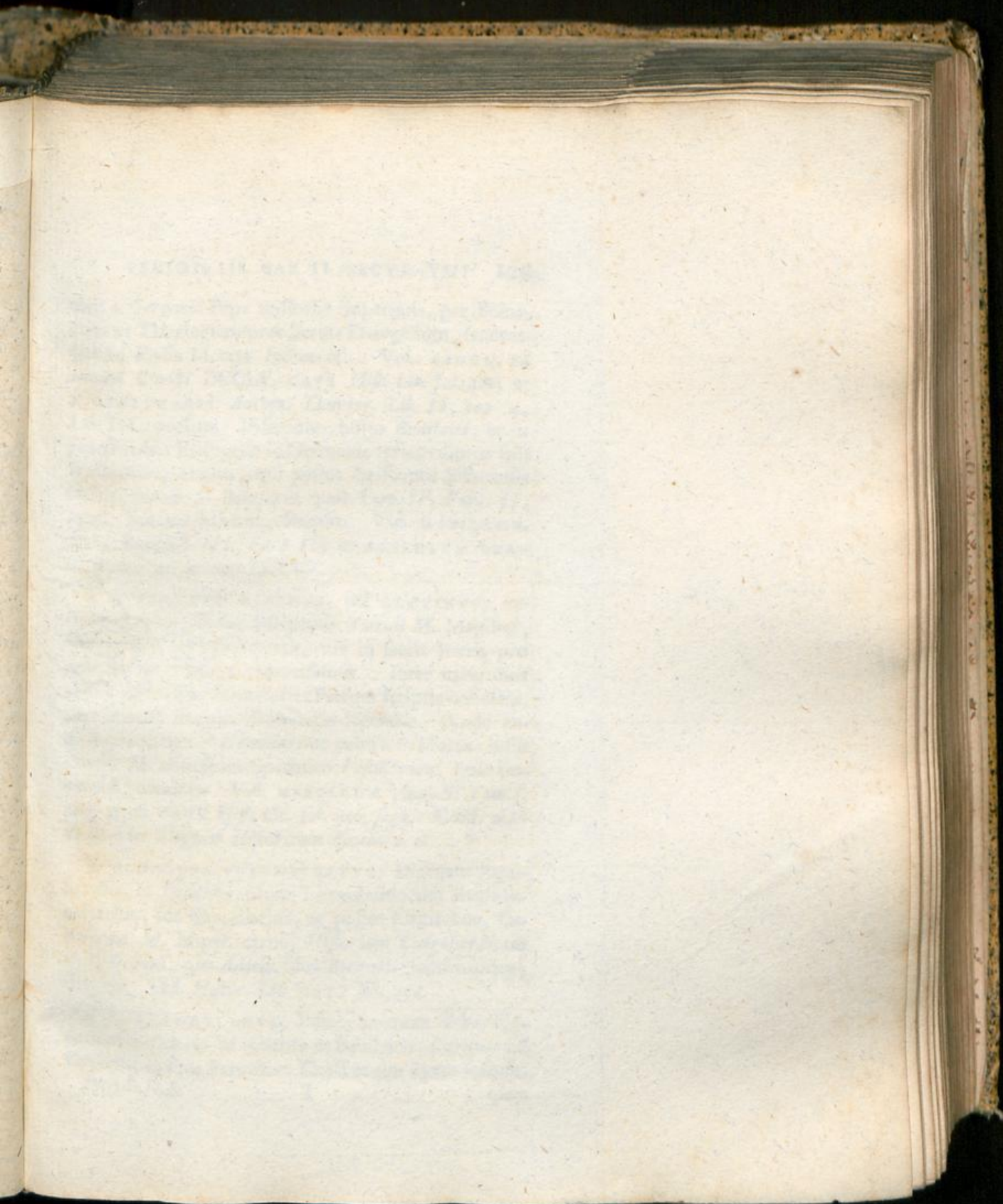
SECVLO VIII CHRISTIANO

§. I.

Tristia fata Christianam Ecclesiam hoc aevo exercuisse, cum Saracenorum progressus armorum longe lateque uictorium, tum lites et schismata intra Ecclesiam, ob cultum imaginum praecipue exorta restantur. In *Oriente* tres *Patriarchae* Saracenorum tyrannidi subiecti, libertatem amissam luxerunt: In *Occidente* quidem, praesertim in Saxonia et aliis Germaniae partibus, Religio Christiana latius diffeminata fuit. At simul superstitiones ac traditiones humanae iam in Ecclesia Romana receptae omnia impleuerunt, cum pauci admodum essent, qui in Ecclesia supra rude Monachorum uulgus saperent, atque S. literas intelligerent. Conf. FLAC. Catal. Test. uerit. Lib. IIX, fol. 691, seqq.

§. 2. Inter *SCRIPTORES* et *DOCTORES* LATINOS praecipuus fuit *Beda Venerabilis*, a nobis iam antecedenti proxime seculo §. XIII memoratus; licet ipse hoc seculum maxime illustrarit, cum anni Christi DCCXXXIV demum uita excessisset.

§. 3. BONIFACIUS, Winefridus patria lingua dictus, gente Anglus in Frisiam transfretauit, postea literis

teris a Gregorio Papa missoriis impetratis, per Boio-
riam et Thuringiam praedicavit Euangelium, tandem-
que in Frisia Martyr factus est. Vid. BARON. *ad*
annum Christi DCCLV, CAVE *Hist. Lit. fol. 481*, et
D. SAGITTARII *Antiqu. Thuring. Lib. II, cap. 4,*
Lib. III, prolixè. Discipulus huius Bonifacii, et in
praedicando Euangelio in Germania ipsius adiutor fuit
Willibaldus, Anglus, qui postea Episcopus Eistatensis
factus, vitam S. Bonifacii, quae Tom. IV, Part. II,
apud Canisum habetur, scripsit. Vid. MABILLON.
Secul. Benedict. III, Part II, et ALBERTVM STA-
DENSEM *ad annum DCCLV*.

§. 4. FLACCVS ALBINVS, uel ALCVINVS, na-
tione Anglus, Bedae discipulus, Caroli M. Magister,
filiorumque eius praeceptor, uir in sacris literis pro-
aui huius indole exercitatissimus. Inter uaria eius
opera referuntur *Homiliae* ex Patrum scriptis collectae,
per annum singulis Dominicis legendae. Vnde *Pos-*
stillorum Origo. *Homiliarium* enim a P. Diacono iussu
Caroli M. collectum Specimen *Postillorum*, quae uo-
cantur, continet. Vid. MABILLON. *Analect. Tom. I,*
pag. 25, et CAVE *Hist. Lit. fol. 496, seqq.* Conf. MA-
BILLON. *Elogium Historicum Alcuini c. 16*.

§. 5. PAVLVS VVARNEFRIDVS, Diaconus Aqu-
leiensis, et *Desiderii*, ultimi Longobardorum Regis Se-
cretarius, seu Cancellarius, ac postea Monachus, Ca-
roloque M. Imper. carus, *Historiam Longobardicam*
et *Miscellam*, quae decem libri *Entropii* continuantur,
scripsit. Vid. *Hist. Lit.* CAVE *fol. 494*.

§. 6. THEODVLPHVS, Italus, primum Abbas Flo-
riacensis, Carolo M. charus et familiaris. *Capitula* ad
Presbyteros suae Parochiae XLVI et alia opera scripsit,
Resenb. H. E. I quae

quae Iac. Sirmondus publicavit. Vid. BARON. ad an. DCCCXXXV et Biblioth. P. P. Tom. XIV.

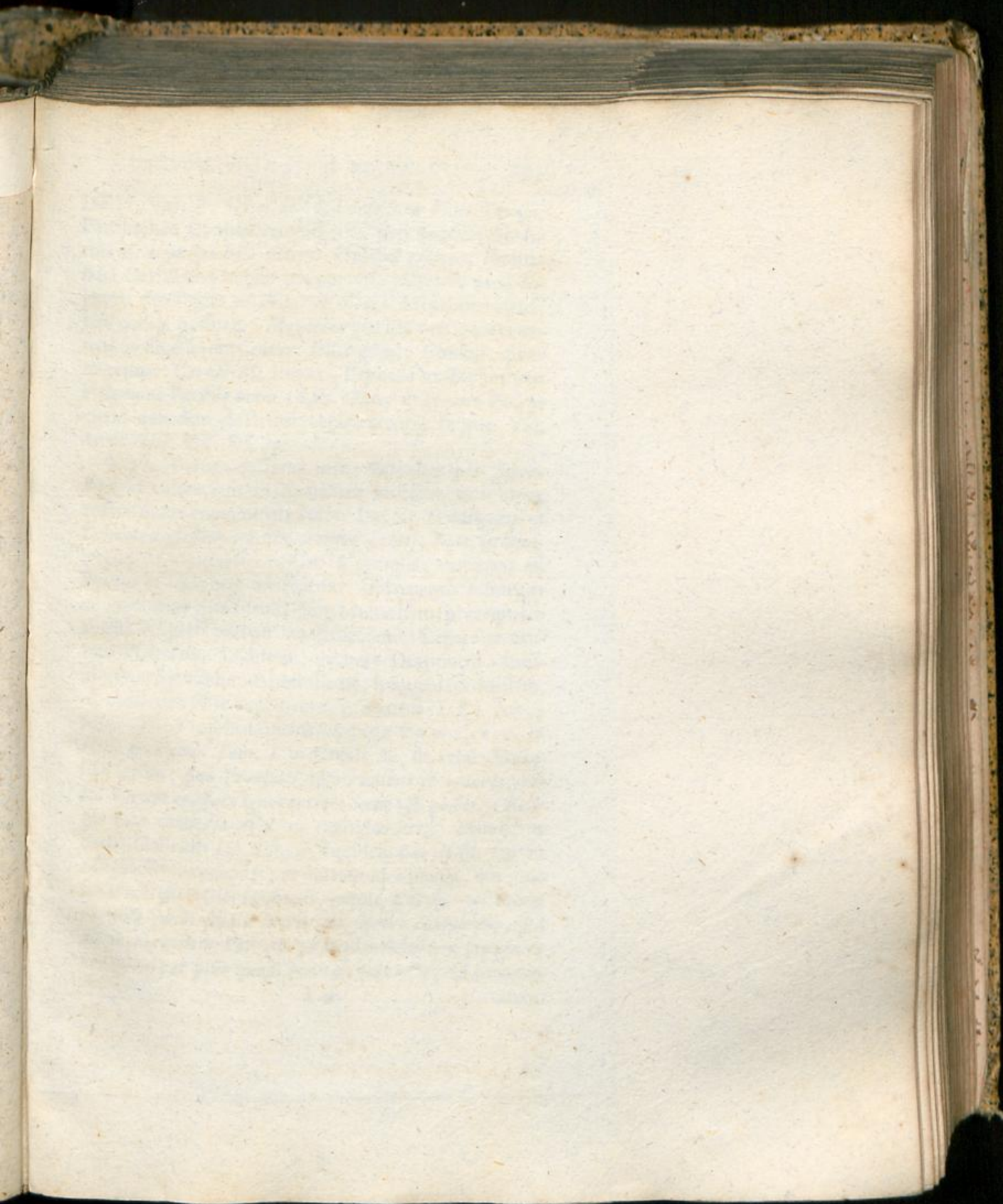
§. 7. FREDEGARIUS Scholasticus *Excerpta Chronica*, siue Epitomen historiae Francorum a Gregorio Turo-nensi compositae collegit et auxit. Vid. Tom. I, Hist. FRANC. ANDR. DYBESSENI.

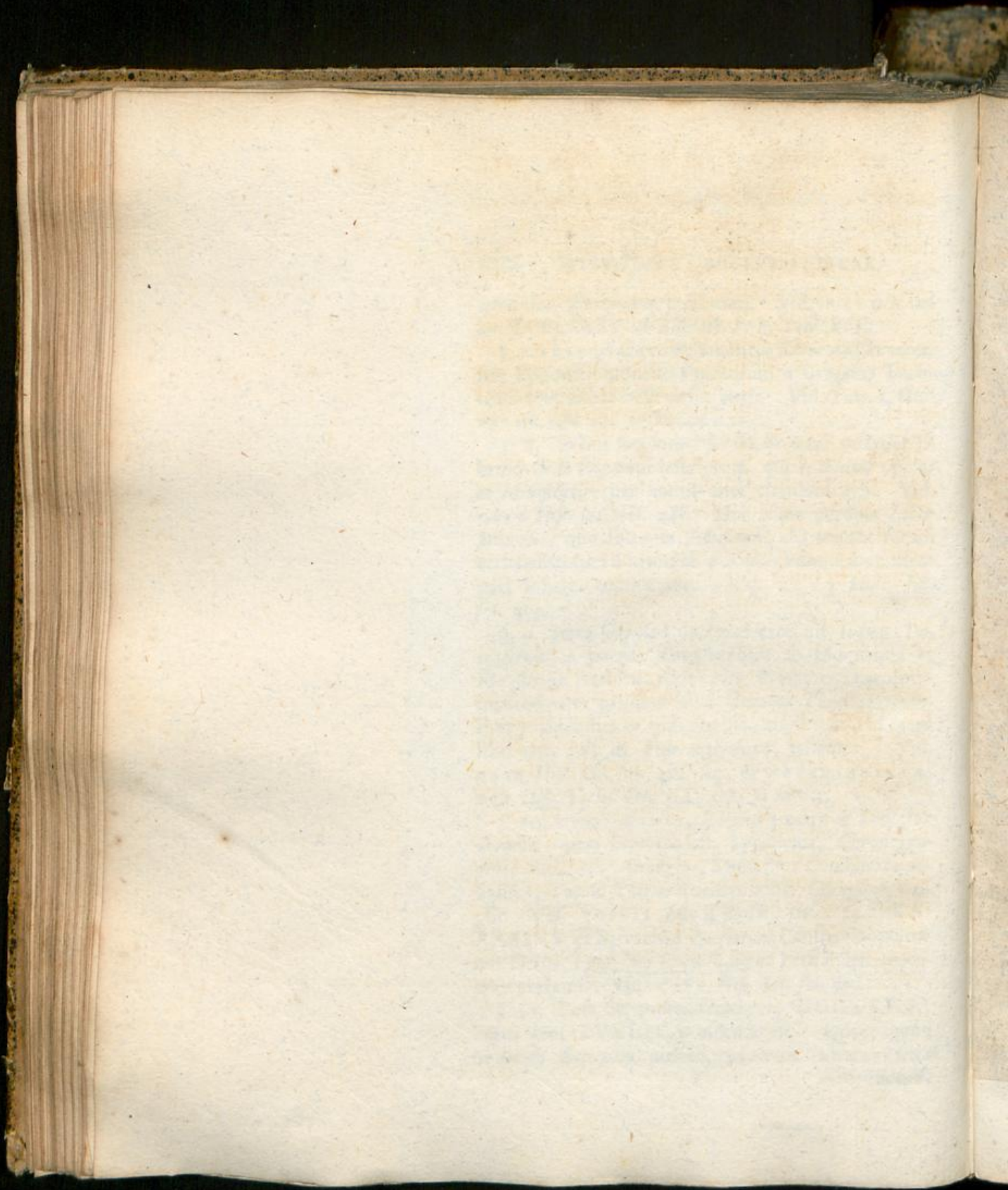
§. 8. In hoc seculum *Vsserius* et *Cave* referunt li-brum *Ordo Romanus* inscriptum, qui de diuinis *Officiis et Ministeriis*, per totius anni circulum agit. Vid. CAVE Hist. Lit. fol. 485. Huc etiam pertinet *Liber Diurnus*, quo solennes literarum, aliarumque rerum ecclesiasticarum Formulae a Rom. Pontificibus usur-pari solitae continentur. Vid. CAVE Hist. Lit. fol. 479.

§. 9. Inter Graecos doctores excelluit *Ioannes Da-mascenus* a patria, *Chrysorrhoeas* ab Eloquentia et *Mansur* ab Arabibus appellatus, Presbyter Hierosoly-mitanus, qui primum inter Graecos *Theologiam* me-thodo scholastica et philosophica construxit: id quod libri eius IV, de *Fide orthodoxa*, testantur. Vid. CAVE Hist. Lit. fol. 482. seq. et NATAL. ALEXAN-BRI Hist. Eccles. Sec. IIX, cap. 3, Art. 4.

§. 10. THEOPHANES, *Isaacius* a patre et *Confessor* a malis, quae expertus est, appellatus, *Chronogra-phiae* autor est. *Georgius*, Monachus Constantinopo-litanus, *Tarasii* Patriarchae Syncellus, *Chronicon* scri-psit. Vid. VOSSII Lib. II de Hist. Gr. c. 24. TA-RASIVS ex Secretario Patriarcha Constantinopolita-nus factus, *Epistolam Encyclicam* ad Patriarchas orien-tales exaravit. Vid. CAVE Hist. Lit. fol. 499.

§. 11. Post Scriptores celebres, DOCTRINA huius aevi PVBLICA uidenda est. Quae, quod *Graecam Ecclesiam* attinet, ex IOH. DAMASCENI Lib. I,

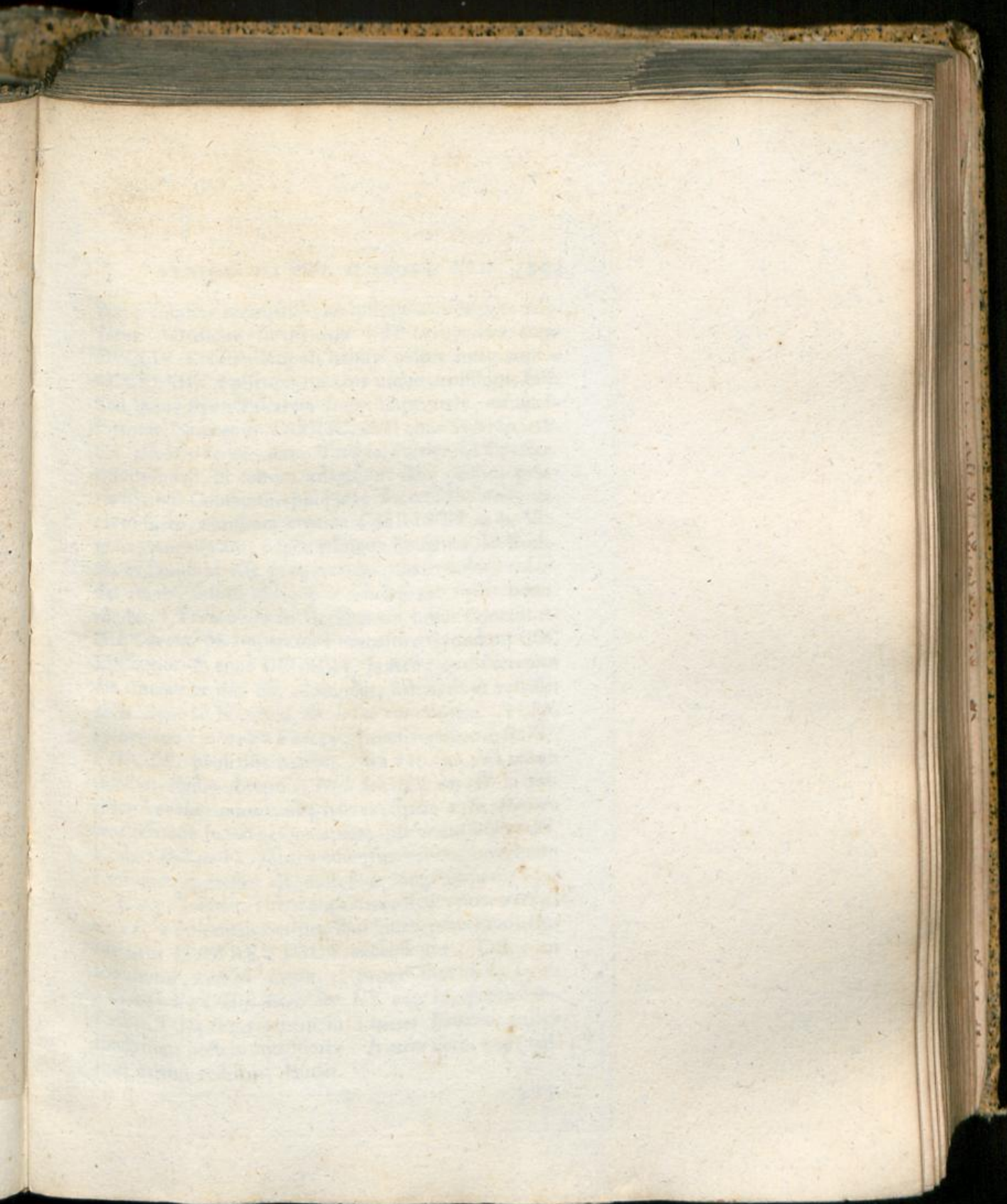
Lib. I, cap. 8, III et IV, et Confessione Fidei Tarasii, Patriarchae Constantinopolitani, peti potest. In latina Ecclesia Symbola ueteris Ecclesiae recepta, summa fidei Christianae capita proponunt. Caetera uero dogmata theologica ex Bedae et Alcuini in primis operibus colligi possunt. Magdeburgici illa per locos et articulos digesserunt Centur. II, cap. 4. Consuli etiam merentur Caroli M. Imper. Capitula ex Bibliotheca Pithoeana Parisiis anno 1640 edita, quae cum ritibus etiam quaedam doctrinae capita complectuntur. Vid. CAVE Hist. Lit. fol. 492.

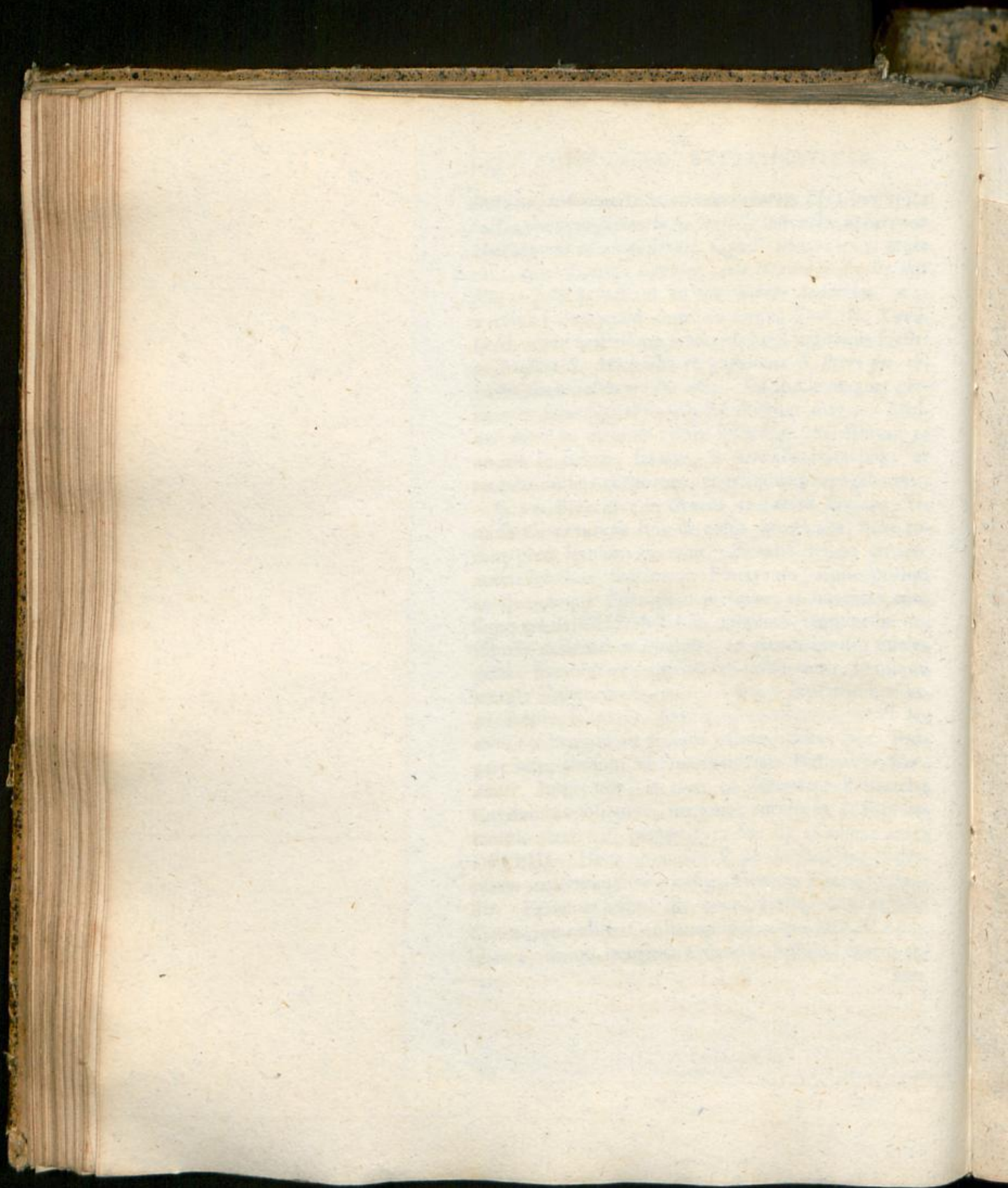
§. 12. Verum doctrina uetus Catholica per superstitiones cultus iam in Ecclesiam inuectos et insuper auctos ualde contaminata fuit: Ita, ut Traditiones et Canones ecclesiastici atque decreta Pontif. Rom. praeualerent. Cantiones et Missae in templis, orationes ad statuas et imagines Sanctorum, obseruantia festorum et memoriae Sanctorum cum Monachatu praecipuam cultus religiosi partem constituiebant. Legere et cantare Psalterium Latinum, recitare Orationem Dominicam et Symbolum Apostolicum, frequentare Missam, et obseruare festa Sanctorum, primarius DEI cultus fuit. Haec ipse Pontificius Scriptor MEZERAEVUS in Hist. Gallicana Tom. I. in Carolo M. de rebus Ecclesiae scribit: *Sub Praelatis adeo rudibus et ignavis, nihil mirum crassam ignorantiam occupasse plebes. Religio tota conuersa erat in superstitiones.* Monachus San. - Gallensis Lib. I, c. 9, equidem Caroli M. curam religionis commendat; at deerant uiri idonei, qui huic satisfacerent: *Gloriosissimus, inquit, Carolus per totum regnum suum studia literarum florere conspiciens, sed ad maturitatem Patrum praecedentium non peruenire condolens, et plus quam mortale laborans, in hanc tae-*

diatus uocem erupit: o utinam haberem XII Clericos ita doctos, omnique sapientia sic perfecte instructos, ut fuerunt Hieronymus et Augustinus! Quod ALCVINVS aegre tulit, cum diceret: Creator coeli et terrae similes illis plures non habuit, et tu uis habere duodecim. CATHVLPTVS apud Andr. du Chesne Tom. II, Carolo M. inter sanctissima praecepta boni regiminis suasit: ut Missam S. Michaelis et passionum S. Petri per regnum suum celebrari curaret. Ita specie magnae pietatis ac fidei superstitiones inualuerunt magis. Multus enim in externis rebus splendor: Sanctorum et notitia et cultus, fabulis, et confictis miraculis, et translationibus corporum, et reliquiis propagabatur.

§. 13. Praecipue in Graeca et Latina Ecclesia, famosa Controuersia fuit de cultu imaginum, quae totum pene seculum exereuit. Seculis tribus circiter antecedentibus sanctorum Martyrum, Episcoporum et quandoque Principum picturae, et imagines cum signo crucis CHRISTI in templis et templorum uestibulis collocari coeperant, ut earum intuitu fideles gesta, fidem et uirtutes eorum imitarentur, simulque templa iisdem ornarentur. Verum superstitione inualecente, salutatio, genuflexio accesserunt, cerei accensi, et imaginibus diuinus cultus habitus fuit. Propter hunc abusum et superstitionem Philippicus Bardanes, Imperator, et cum eo Iohannes, Patriarcha Constantinopolitanus, imagines eorum ex S. Sophiae templo eiecerunt, promulgato hac de re edicto anno DCCXIII. Hanc ob causam Papa Constantinus Philippicum excommunicare ausus, Graecos maxime offendit. Feruente adhuc illa controuersia, Constantinus Copronymus edicto Constantinopoli anno DCCXLI publicato, denuo imagines e templis fustulit, exacto etiam

iam

iam a subditis iuramento, ne quisquam imagines adoraret. Denique in *Synodo VII Oecumenica* anno DCCLIV Constantinopoli habita cultus imaginum a CCCXXXIX Episcopis reiectus atque prohibitus fuit. Sed huius Synodi decreta *Irene* Imperatrix, effraenis foemina, Nicaeae an. DCCLXXXVII noua Synodo indita, assumpto in concilium *Taraso*, Patriarcha Constantinopolitano, in cultum imaginum satis prono, prioris Synodi Constantinopolitanae decreta aboleuit, decreto facto, uiuificam crucem CHRISTI et b. Virginis, Angelorum, Sanctorumque imagines, in Ecclesiis et domibus esse proponendas, uenerandas, colendas cereis, suffitu aliisque *προσκύνησις* signis honorandas. Transmissis in Occidentem huius Concilii Actis, *Carolus M.* Imperator Francofurti Synodum CCC Episcoporum anno DCCXCIV indixit: qua decretum est, imagines non esse adorandas, damnatis et rescissis actis Synodi Nicaenae ab *Irene* conuocatae. Historiam hanc FR. SPANHEMIVS peculiari libro *Sect. VII, VIII, IX*, prolixius enarrat. NATAL. ALEXANDER partium studio abreptus, *Hist. Sec. IIX, cap. II*, in gratiam Iconolatrarum multa narrat, quae a Io. Dallaeo iam refutata fuerant. Quamquam ipse etiam *Dissert. VI*, laudati Dallaei IV Libros aduersus cultum imaginum confutare aggressus est, ausu fane longe impari.

§. 14. Interim ICONOMACHI, seu ICONOCLASTAE, a Pontificiis Scriptoribus inter praecipuos huius aevi HAERETICOS recensentur. Cuius, ut loquuntur, *haeresis* ortum et progressum NATALIS ALEXANDER *Hist. Eccl. Sec. IIX, cap. II*, prolixè describit. Inprimis autem in Leonem Isaurum cultus imaginum hostem inuehitur; *Irenem* uero, quae cultum earum restituit, laudat.

§. 15. Potiori iure haereticis erroribus accensetur FELICIS et ELIPANDI sententia; CHRISTVM secundum humanam naturam non esse proprium DEI Filium, sed adoptivum; unde *Adoptionarii* appellati. Vid. FORBESII *Instruct. Histor. Theol. Lib. VI.* Fuerat *Felix* iste natione Hispanus, Vrgellae, quae urbs est in Pyrenaci montis iugo sita, Episcopus, qui ab *Elipando*, Toletano Episcopo, per literas consultus, quid de humana CHRISTI natura sentire debeat: *Vtrum secundum quod homo est, proprius, an adoptivus DEI Filius dicendus sit?* Hic solum adoptivum esse respondit, libro etiam, quo hanc sententiam firmare ausus est, ad *Elipandum* scripto. Vid. EGINHARDI *Annal. ad annum DCCXCII.* Hunc igitur errorem ALCVINVS maxime impugnauit et confutauit. Vid. *Lib. eius IV* initio aduersus *Felicem*. Inde alter *Felicis* et *Elipandi* error enatus fuit: CHRISTVM hominem esse *Patris aeterni seruum*. Vid. D. DORSCHER *Collation. ad Concilium Francofurt. Sect. III, cap. 2.* Hinc noua quaestio exorta; an *Felix* et *Elipandus Nestorii* haeresin instaurarint? Quod VASQVESIVS *Disput. LXXXIX, in III Part. Thomae cap. 8,* affirmat. Tannerus contendit, *Elipandum* directe Nestorianismum fouisse. Vid. NATALIS ALEXANDRI *Hist. Eccles. Sect. VIII, Dissert. V, quaest. un.* et DORSCHER *Collat. cit. p. 108.* Sed error hic quinque ante Synodis damnatus, cum autoribus suis expirauit. Quanquam in ultima Synodo Aquisgranensi anno DCCXCIX conuocata, *Felix Vrgelitanus* ab Alcuino erroris conuictus, rectae fidei professionem amplexus dicatur; ac adeo haereticorum numero eximendus sit.

§. 16. Superfuerunt tamen in diuersis locis veterum haeresium reliquiae: ut in Hispania *Arianismi*, teste VOLATERANO, in Africa *Manichaeismi*, attestante GREGORIO II, in *Epist. I*, ad uniuersum clerum Thuringiae. In Oriente multi adhuc erant *Monotheletae*, Aegyptum fascinant *Iacobitae*, qui sedem Patriarchalem per XCVII annos occupauerant, teste ERMACINO *Hist. Saracen. p. 84*, idem *p. 123*, memorat Sectam *Abrahamianorum*, quae tempore *Cyriaci*, Patriarchae Antiochiae, ab *Abrahamo* quodam nomen habens, turbas excitauit.

§. 17. BEDA in *Boethium de TRINITATE* meminit haeresis *Vetularum*: *Extirpanda est*, inquit, *haeresis Vetularum, quae iurant per tres partes DEI*. Idem in *Psalm. VII* memorat de *Astrologicis Theologis*, qui damnationem malorum et saluationem bonorum, non iusto DEI iudicio, sed fato, uel constellationi tribuerint.

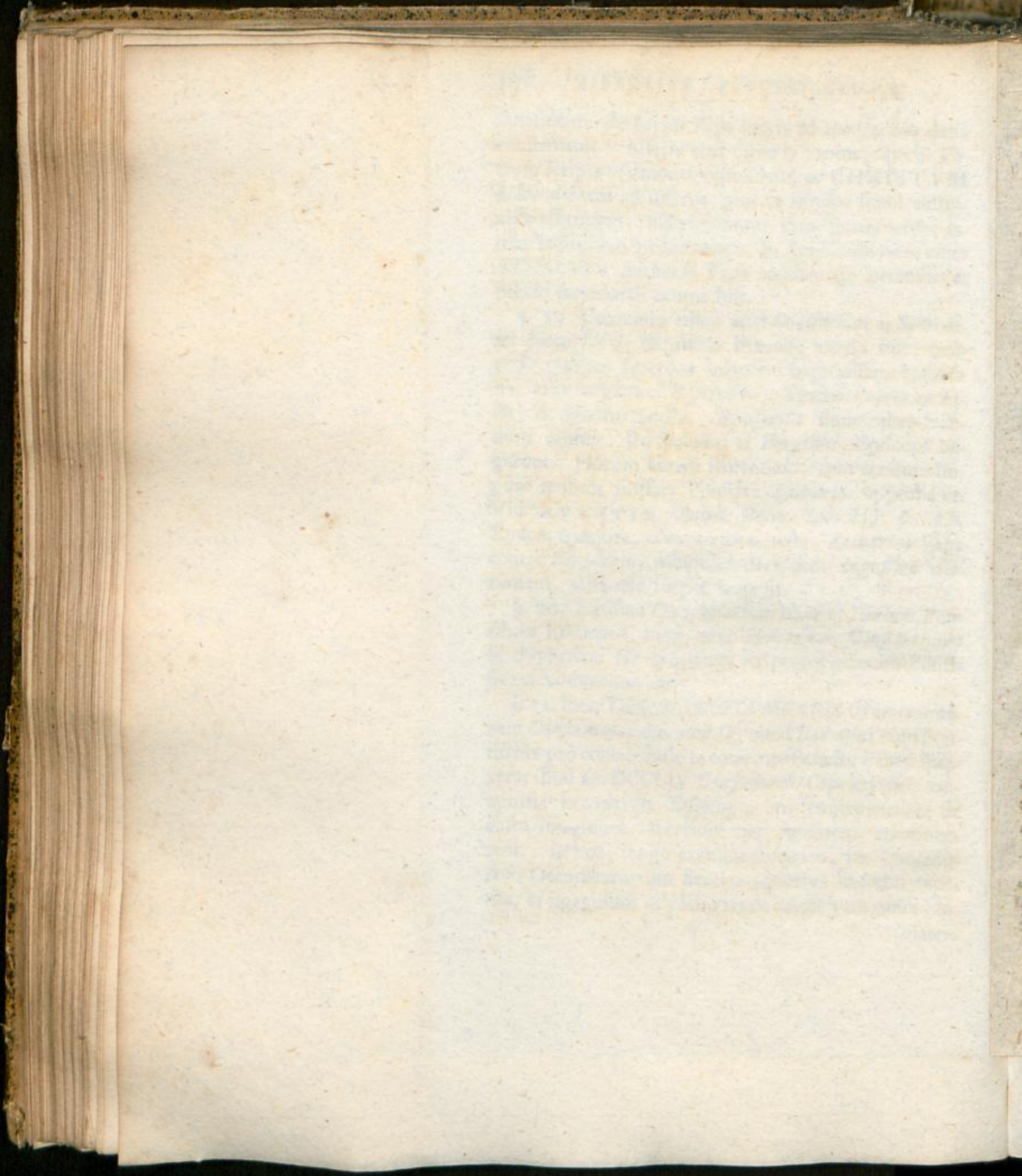
§. 18. NATALIS ALEXANDER *Hist. Eccles. Sec. VIII, cap. II, art. II*, CX BONIFACII *Epist. XXXV*, *Adelbertum* et *Clementem* duos Pseudo-Prophetas, uel Fanaticos plebem in Francia seducetes haereticis annumerat. Quorum ille *Epistolam* quandam ineptissimam, uelut IESV CHRISTI e coelo transmissam, diulgauit, et ignotorum Angelorum nomina in *Oratione* a se composita inuocauit, equiparans semet Apostolis CHRISTI. Oratoria etiam et cruciculas in campis ad fontes, uel ubicunque sibi uisum fuerat, exstrui curauit, institue, ibi publicas preces fieri, populo ad conuenticula conuocato, qui dixit: *Merita S. Adelberti adiuuabunt nos*. Sed is in *Synodo Sueffionica* anno DCCXLV damnatus fuit, cruciculis, per campos exstructis, ante concrematis. Huius da-

mnationem *Zacharias* Papa literis ad *Bonifacium* datis confirmavit. .. Assecla eius *Clemens* Scotus, qui S. Patrum scripta et canones repudiavit, ac CHRISTVM descendentem ad inferos, pios et impios simul abstraxisse affirmavit: matrimonium cum fratris uxore etiam legitimum pronuncians, in *Synodo Romana* anno DCCXLVI a *Zacharia* Papa anathemate percussus et officio sacerdotali exutus fuit.

§. 19. Contentio etiam inter *Bonifacium* et *Sacerdotes Boioariae* de Baptismo iterando exorta fuit; cum rudis quidam Sacerdos infantem baptizasset, barbara hac usus formula: *Baptizo te in nomine Patria et Filia, et Spiritus Sancta.* *Bonifacius* hunc rebaptizandum censuit: sed *Sidonius* et *Vergilius*, Episcopi negarunt. Horum autem sententiam, cum erratum linguae tantum fuisset, Pontifex *Zacharias* approbavit. Vid. AVENTIN. *Annal. Boior. Lib. III, fol. 220.* Eodem tempore, AVENTINO teste, *Zacharias* Papa contra *Vergilium*, *antipodes dari* cum *Augustino* asserentem, tales esse inepte negavit.

§. 20. Schisma *Theophylactum* inter et *Paulum*, Pontifices Romanos, item inter *Philippum*, *Constantinum* et *Stephanum III* exortum, scriptores uitarum Pontificum commemorant.

§. 21. Inter CONCILIA OECUMENICA Graeci numerant *Constantinopolitanum IV*, quod *Baronius* cum Pontificiis pro conciliabulo et conuentu Saranae habet. Indixerat illud an. DCCLIV *Constantinus Copronymus*, convocatis CCCXXVIII Episcopis, ut controuersiam de cultu imaginum, acerrime tum agitatam, componerent. In hoc, longo examine instituto, sex Conciliorum Oecumenicorum decreta aduersus haereses reposita, et imaginum ac picturarum cultus cum omni idolatria

latria reprobatus fuit. Vnde imaginum per Orientem subuersio secuta Pontifices Rom. ualde offendit. Vid. NATAL. ALEXAND. *Hist. Eccles. Sec. IIX, cap. II, §. 2*, ubi p. 76, BARONII ad an. DCCLIV, num. 38, errorem notat.

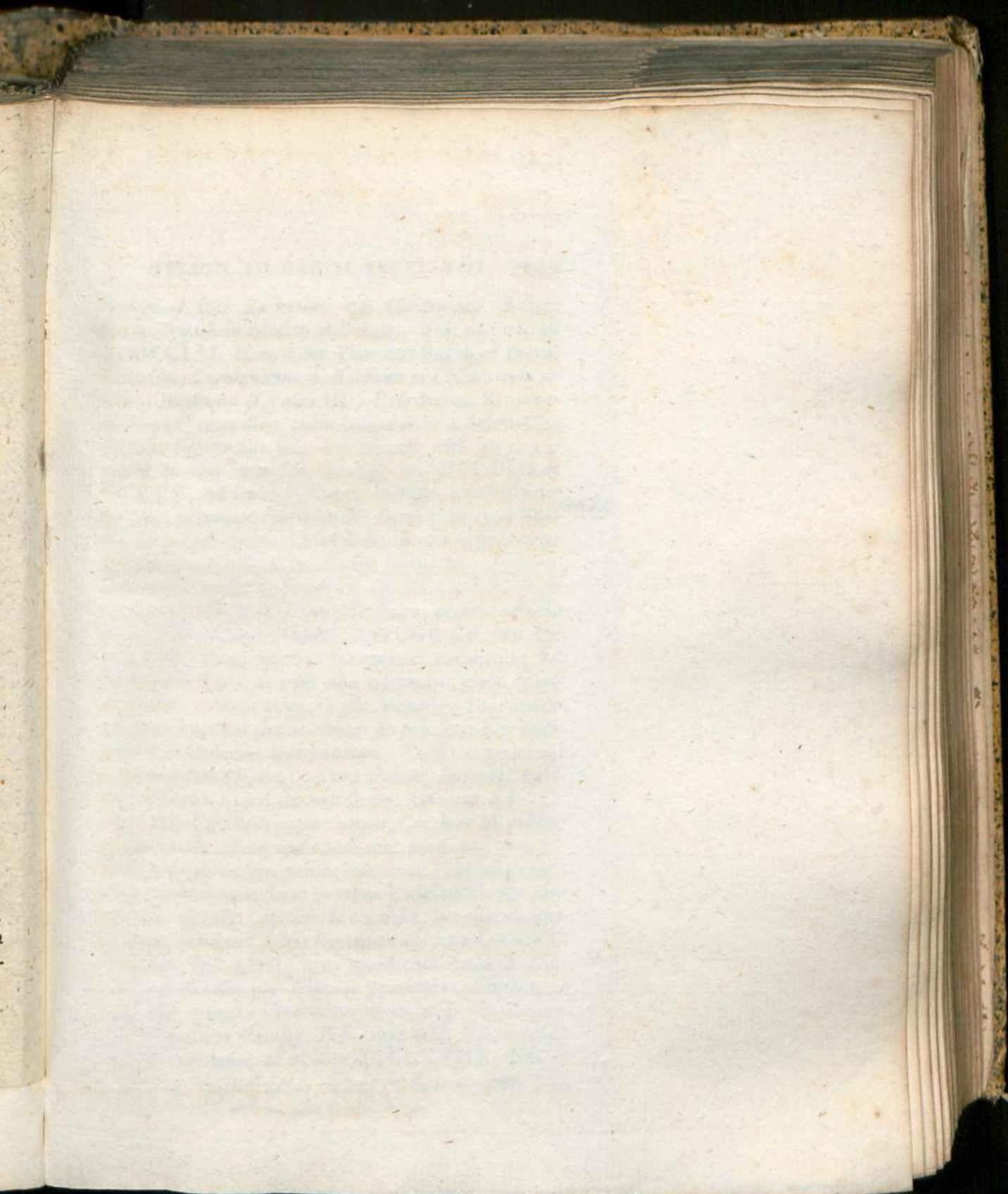
§. 22. Huic anno DCCCLXXXVII alia Synodus, quae uulgo *Oecumenica septima* et *Nicaena II* appellatur, opposita fuit. Nam Irene Imperatrix Constantino VII filio adhuc impubere, suasu Tarasii, Patriarchae Constantinopolitani, *Nicaeae*, dicto anno, *Concilium* indixit, in quo, confluyente magna Episcoporum, Abbatum et Monachorum multitudine, decretum fuit: imagines non tantum in usum historicum haberi posse; sed et ad cultum religiosum in templis reponi debere: imo eas osculandas, uenerandas, colendas, adorandas, cereis et suffitu honorandas esse, excepta latria soli DEO debita. Vid. LONGI DE CARIOLANO *Summ. Concil. fol 625, seqq.* NATAL. ALEXAND. loc. cit. §. 3, et SPANHEMII *Hist. Imag. restitutam Sect. VII.*

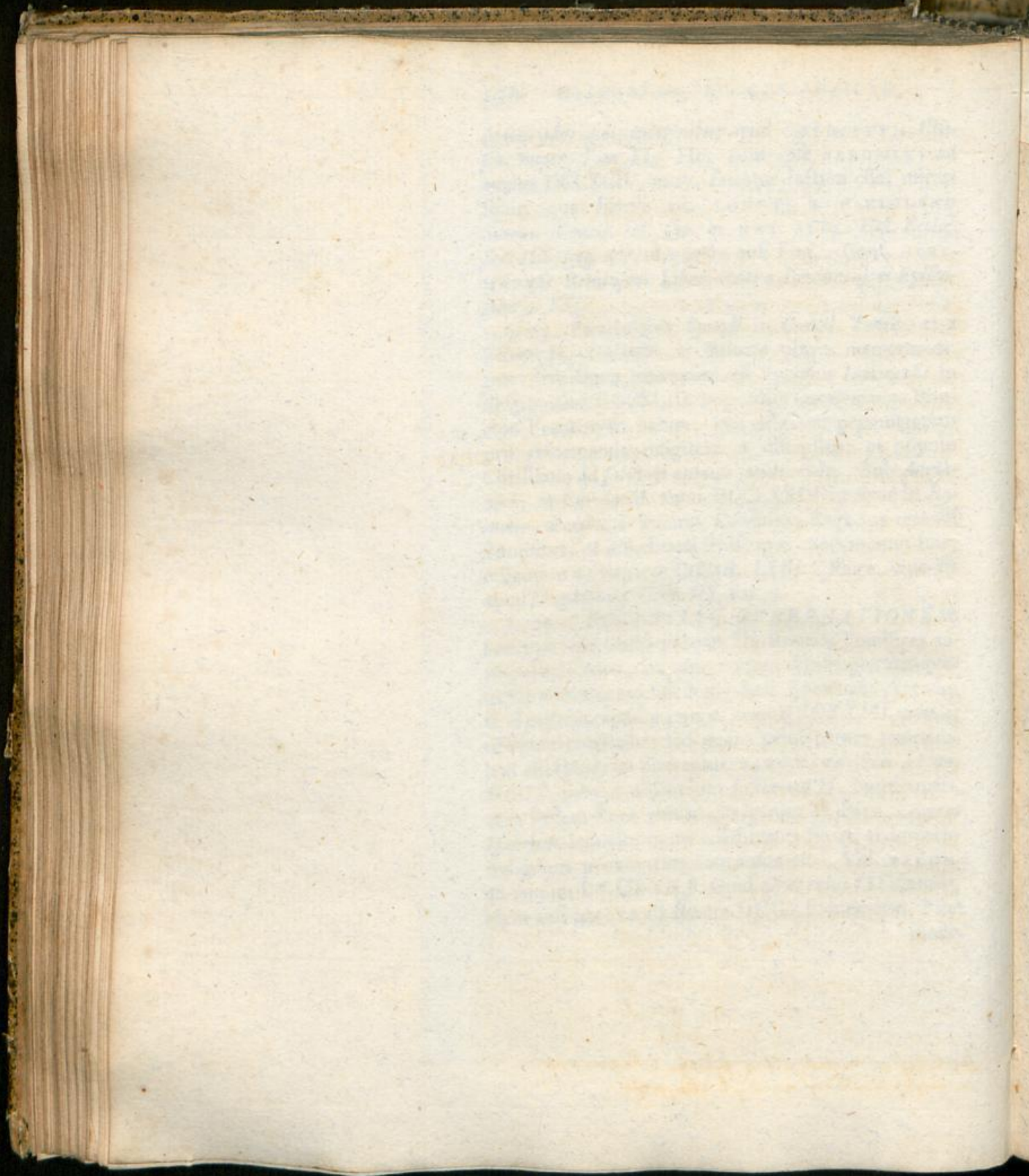
§. 23. Imaginum cultu inualecente Carolus M. Imperat. anno DCCXCIV, *Frankfurti ad Moenum*, Episcopis ex Italia, Gallia, Germania et Britannia CCC conuocatis, *Synodum* indixit. In qua primum *Felicitis Vrgelitani* et *Elipandi* errores de Christo Homine Filio DEI adoptiuo reiecti; deinde reprobatis *Synodi Nicaenae II*, decretis de cultu imaginum, decretum fuit: imagines habere in templis, et aliis locis, impium per se quidem non esse; sed eas adorare et uenerari, a fide Christiana prorsus alienum esse, et cum superstitione gentilium congruere. Vid. EGINHARD. *in uit. Caroli M.* RHEGINON. *Lib. II, Ann. Francor.* DORSCHER *Dissert. supra allegat. et Rescriptum Caroli M.*

de non adorandis imaginibus apud GOLDASTVM *Constit. Imper. Tom. II.* Hoc cum ipse BARONIUS ad annum DCCXCIV, n. 27, fateatur factum esse; mirari subit, qua fronte FR. LONGVS a CARIOLANO *Summ. Concil. fol. 632.* et NAT. ALEX. *Hist. Eccles. Sec. IIX, pag. 205,* id negare ausi sunt. Conf. HINC-MARVM *Remensem Libro contra Iaudunensem Episcopum c. XX.*

§. 24. Particulares Synodi in Concil. Tomis, et a Sirmondo, Goldasto et Baluzio plures memorantur. Inter has digna memoratu est Synodus *Lipincensis* in Belgio anno DCCXLIII imperante Carolomanno Principe Francorum habita, qua edictum promulgatum pro reformanda religione et disciplina, et populo Christiano ad salutem animae producendo. Sub Adriano I, et Carolo M. anno DCCLXXIV in Synodo Romana, accedente Senatus Consulto, Regi ius creandi Pontifices, et inuestiendi Episcopos confirmatum fuit, testante GRATIANO *Distinct. LXIII.* Plura uide sis apud Magdeburg. *Cent. IIX, cap. 9.*

§. 25. ECCLESIAE GUBERNATIONEM hoc aeuo maximam partem sibi Romani Pontifices arrogarunt: adeo, ut non tantum Episcopos quaquaversum iuramento fidelitatis Sedi Romanae, praecunte Bonifacio, apud BARON. anno DCCXXIII, num. 4, obligare coeperint; sed etiam principatum temporalem affectare iam niterentur. BARONIUS ideo ad an. DCCX, num. 1, obsequium Iustiniani II, Imperatoris, erga Sedem Rom. laudat. Gregorius II, Papa, Leonem Isaurum leonemachum anathemate ferire et imperio indignum pronunciare iam ausus est. Vid. BARON. ad annum DCCXXX. Quid Gregorius III tentarit, idem BARONIUS ad annum DCCXL memorat. Non mode-

modestior fuit *Zacharias*, qui *Childericum* Regem Frane. Pontificio decreto abdicauit. Vid. *BARON.* ad an. *DCCLII.* Idem etiam Papa tres Reges ad monachismum, *Carolomannum*, *Rachisem* et *Childericum* induxit. *Stephanus II.* (*aliis III.*) Exarchatum *Rauennatensem* et *Pentapolim*, pulsus *Longobardis* et deluso *Constantino Copronymo* Imp. sibi subiecit, uid. *ANASTASIUM in eius uita*, et *BARON.* an. *DCCLIII* et *DCCLV.* *Adrianus I.* Papa, uestigia antecessorum suorum premens, *Carolum M.* Romae in atrio Basilicae superbe excepit; obsequium ab ipso exigere haut uerecundatus: etsi postea mitior factus sit. Vid. *SIGEBERTUM Gemblacensem* ad an. *DCCLXXIII* et *MVTIVM Lib. VII.* *Leo III.* Papa, praeuio assensu *S. P. Q. R.* in festo natalitio an. *DCCC* *Carolum* Imperatorem Rom. quidem salutauit et coronauit; sed Imperium Rom. in eum non transtulit, quod ipsius non esset. Antea enim, inquit *Monachus Engolismensis*, Dominus *Carolus* uocabatur ab omnibus Rex Francorum et Patricius Romanorum. Conf. *SIGONIUM de Regno Ital. IV.* *GOLDASTI Politic. Imperial. Part. IX.* et *CONRING. de Imp. Germ. Rom. cap. VI.*

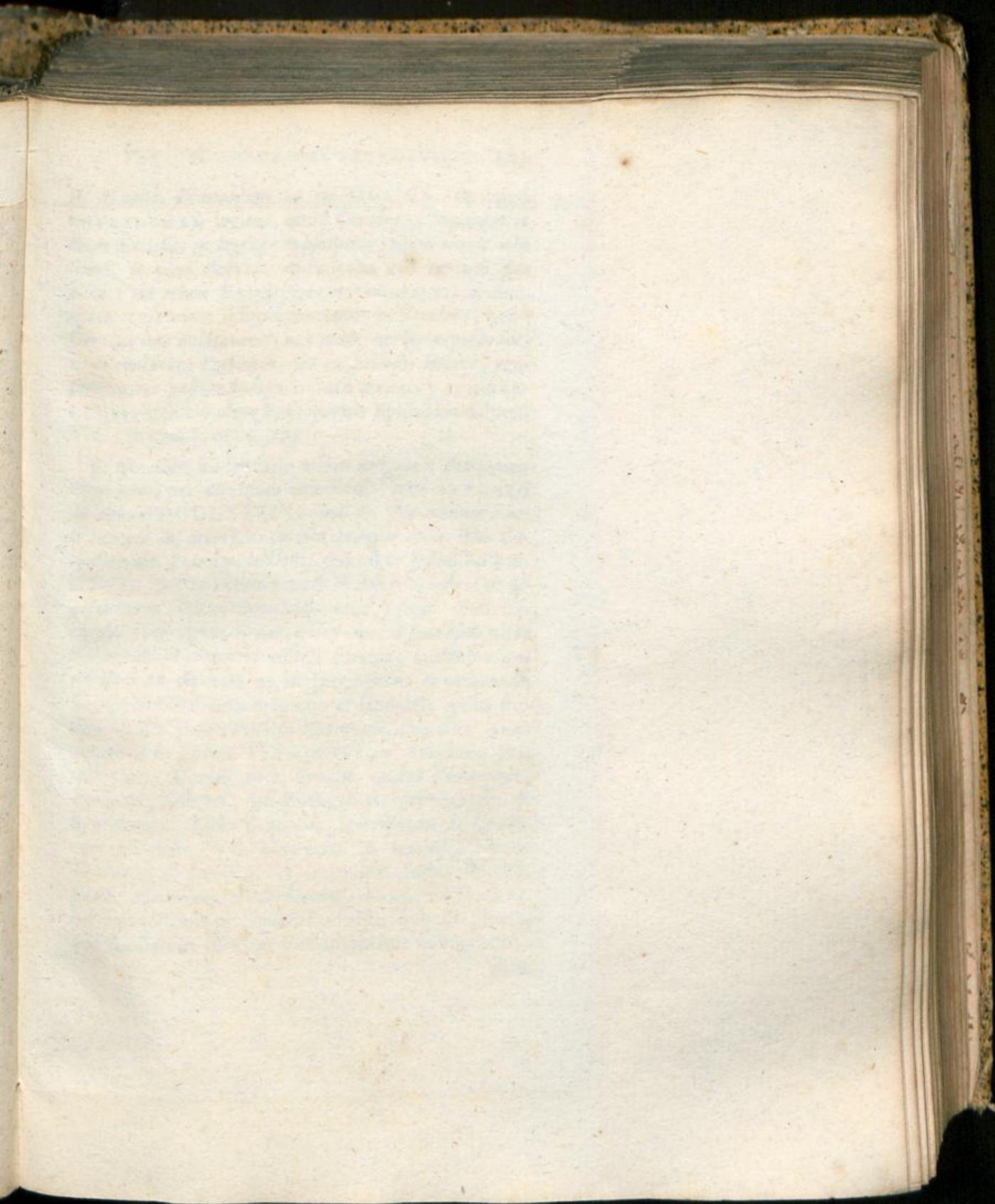
§. 26. Equidem negari nequit, *Carolus M.* in Pontifices fuisse indulgentissimum tum precibus, tum priuatorum meritorum ratione inductum. Nihilominus ius *nomotheticum* in rebus Ecclesiasticis sibi vindicauit, quando *Capitularia* condidit, *Ius eligendi pontificem, ordinandi sedem Romanam* ap. GRATIANUM C. *Adrianus Dist. LXIII.* item inuestiendi Archi-Episcopos, Episcopos per singulas prouincias defendit, ac Synodo, praeter *Francosurtensem*, alias conuocauit. Conf. FLACII *Catalog. Test. Verit. Lib. II.* et ipsius BARONII *Annal. ad annum DCCLXXIIX*, num. 17.

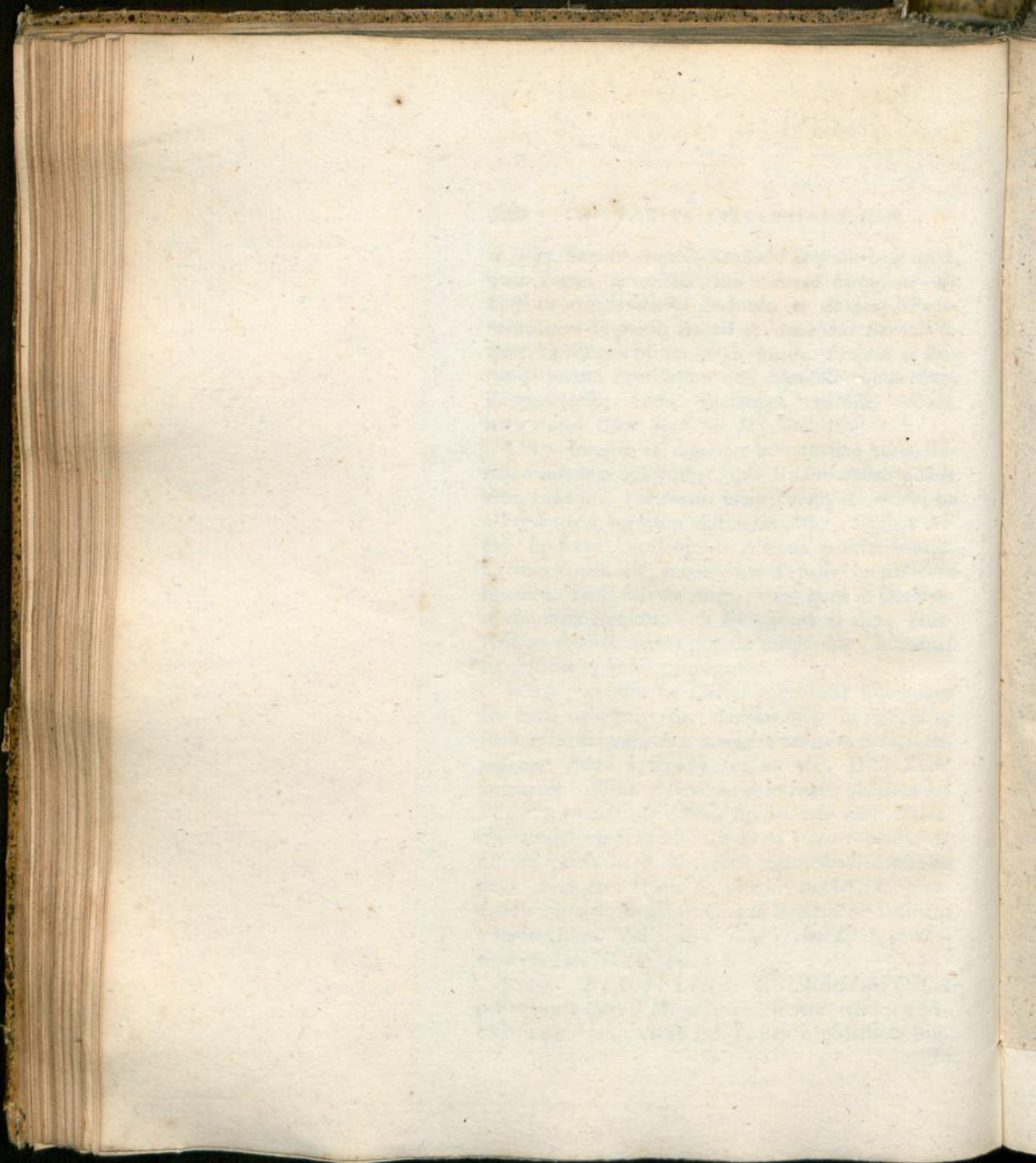
18, seqq. Extant etiam in *Bonifacii Epistolis* loca uaria, quae Papali auctoritati alias iactatae derogant. Ex *Epistolis expostulatoriis Zachariae et Adriani*, Paparum, item *Centuriis Balaci* et *Annalibus Baronii* liquet, Episcopos plures in Germania, Francia et Britannia iugum Pontificium non admisisse: quin etiam Rauennatenſes Archi-Episcopos reſtitiffe. Conf. HOTTING. *Hist. Sacr. Sec. IIX, Sect. V.*

§. 27. Interim ea dignitate ac potestate curia Romana nondum splendebar, qua *Hildebrandino* postea aeuo eminuit. *Cardinales* erant Presbyteri urbis, ut a Presbyteris agrorum distinguerentur. Quibus Archi-Episcopi, Episcopi et Abbates praeferebantur. Certum tamen est, monarchiae Papalis fundamenta hoc aeuo fuisse firmata magis; cum, quos in Occidente emitteret Apostolos, ut *Bonifacium* et alios, reuerentiam sedis Romanae populo inculcarent, Romanas superstitiones simul propagantes.

§. 28. Ceterum ut Clerici a profanis hominibus seu laicis distinguerentur, *Carolus M.* ordinavit, ut ne ianitoribus quidem liceret communi habitu in Ecclesia ministrare, quod SIGEBERTVS ad ann. DCCXCV annotauit. Ritus et ceremonias in Sacris obseruandas ALCVINVS *Lib. de diuinis Officiis* describit. *Monachus Engolismensis* in uit. *Caroli* ad annum DCCCLXXVII de *Antiphonariis S. Gregorii* cantoribus commendatis memorat: item de arte organandi, h. e. organa musica pulsandi ex Graeca Ecclesia in Latinam translata olim. Vid. AVGVST. in *Pſalm. LVI*, et ISIDORVM *Lib. III, Origin. XX.*

§. 29. DISCIPLINA ECCLESIASTICA per capitula *Caroli M.* ordinata, seuere, teste MONACHO SAN-GALLENSI *Lib. I, cap. 1*, obseruata fuit.

In *Annalib. Francorum* ad an. DCCCI, et apud RHEGINONEM legitur, quod Carolus disciplinam et decus Ecclesiae in legendo et psallendo instaurauerit non semel, et quod Romae, et in Italia non tantum publicas, sed etiam Ecclesiasticas et priuatas res ordinauerit. MUTIVS insuper memorat ex Naclero, quod Carolus non dubitauerit, non modo uerbis reprehendere et confutare Episcopos, sed ex Ecclesiis eiicere, propter mores pastore indignos. MONACHVS SANGAL-LENSIS ipse Carolum Episcoporum Episcopum salutat. Vid. *Lib. eius I, cap. 1, seqq.*

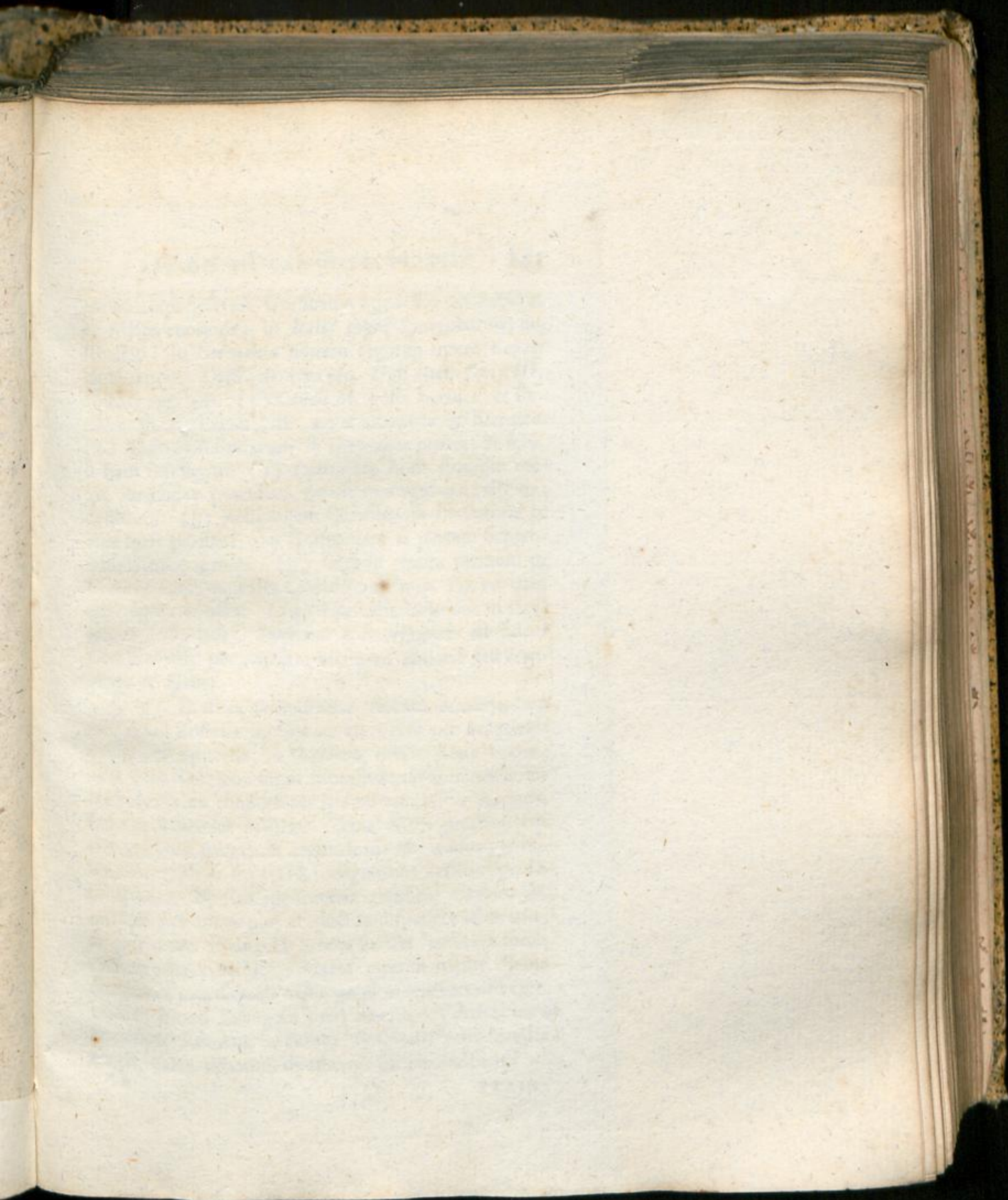
§. 30. Carolus laudatus etiam uulgatam *Bibliorum Versionem*, per Alcuinum emendauit, teste BARONIO ad annum DCCLXXIIX, num. 22. Per manum Pauli Diaconi sui decerpens optima quaeque de scriptis Catholicorum Patrum, lectiones unicuique festiuitati convenientes, per circulum anni in Ecclesia legendas (ut Sigebertus et Rolewinckius loquuntur,) fecit. Sub Exemplo Hieronymi, Bedae, Flori, per Vsuardum uitas sanctorum et martyria colligi curauit, attestante BARONIO an. cit. num. 20, in propaganda et ordinanda Religione Christiana magnum et laudabile ipsius studium fuisse, CRANZIUS in *Metropoli*, ADAMVS BREMENSIS in *Chron.* AVENTINVS in *Annalibus suis* testantur. Dimissi sunt quaquā uersus Presbyteri, Episcopi, Abbates, qui Euangelium praedicarent et baptizarent. Idola Saxonum, *Irmensulam* et *Crodonem* destruxit. Vid. MEIBOM. de *Irmens.* Nouos Episcopatus fundauit et liberaliter nimis dotauit. Conf. *Monument. Paderbornens. FÜRSTENBERGII.* Scholas instituit plurimas; Episcopis quoque praecepta scholarum cura, et monasteria hoc nomine ordi-

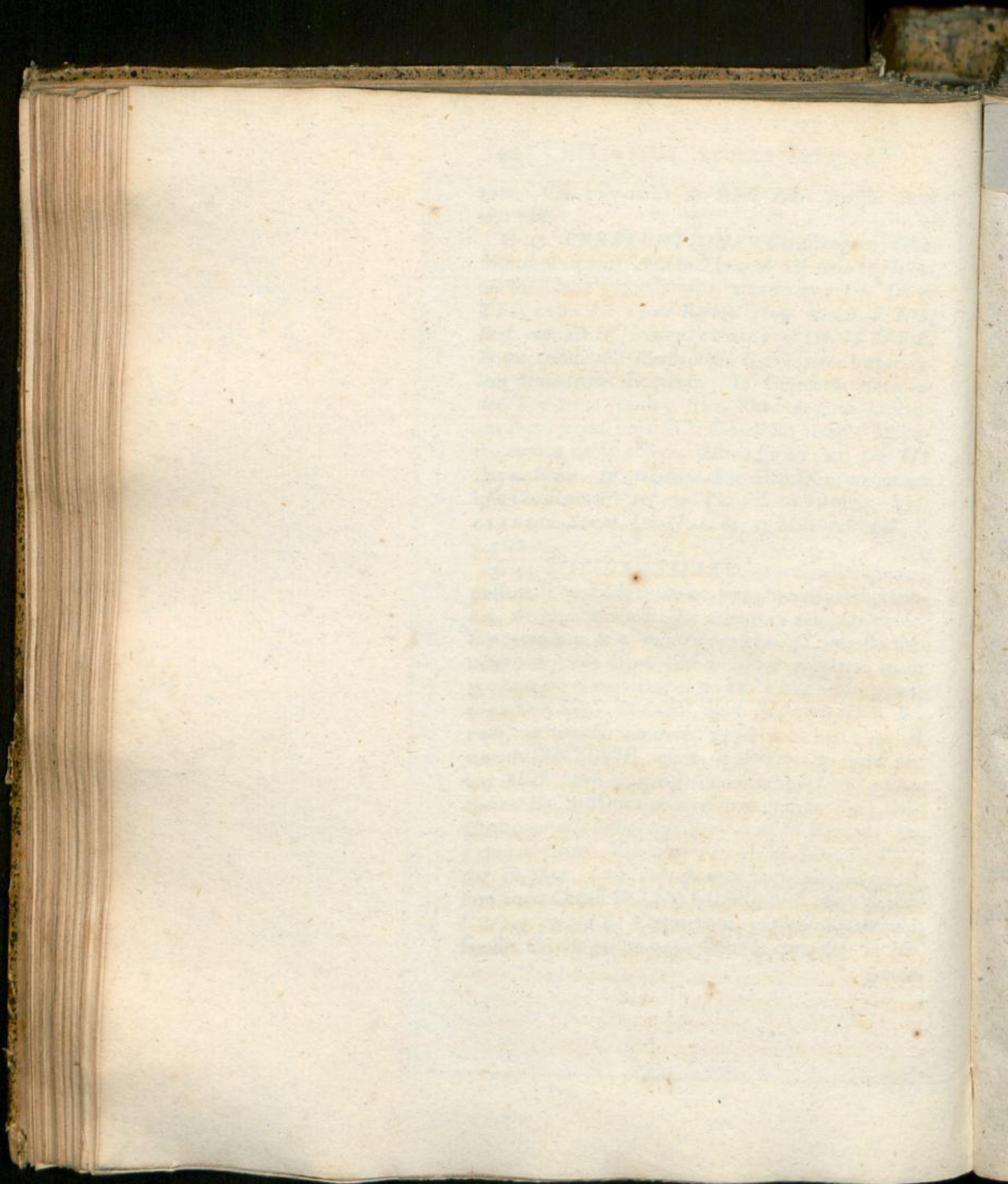
nata.

nata. Vid. LAVNOII *de Schol. Libr. Parisiis* anno 1672 edit.

§. 31. PERSECUTIONES Saracenorum, Christianos in Oriente, item in Thracia, Sardinia et Hispania sustinuisse grauissimas, P. DIACONVS *Lib. XX et XXI*, BEDA *Lib. II de Ration. Temp. et Lib. V Hist. Eccl. cap. XXIV*, item P. AEMILIUS *Lib. II de Gest. Franc. testantur. Constantinus Copronymus Imper. etiam Iconolatras diuexauit. In Germania Rathobodus, Frisiorum regulus, trans Rhenum circa Coloniam Agrippinam omnia Christianorum templa diripuit, eosque ualde afflixit, teste AVENTINO Lib. III Annal. Boior. Wittekindus, Saxonum Dux, antequam ipse Christianus fieret, in Christianos faciebat. Vid. CRÄNZII *Saxon. Lib. II, c. 14, et Metropol. Lib. I, c. 7 et 11.**

§. 32. MEMORABILIA huius acui multa congeri possent, si quae Chronicorum monasticorum compilatores, de miraculis a sanctis et eorum reliquiis profectis recensent, et a BARONIO *Tom. IX*, infarcta memorantur, fide digna essent. Huc pertinent etiam portenta uel miracula apud WERN. ROLEWINCKIUM ad an. DCCXCIV, DCCCIV, quod *sol steterit trium dierum, ut Carolus uinceret*; apud SIGEBERTUM ad annum DCCXCVIII, quod *sol obtenebratus fuerit per dies XVII.* Sed his praeferimus certiora: ut (1) Saracenorum latissimos progressus armorum: (2) Originem duplicis Caliphatus Babylonici in Bagdad; Aegyptii in Cairo: Vid. HOTTING. *Hist. Sacr. Sec. VIII, pag. 51, seqq.* (3) Turcarum ex Portis Caspiis egressum anno Christi DCCLV factum; Vid. HOTTING. *l. c. pag. 517.* (4) Conuersiones in regno Galliae, ubi familia Carolingorum regia secunda eminuit; in Hispania

Spania imperii West-Gothorum oppressio per Mauros ex Africa euocatos; in *Italia* regni Longobardici destructio; in *Germania* nouum regnum opera *Caroli* constitutum: Conf. HOTTING. *Hist. Sacr. Sec. VIII, Sect. I, pag. 481.* (5) *Caroli M.* gesta heroica, et studium in Ecclesiam, in artes liberales et literatos. (6) Culturam literarum in *Germania* pro capto seculi haut infelicem. (7) Pontificum Rom. studium magis augendae potentiae, quam repurgandae religioni deditum. (8) Religionem Christianam in *Oriente* et aliis locis pressam, per Germaniam et partem Septentrionis propagatam. (9) *Organa musica* primum in Francia nota, cum illa *Constantinus* Imp. *Pipino* cum aliis donis misisset. (10) Episcopatus nouos in *Germania* institutos: *Saxonum* conuersionem ad fidem Christianam, propagatam etiam ad *Hunos* seu *Hungaros* et *Slanos*.

§. 33. Diuinae *providentiae* iterum documentum est, quod Ecclesia in *Oriente* et *Africa* per Saracenos pressa uel oppressa, in *Occidente* magis dilata fuerit: licet cum Religione simul superstitiones inolitae latius diffusae, cum conuersores iisdem iam essent innutriti sedique Romanae addicti. Zelus etiam praeposterus circa cultum imaginum argumento est, quousque homines feruidi et uera DEI cognitione destituti prolabi queant. Spissae ignorantiae tenebras *Carolus M.* quidem per uiros pios et doctos dispellere laborauit; at puriorem Euangelii lucem in ista ruditate seculi reducere haut ualuit. Grata interim mente diuina benignitas praedicanda uenit, quod in tenebris istis Germaniae lucem Euangelii oriri fecerit. Utinam uero Pontifices Romani in curam religionis repurgandae magis, quam dilatandi dominatus sui incubuissent.

PERIODI III

HISTORIAE ECCLESIASTICAE

CAPVT III

DE

SECVLO IX CHRISTIANO

§. I.

Infelix Seculum IX uocatur, cum dicente PLATINA in *Formoso I*, una cum industria Imperatorum, simul etiam Pontificum uirtus et integritas defecerit; uel quod infelicitatem magis arguit, cum superstitio in templis, barbaries in Scholis, uitia morum in uita et contentiones et schismata in Ecclesia regnarent.

§. 2. Nos primum clariores *SCRIPTORES* recensemus; quos inter *Nicephorus*, Patriarcha Constantinopolitanus, qui prolixam *Epistolam* ad Leonem III, Papam Rom. exarauit. Vid. *BARON. Tom. IX. ad annum DCCCXI, num. 19.* Scripsit etiam *Breniarium Historiae*, quod *Dionysius Petauius* publicauit: item *Chronologiam Tripartitam* Graece a *Scaligero* primum cum *Chronico Eusebiano* editam. Vid. *CAVE Hist. Lit. fol. 507.* *Post Chronologiam Imper. R. 140.*

§. 3. *THEODORVS STVDITES*, a monasterio, cui praefuit, ita dictus. *Varia eius opuscula in Biblioth. PP. Tom. XIV, extant.* Recenset illa *CAVE in Hist. Lit. fol. 511.* *Bellarminus* ait, cum miraculis clarum anno *DCCCXXVI* migrasse in coelum. Discipulus

Dieß ist ein güt. Misericordia, welches durch das Christliche Liebesoffen
in dem. Herz, in der Welt ist. Das ist ein Liebesoffen, das ist ein
Liebesoffen, das ist ein Liebesoffen, das ist ein Liebesoffen.
Dieß ist ein güt. Misericordia, welches durch das Christliche Liebesoffen
in dem. Herz, in der Welt ist. Das ist ein Liebesoffen, das ist ein
Liebesoffen, das ist ein Liebesoffen, das ist ein Liebesoffen.
Dieß ist ein güt. Misericordia, welches durch das Christliche Liebesoffen
in dem. Herz, in der Welt ist. Das ist ein Liebesoffen, das ist ein
Liebesoffen, das ist ein Liebesoffen, das ist ein Liebesoffen.

pulus eius *Naukratius*, Monachus Constantinopolitanus, strenuus iconolatriae assertor, *Tr. de persecutionibus* *ἱκονοδοξίας* scripsit.

§. 4. AGOBARDVS, Gallus, uaria opuscula collegit, quae *Papirius Massonius* primum publicauit. Opera eius *Baluzius* cum notis anno 1666 edidit Parisiis. Conf. PETR. DE MARCA *Concord. Imper. et Sacerd. Lib. IV, c. 11, §. 3, 4*. Sed hoc clarior fuit *Eginhardus* Germanus, *Carolo M. a Secretis*, et deinde Abbas *Sellingstadiensis* factus; praeter uitam *Caroli M. Annales rerum gestarum Pipini*, et alia conscripsit. Vid. CAVE *Hist. Lit. fol. 517*, et NATAL. ALEX. *Hist. Eccles. Sec. IX, pag. 180*. *Agobardus scripsit aduersus Felicem librum.*

§. 5. FRECVLFVS, Episcopus Lexouienfis, *Chronicon* in duos Tomos diuisum reliquit, Heidelbergae editum. Item *Epistolam ad Rabanum Maurum*, Abbatem Fuldensem et deinde Episcopum Moguntinum, qui *commentarios* in sacram Scripturam collegit. Opera eius in VI Tomos distincta Coloniae anno 1627 excusa prostant. CAVE *Hist. Lit. fol. 541*.

§. 6. VSVARDVS, Gallus, *Alcuini* discipulus, *Martyrologium* condidit, de quo uid. NAT. ALEX. *Hist. Eccles. Sec. IX, cap. III, art. XVII*. ISIDORVS Mercator *Epistolas decretales* compilauit, quae sub nomine Pontificum Rom. extant. Vid. CAVE *Hist. Lit. fol. 514, seqq.*

§. 7. PASCHASIVS RATHBERTVS, Abbas Corbeienfis, tempore *Ludonici* Imperatoris *Librum de Corpore et Sanguine DOMINI* composuit, qui in *Biblioth. P. P. Tom. XIV* extat. Laudat illum *BELLARMINVS* de *Script. Eccles.* libro. *Bertramus* uel *Ratramus*, Monachus uel Presbyter Corbeienfis, *Librum de Eucharistia* composuit Pontificiis exosum, Recbenb. H. E. K quod

quod Transubstantiationis dogma refellit. Plura eius scripta CAVE *Hist. Lit. fol. 530*, recenset.

§. 8. WALAFRIDVS STRABO, seu STRABVS, *Rabani Mauri* discipulus, ex Monacho Benedictino Abbas factus, praeter Librum de *Officiis diuinis*, alia opuscula collegit. Tribuitur ipsi etiam *Glossa ordinaria interlinearis in sacram Scripturam* ex Patribus collecta. Vid. NATAL. ALEXANDR. *Hist. Eccles. Sec. IX, c. 3, p. 232*.

§. 9. HINGMARVS, nobilis Gallus, Episcopus Rhemensis, inter celeberrimos huius aevi scriptores relatus, uir pius et doctus, multa composuit opera, quae *Sirmondus II* Tomis digesta publicauit. Vid. CAVE *Hist. Lit. fol. 537*.

§. 10. REMIGIVS, Gallus, Archi-Episcopus Lugdunensis, *Hincmari* Antagonista, libellum de *tenenda immobiliter sacrae Scripturae ueritate* composuit. Vid. CAVE fol. 545. Huic iungimus *Iohannem Eri-genam*, Scotum, *Caroli Calui* Imperatoris tempore clarum, quem discipulos ob inflexam morum duritiam stylis et graphiis confodisse, traditur; de *Diuisione naturae libros V*. Oxoniae anno 1681 editos reliquit: item Librum de *Praedestinatione* contra *Gottschalcum* composuit.

§. 11. GOTTOSCHALCVS, etiam *Fulgentius* dictus circa medium huius seculi clarus, gente Gallus, Monachus, libellum de *Praedestinatione*, scripsit; et cum de *absoluto Praedestinationis decreto* curiose magis, quam pie disputaret, alios doctores offendit, et *Caluino* hoc errore praelusit. *Vsserius* historiam eius composuit, quae Hanoniae an. 1662 recusa fuit.

§. 12. ANASTASIYS, Abbas Romanus et Bibliothecarius, uir Graece et Latine doctus, *Hist. Eccles.*
et

ns.

2-

b-

1-

12

2-

1,

2-

1-

c

E

2-

1-

c

E

2-

1-

c

E

2-

1-

c

E

2-

1-

c

E

2-

1-

c

E

2-

1-

c

E

2-

1-

c

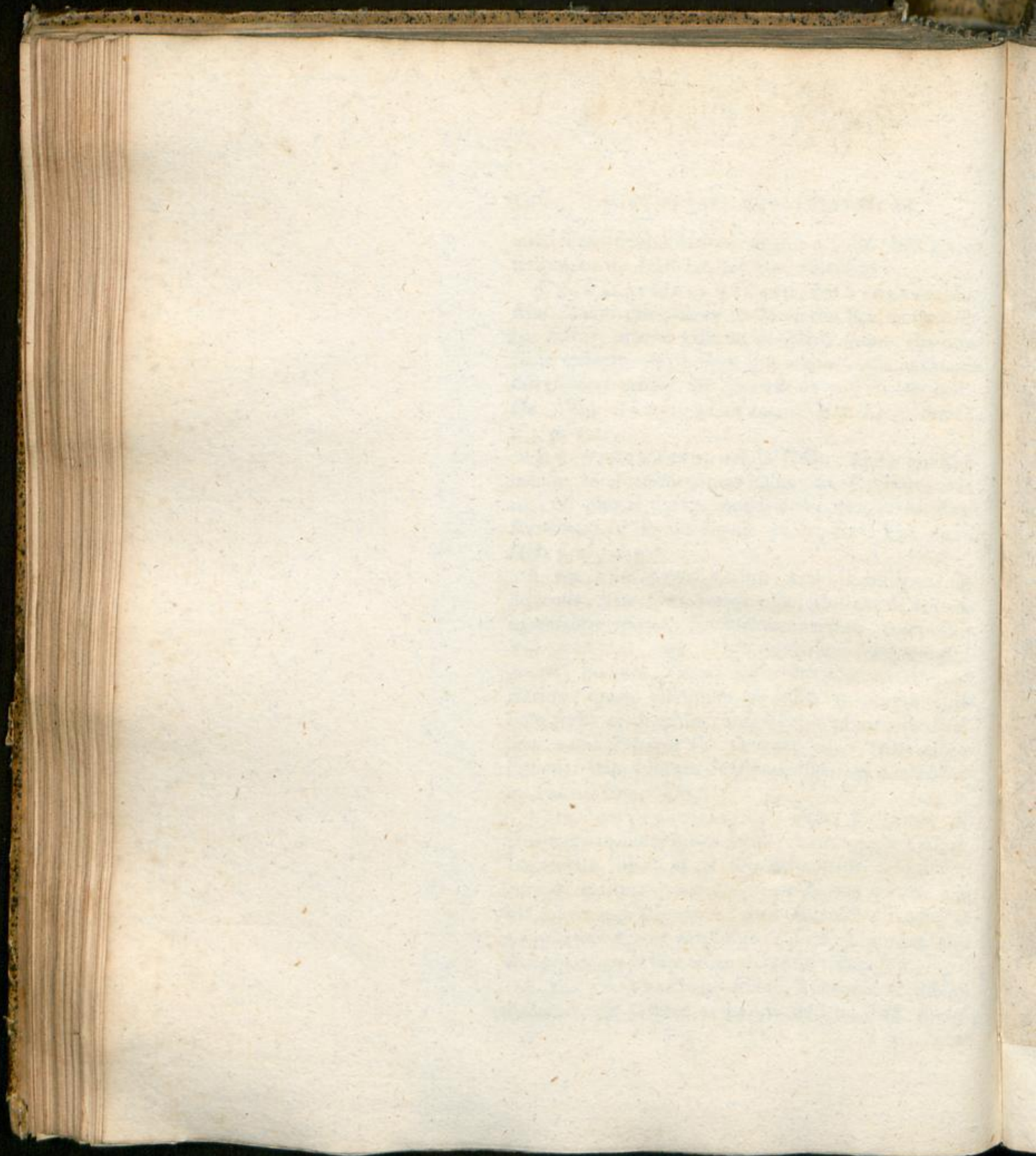
E

2-

1-

c

E

et *uitas Pontificum* descripsit. VOSSIVS *Lib. II, de Hist. Lat. cap. 35.* cum *Anastasio* Presbytero, Cardinali *S. Marcelli* confundit. Vid. CAVE *Hist. Lit. fol. 559*, et LABBEVM *Tom. I, pag. 252.*

§. 13. HAYMO, Anglo-Saxo, discipulus *Alcuini*, Episcopus Halberstadiensis circa medium huius seculi clarus, *commentarios in libros sacrae Scripturae*, et *pericopas Euangelicas Dominicales*, homilias non tantum reliquit: sed et *Epitomen Hist. Eccles.* a *Madero* Helmstadii editam composuit.

§. 14. EVLOGIVS, Presbyter Cordubensis, Martyr factus, iuxta *Mabillonium* studio, non professione Monachus fuit; qui *Memoriale Martyrum*, item *Apologeticum* pro Martyribus, et *Exhortationem* ad Martyrium conscripsit. Vid. *Bibl. PP. Tom. XIX*, edir. Lugdun.

§. 15. PETRVS SICVLVS, uir nobilis, *Basilii* Imperatoris aetate celebris, cuius etiam legatus ad Armenos pro redimendis captiuis fuit. *Matth. Raderus* eius *Historiam de Manichaeorum* haeresi anno 1604 Ingolstadii publicauit.

§. 16. RHEGINO, Monachus Prumiensis in dioecesi Treuirensi, circa exitum huius seculi celebris, duos Libros *Chronicorum*, duosque Libros de *Eccles. disciplina et Religione Christiana* a *Steph. Baluzio* cum notis editos, quae editio Helmstadiensi praefertur, reliquit.

§. 17. Plures hic ex *Latinis* Scriptoribus celebres, ut *Aimoni*, Monachus Gallus, *dao* Viennensis, *Amalarius* Fortunatus, *Ludgerus*, *Nidhardus*, *Aluarius*, *Theodulphus*, *Notgerus*, et alii, memorantur, quos BELLARMINVS de *Scriptor. Eccles.* LABBAEVS, NATAL. ALEXANDER et CAVE in *Hist. Lit.* describunt.

§. 18. Nos ex *Graecis* adhuc addimus doctissimum et celeberrimum *Photium*, Patriarcham Constantinopolitanum, librorum helluonem incomparabilem. *Bellarminus* et *Baronius* eius ambitionem notant, quod autor schismatis inter Ecclesiam Graecam et Latinam fuisset. Extant inter opera eius *μυρίοβιβλον* siue *Bibliotheca*, *Epistola*, *Nomocanon*, libellus *de Synodis* et alia a *CAVE* in *Histor. Lit.* fol. 552, recensita. Ex libro eius de *Officio Principis* excerpta edidit NAT. ALEXANDER *Histor. Eccles. Sec. IX, art. 25.*

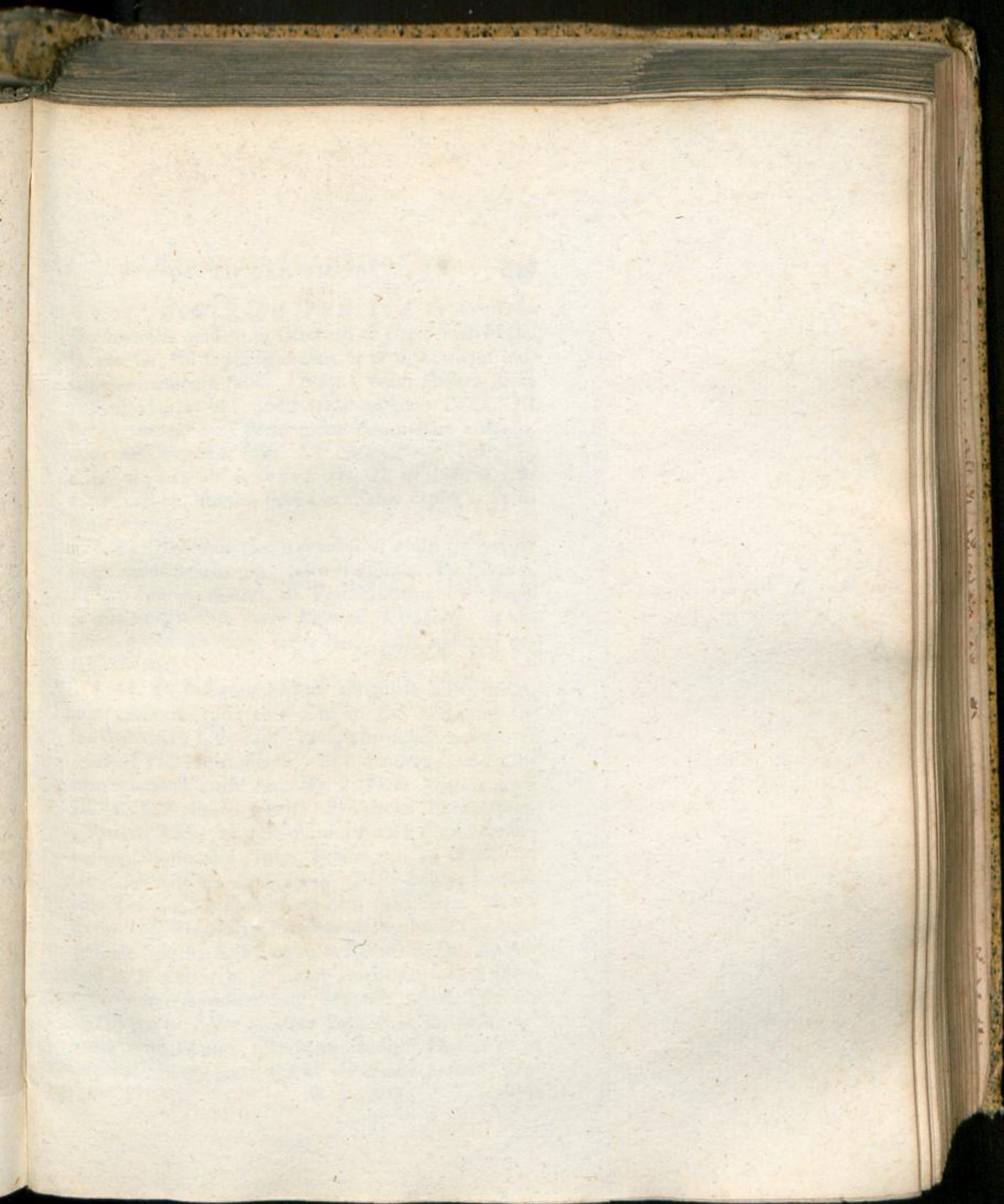
§. 19. Antagonista *Photii* fuit *NICETAS David Paphlago*, Episcopus in Paphlagonia, qui reliquit *uitam S. Ignatii*, Patriarchae Constantinopolitani, item *XII Apostolorum Concordiam* apud COMBEFISIVM *Auctar. Biblioth. PP.* Vid. L. ALLATIVM in *Tom. I, Graec. Orthod.*

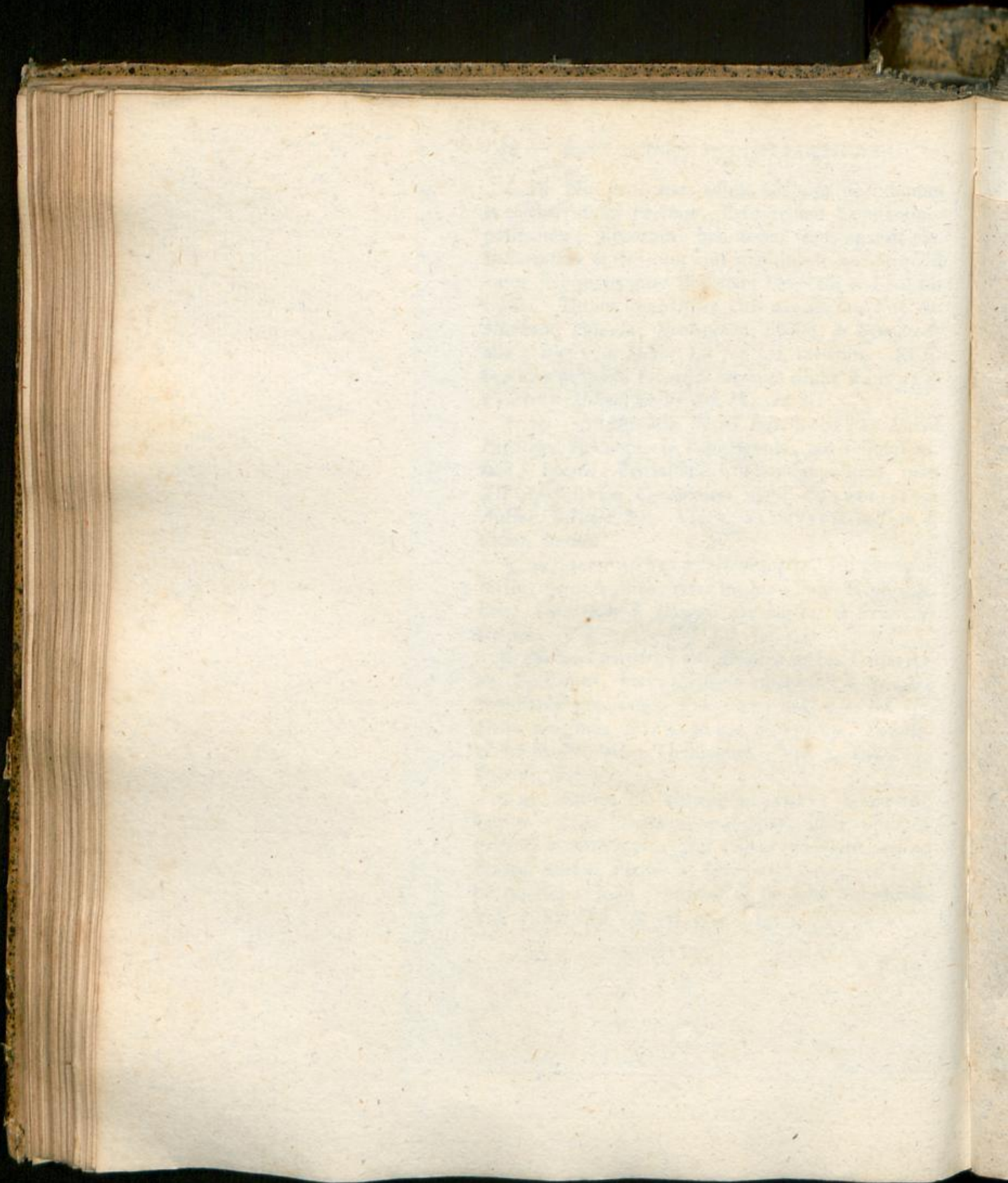
§. 20. *METHODVS*, *Homologeta*, seu *Confessor* dictus; gente Siculus, circa medium huius seculi celebris, *Encomium S. Dionysii Arcopagitae* et *Orationes* scripsit. Vid. *CAVE Hist. Lit.* fol. 533.

§. 21. *THEODORETVS*, *Abucara* dictus, *Cariae* Archi-Episcopus, uaria *Opuscula* composuit a *Gretsero* Ingolstadii publicata. Vid. *CAVE Hist. Lit.* fol. 557. Huic iungimus *MICHAELEM PSELLVM*, Philosophum magis, quam Theologum. Vid. L. ALLATII *Diatrib. de Psellis.*

§. 22. Agmen hic claudat *BASILIVS MACEDO*, Imper. factus Constantinopolitanus, inter optimos Principes numerandus, qui *Capita exhortationum ad Leonem Filium*, Parisiis et Hamburgi Graece et Latine publicata, item *Orationes* et *Epistolas* composuit. Vid. *CAVE Hist. Lit.* fol. 556.

§. 23.

§. 23. *DOCTRINA PVBLICA* ex Symbolis Oecumenicis quidem in Orientali et Occidentali Ecclesia retenta, sed superstitionibus et erroribus iam inolitris contaminata fuit. *Vtraque* enim *Ecclesia* illam profitebatur, et in Synodo *Arelatensi* anno DCCCXIII habita, eadem cum declaratione quorundam articulorum fidei repetita fuit. Vid. *Magdeburg. Cent. IX, c. 4.* RABANVS MAVRVS *Lib. II, de Institut. Clericor. cap. 57*, summa fidei Christianae capita ex Symbolis repetit.

§. 24. *Doctrinae* tamen *symbolicae* multi errores de inuocatione Sanctorum, cultu imaginum, Purgatorio, Missa, operum merito, de Transubstantiatione panis et vini Eucharistici error *Paschasi Rathberti*, de absoluta praedestinatione error *Godeschalci* additi et defensi fuerunt.

§. 25. In *Orientali Ecclesia* adhuc de cultu imaginum certatum fuit; cum eundem *Leo Armenius* anno DCCCXIV sustulisset; *Theophilus* uero *Augustus* et *Michael III* restituisent. Sed maiorem contentionem excitauit causa *Photiana*. Nam *Photius* anno DCCCXLIX, eiecto *Ignatio*, Patriarcha Constantinopolitanus factus, et post obitum *Ignatii* denuo confirmatus, dominatui Rom. Pontificum in Ecclesiam Graecam mascule repugnauit. Vnde odium Pontificum Rom. in *Photium* et eiusdem successores. Praesertim cum *Photius* a⁺ litionem ad Symbolum de processione Spiritus S, Filioque, a Latinis factam damneret, ac in *Encycl. p. 51*, ὡς περ καὶ ὁν κορονίδα Latinis exprobraret repudiaretque. Accessit deinde litigium de *Bulgaris*, quos *Nicolaus* Papa suae iurisdictioni, reclamante *Photio*, asserere contendit. *Photius* enim urgebat, Bulgariam Imperii Orientalis partem, gen-

temque hanc a Graecis primo ad fidem Christianam fuisse conuersam, adeoque Patriarchatui Constantino-politano se etiam submisisse. Hinc *Schisma* inter *Latinam* seu *Romanam* et *Graecam Ecclesiam* exortum, quod in hodiernum usque diem durat.

§. 26. Ceterum uero, praeter Iconolatrias hoc seculo *Godeschalcus*, (aliis *Gottoschalcus*,) Belga, professione Presbyter, *haereticis* iuxta *SIGEBERTVM* anno DCCCXLIX accensetur. Quia, ut *RABANVS* in *Epistola* ad *Euerhardum*, Comitem, scribit: *Diuulgatum in his partibus constat, quendam sciolum apud uos manere, qui dogmatizet, quod praedestinatio DEI omnem hominem ita constingat, ut etiam, si quis uelit saluus fieri, et pro hoc fide recta atque bonis operibus certet, ut ad uitam aeternam per DEI gratiam ueniat, frustra et incassum laboret, si non est praedestinatus ad uitam: quasi praedestinatione sua cogat hominem interire, qui autor est salutis nostrae, non perditionis, etc.* Hac de causa in Synodo Moguntina a *Rabano* conuocata *Godeschalcus* condemnatus, et a *Lupo Seruato* confutatus fuit. Vid. *AVENTINVM* Lib. IV, *Annal.* fol. 312. In Gallia *Hincmarus* et alii Episcopi a *Carolo Caluo*, Rege, *Caristiacum* conuocati *Godeschalco* quatuor *Capitula* opposuerunt, quae *F. SIRMONDVS* Tom. III *Concil. Galliae* inseruit. Vid. *NAT. ALEXANDRV* *Hist. Eccl. Sec. IX et X, Dissert. II, §. 8*, et *VSSERII* *Godeschalcum et Praedestinatum*. c. *trouersiae historiam Hanouiae an. 1662 edit.*

§. 27. In Oriente *PAVLICIANI*, a *Paulo* et *Iobanne* nomine composito appellati, errores quosdam *Manichaeorum* resuscitarunt, quos Imperator *Michael* extinguere molitus est. Vid. *ZONARAM* Tom. III in *uita Michaelis* fol. m. 126, et *Continuatorem Historiae*

riae

riac P. DIACONI. Pestilentior fuit haeresis *Michae-
lis Balbi Amoraei*, in Phrygia nati, qui, memorante
ZONARA Tom. III, fol. no. Copronymum in omni-
bus imitans et Iudaeis addictus, Sabbato ieiunari ius-
sit: resurrectionem mortuorum et Daemonum existen-
tiam negavit, atque scortationem approbavit. *Zona-
ras* σύμμικτον ἀγέσων appellat, quod ex Gentilium et
Iudaeorum placitis mixta et confarcinata esset Secta.

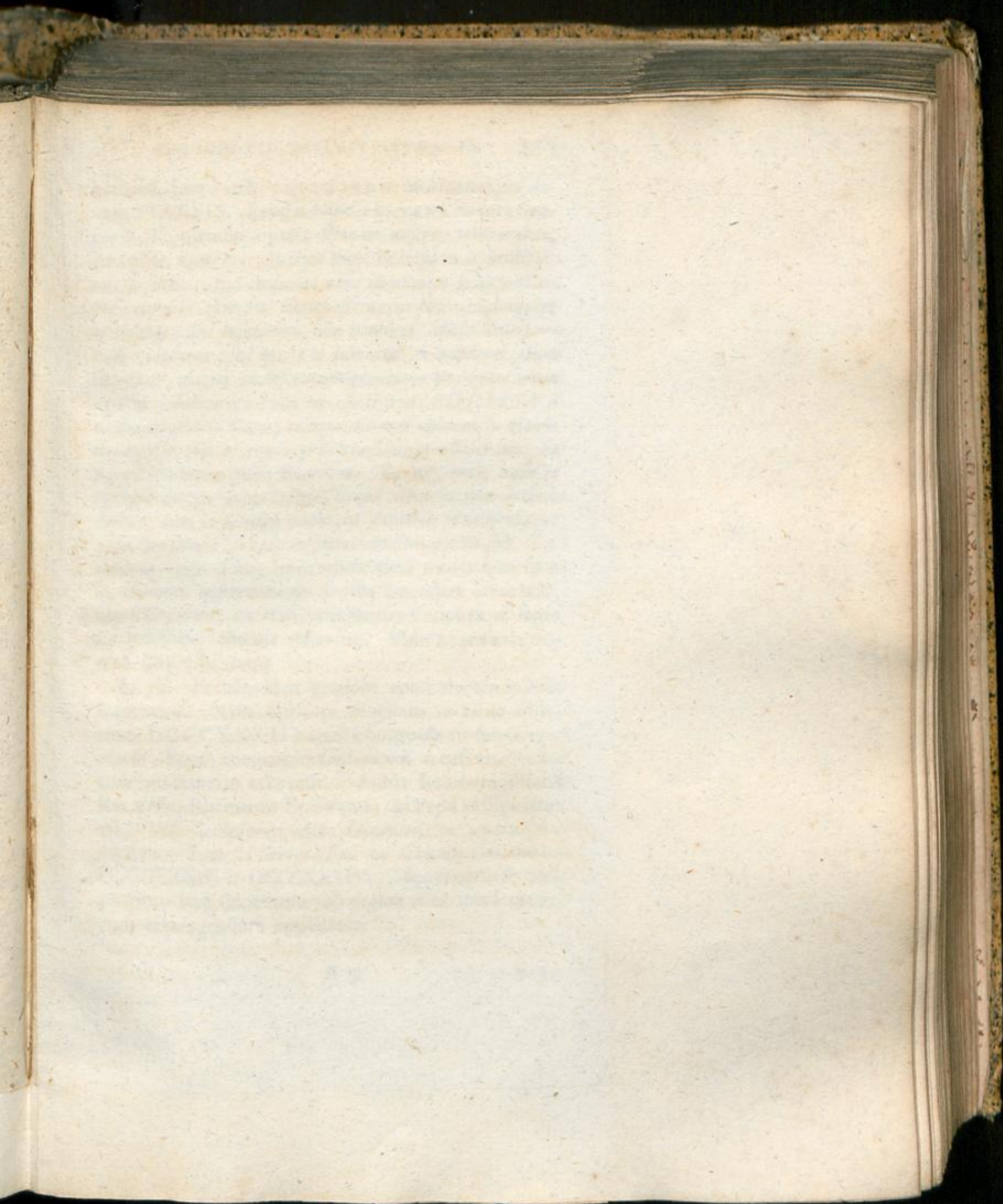
§. 28. RATRAMVS, (uulgo BERTRAMVS dictus,) Monachus Corbeienfis, in Gallia natus, Librum *de Corpore et Sanguine DOMINI* euulgavit, quo realem et substantialem Corporis et Sanguinis CHRISTI in S. Eucharistia praesentiam impugnauit, panem et calicem consecratum pro signis Corporis et Sanguinis CHRISTI tantum habens. Ideo a quibusdam ipsi haeresis impecta est. Sunt tamen quidam Pontificii, qui ipsum excusant, eumque in partes suas, quasi transubstantiationi fauisset, pertrahere laborant. Vid. Cardinal. PERONII Lib. II de Eucharist. in auctore 39, cap. 1, PETR. DE MARCA in Epistola ad P. Lucam d^r Acherium editorem Spicilegii Tom. II, subnexa.

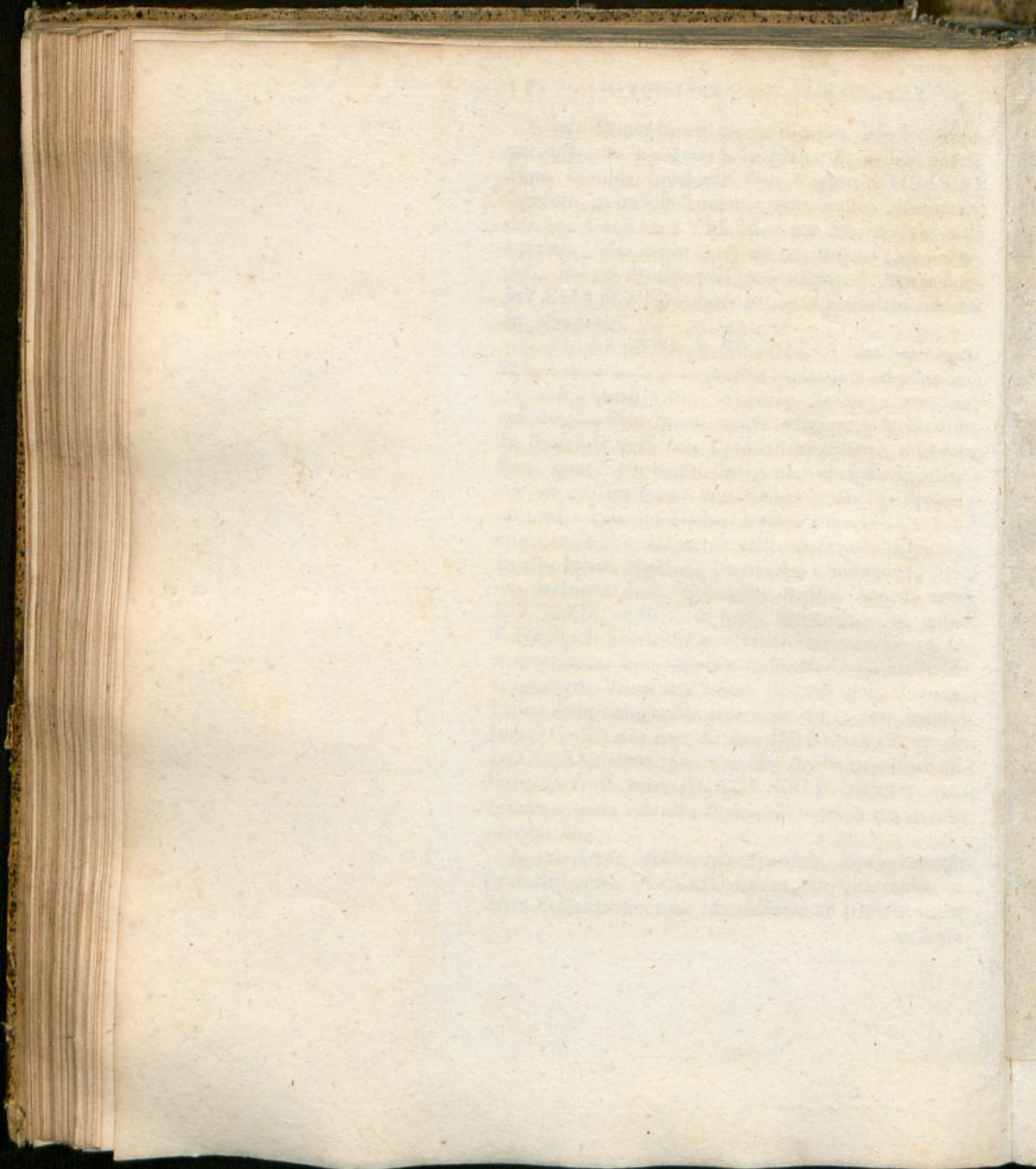
§. 29. Anno DCCCXLVIII mulier quaedam Sueuica THEODA (uel ut Annal. Francor. Fuldensibus ad annum Christi DCCCXLVII uocatur, ΤΙΟΤΑ) Pseudo-Prophetissa sectam condere molita, uisiones coelestes iactauit ac diem extremum eo ipso anno instare praedixit. Et cum multos dementasset, tandem confessa est, Presbyterum quendam sibi ea suggessisse. Iudicio igitur Episcoporum apud S. Albanum decretum fuit, ut flagellis cederetur. Vid. Annal. Metens. ad hunc annum et AVENT. Annal. Boior. Lib. IV, fol. 302.

§. 30. *Donatistarum* reliquias etiam hoc seculo superfuisse, ex REMIGIO in *Psalm. X*, colligi potest. Nam in illos inuehitur, qui Corpus CHRISTI scindunt, et eo sese separant; cum nullus iustificetur, nisi per CHRISTVM, siue per Ministerium iusti hominis. Vos autem (ait) dicitis, nullum posse iustificari, nisi per Ministerium iusti alicuius. Nonne Corpus CHRISTI separatis ab eo, et potentiam eius vobis usurpatis?

§. 31. SYNODI et CONCILIA hoc aevo multa in *Latina Ecclesia* conuocata leguntur; sed quae magis disciplinam Cleri, regimen Episcoporum, uel ipsas causas Principum, quam religionem spectarunt. In *Orientali* uero tria *Constantinopolitana*, celebrata sunt, quae stylo ueteri *Oecumenica* ab ipsis appellantur, et causam *Ignatii* Patriarchae ac *Photii* inprimis attinent. Primum *Michael* Imper. anno DCCCLXI conuocauit, in quo *Ignatii* eiection confirmata, et *Photius* in eius locum euectus, Patriarcha *Constantinopolitana* declaratus fuit. Secundum *Basilium Macedo* anno DCCCLXIX indixit, in quo, *Photio* depulso, quod *Basilium* ob parricidium a sacris summouisset, *Ignatius* restitutus fuit. Et hoc *Romanenses* solum ex his tribus pro *Oecumenico octauo* habent: quia *Photius*, Papae Rom. antagonista acerrimus, in eo exauctoratus fuit. Conf. BARON. ad an. DCCCLXIX et an. DCCCLXX, num. 73. Tertium *Basilio* nominato adhuc imperante anno DCCCLXXIX habitum, quo *Ignatio* e uiuis sublato, *Photius* Patriarchatum iterum adeptus est.

§. 32. Inter *Occidentales Synodos*, *Aquisgranensis* praecellit anno DCCCXIX habita, in qua multa de Statu Ecclesiarum atque Monasteriorum tractata atque ordinata

ordinata sunt, teste EGINHARDO in *Manual.* ad annum DCCCXIX. Laudat hanc PLATINA in uita Gregorii IV, quando optat: *Vtinam nostris temporibus, Ludouice, uiueres! indiget nunc Ecclesia tuis sanctissimis institutis, tua censura, adeo in omnem luxum et libidinem sese effundit Ecclesiasticus ordo; coccineos et trabeatos nunc inspiceres, non homines, quod leue fortasse uideretur, sed equos et iumenta, praecedente, dum incedunt, magno adolescentum et altero presbyterorum agmine subsequente, non in asinis, ut CHRISTVS nostri dogmatis autor, et bene uiuendi unicum in terris exemplar, sed in equis praeferoscibus et phaleratis, ac si ex hoste triumphum ducerent. De argenteis uasis et egregia eorum suppellestile, deque cibariis non attinet dicere, cum et Siculae dapes, et Attalica ornamenta, et uasa Corinthia, si haec inspicias, nullius pretii sint. Ludouicus enim Pius, Imperator, cleri mores iam tum in omnem deformitatem lapsos emendare laborauit, quod Capitula, ut tum uocabantur Canones et leges Ecclesiasticae, abunde testantur. Vid. LINDENBERGII Cod. LL. Antiq.*

§. 33. Paruam ideo gratiam apud clerum inierat Imperator. Nam Episcopi concitatis in hunc filius, anno DCCCXXXIII apud Compendium sub Gregorio IV, Papa, congregati Ludouicum accusatum et inauditum imperio exuerunt. Autor huius iniquitatis fuit Ebbo, Rhemensis Episcopus, cui Papa adstipulatus est. Vid. *Scriptorem uitae Ludouici*, et ANDR. DVCHESNE *Tom. II Script. Fr.* et BARON. *ad annum DCCCXXXIII et DCCCXXXIV.* Ideo a cordatis Scriptoribus hoc Concilium *sacrilegum* et ex memoria rerum expungendum appellatur.

§. 34. *Lothario I*, imperante, plures *Synodi* institutae, ut *Meldensis* in Regno *Caroli*, *Franciae* Regis, de bonis Ecclesiasticis non profanandis. Vid. *BARONIVM ad annum DCCCXLV, num. 30, seq. Moguntina*, auspiciis *Ludouici*, *Germaniae* Regis, celebrata, qua *Godeschalcus* damnatus est. Vid. *Annal. Fuldensi. anno DCCCXLIIX, BARON. ad annum DCCCXLIIX*, et *VOSSIVM Histor. Pelag. Lib. VII, cap. 4. Romana*, quam *BARONIVS ad annum DCCCLIII* refert, de moribus Cleri reformatis, et in qua *Anastasi*, Presbyter et Bibliothecarius depositus est, quod suam Ecclesiam quinquennio deseruisset. Vid. *VOSSIVM de Hist. Lat. II, 35.*

§. 35. *Synodus Ticinensis* anno DCCCLV imperante *Ludouico II*, uiuo adhuc *Lothario*, habita memorabilis est, quod Imperator Episcopis mandauit, ut ea disquirerent, quae emendatione opus haberent, sibi que renunciarent; Quod *BARONIVS ad annum DCCCLV, num. 4*, agnoscit, sed ut morem ex calamitate temporum enatum parum reuerenter perstringit. Patres autem ibi congregati farentur, Episcopos tum in coeribus non eam adhibuisse curam, quam debebant, eosdemque et Sacerdotes doctrinam et praedicationem uerbi satis negligenter tractasse: Archipresbyteros autem et aliorum titulorum custodes auaritiae studio Ecclesiarum redditus in priuatos usus redeigisse, in eaque re laicorum auxilio et fauore usos esse. Vid. *L. ALLATIVM de Ecclesiae Occident. et Orient. perpet. conf. Lib. I, c. 23. De aliis Synodis hoc aeuo conuocatis, uid. Magdeb. Centur. IX, cap. 9.*

§. 36. Quod *REGIMEN ECCLESIAE* externum attinet, Pontifices Romani illud quidem attulerunt absolutum; ita, ut *Nicolaus I*, Papa, non dubitauit *Michaeli*, Imperatori Constantinopolitano, exprobrare, quod se inconsulto *Ignatium* ab Episcopatu remo-

remo-

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

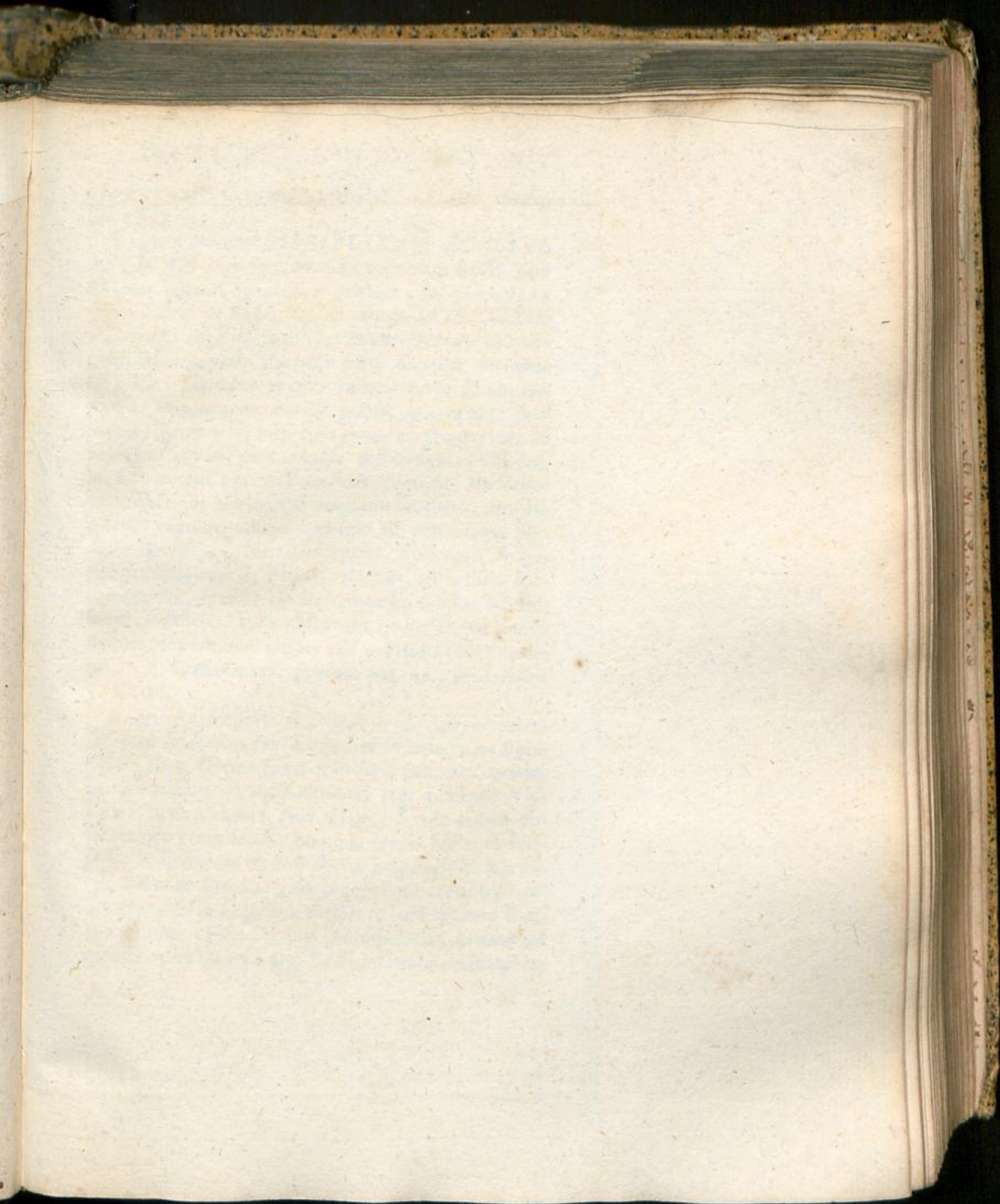
remouisset. Testantur de hominis typho etiam *Epistolae eius Decretales*. Vid. BLONDELL. *Prolegom. Pseudo-Isidori cap. XIX, pag. 90, seqq.* Ipse quoque, *Reginone* teste, magnanimo pectore Regibus et tyrannis imperauit, eisque, ac si Dominus orbis terrarum esset, autoritate praefuit. Erat enim, ut *Platina* iudicat, *tantae uenerationis ac maiestatis*, ut ab omnibus tanquam Numen coleretur. *Rauennatensem* etiam Ecclesiam, quae sese diu Papae primatui opposuerat, sibi cum Archiepiscopo subiecerat. Vid. PLATIN. in eius uita. *Hadrianus II*, Papa, *Carolo Caluo* excommunicationis fulmen ob usurpationem regni Nepotis sui *Lotharii*, comminari non dubitauit. Veruntamen non *Photius* tantum huic quaesito dominui masculae contradixit, sed et Imperatores uel Reges Germaniae nondum ius suum in Papam Rom. abdicauerant. Nam *EGINHARDVS* fide maxima dignus scriptor, cum mortem *Eugenii* Papae memorasset, *Annal. ad annum DCCCXXVII* addit. *Quo defuncto, Gregorius Presbyter sancti Marci electus, sed non prius ordinatus est, quam Legatus Imperatoris Romam ueniret, et electionem populi examinaret.* Conf. VOLATERRAN. *Lib. XXII, pag. 503.* Electio *Sergii II*, qui ante os porci dictus, Papa factus nomen mutauit, a *Lothario* Imperatore, filio Romam missio, confirmata fuit, teste SIGEBERTO *Gemblacensi* ad annum DCCCXLIV. Conf. *Annales Bertinian.* ad annum eundem. Ipse *BARONIUS* ad annum DCCCLV, num. 4, agnoscit, id moris fuisse, ut *Episcopi*, quae uellent in Ecclesia ordinari atque disponi, non nisi sacerdotali auctoritate per Canones constituerent, sed ea per capita digesta mitterent in palatium probanda ab Imperatore. *Carolus Caluus* anno DCCCLXXV Imperator creatus, iuris sui in ecclesiastica tenacissimus fuit,

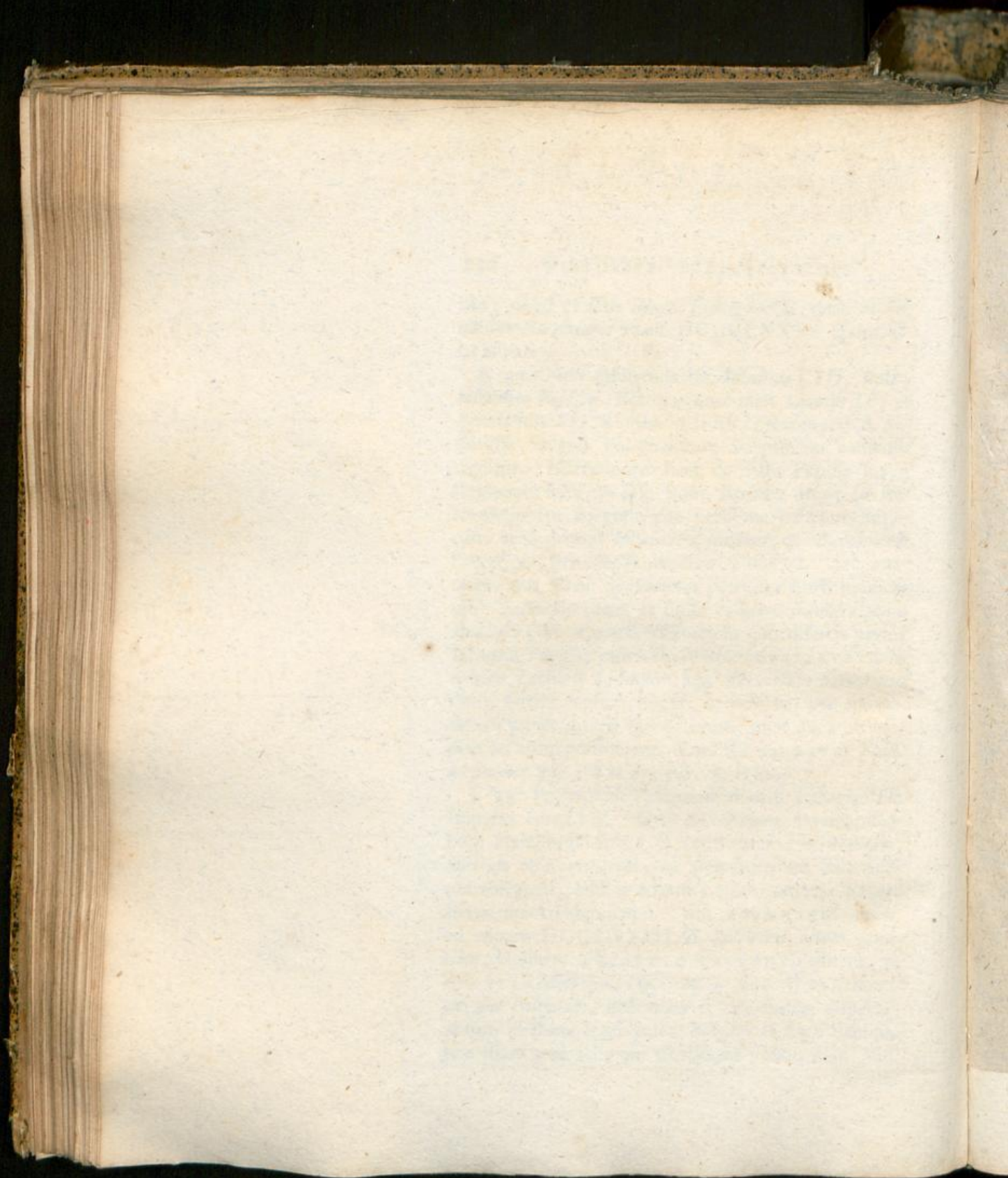
fuit, quod ex actis *Synodi Pontigonensis*, quae in *Analibus Bertinianis* ad an. DCCCLXXVI extant, factis adparet.

§. 37. Non omittenda hic *Iohannis VIII*, vulgo *Iohannae Papissae*, historia; quae inter *Leonem IV*, et *Benedictum III*, Romanam sedem, mentita sexum, obtinuisse, magno Pontificiorum Scriptorum consensu traditur. Narrationem hanc de dicta Papissa longa seculorum serie, in ipsa Rom. Ecclesia usque ad Reformationem coeptam pro uerissima habitam, superiori aevo primus *Iohannes Auetinus*, qui *Baronio* est haereticus, pro fabella uenditare ausus est. Sed ueritatem eius *Frid. Spanhemius* peculiari libro uindicauit. *Salmasius* penes se fuisse *codicem manuscriptum Anastasi* Bibliothecarii testatur, in quo disertis uerbis *Iohannis Papissae* uita lecta fuerit. BOECLERVS etiam in uita *Lotharii I*, Imper. pag. 118 refert, *Salmasium* sibi in Suecia confirmasse, se, ut primum per ualitudinem posset, literis mandaturum, quae ad adstruendam rei fidem pertinerent. Conf. Cl. SARRAVII *Epist. ad Salmas.* pag. 172 et 173, pag. 183 et 224.

§. 38. Propagatio Religionis interim *Ludouico Pio* Imperat. curae fuit. Nam *Anscharium*, Archiepiscopum *Hamburgensem* a se constitutum, in *Daniam*, *Sueciam* et *Normegiam*, ad praedicandum Euangelium ablegauit, addito adiutore praedicationis *Ebone*. Remorum Archiepiscopo. Vid. EGINHARD. *Annal.* ad annum DCCCXXIII, *S. Anscharii uitam geminam*, *Holmiae* a CLAUDIO ARRHENIO editam, et CRANZII *Metropol. Lib. I, cap. 19, seqq.* Gens *Slauonica*, per *Poloniam*, *Bobemiam* et *Morauiam* dispersa, *Anares* in *Dacia* confidentes, *Bulgari* et *Russi* denique hoc etiam aevo religione Christiana imbuti sunt. Vid.

SPAN-

SPANHEMII *Compend. Introduct. ad Hist. Eccles. Sec. IX*, p. 259, seqq.

§. 39. Ceterum *DISCIPLINAM ECCLESIASTICAM* hoc seculo ualde collapsam fuisse, non *Canones tantum Synodorum* probant, sed *SIGONIVS* etiam *Lib. V de Regn. Ital.* ad annum *DCCCLXXXIII* annotauit: *Regibus, inquit, et Pontificibus, assiduus certaminibus occupatis, paulatim uetus Ecclesiae disciplina est lapsa. Siquidem praeter caetera turpi Simoniacorum et Nicolaitarum haeresi polluta ac corrupta sunt omnia. Quorum illi interdicta sacrorum commercia, hi prohibita clericorum connubia defendebant. Vbi male, sed usitato tamen Pontificiis conuitio Nicolaitae uocantur, qui clericorum coniugio fauebant; cum Nicolaitae olim repudiato coniugio ad promiscuas libidines ferrentur. Ideo Huldericus, Episcopus Augustanus, Nicolaum I, Papam, monuit, ut a diris execrationibus, quibus clericos connubio iunctos infectabatur, desisteret: cum obscurum non esset, ad continentiae donum non omnes esse a DOMINO uocatos. Vid. Orthodoxogr. Patrum pag. 481, conf. supra §. XXXI.*

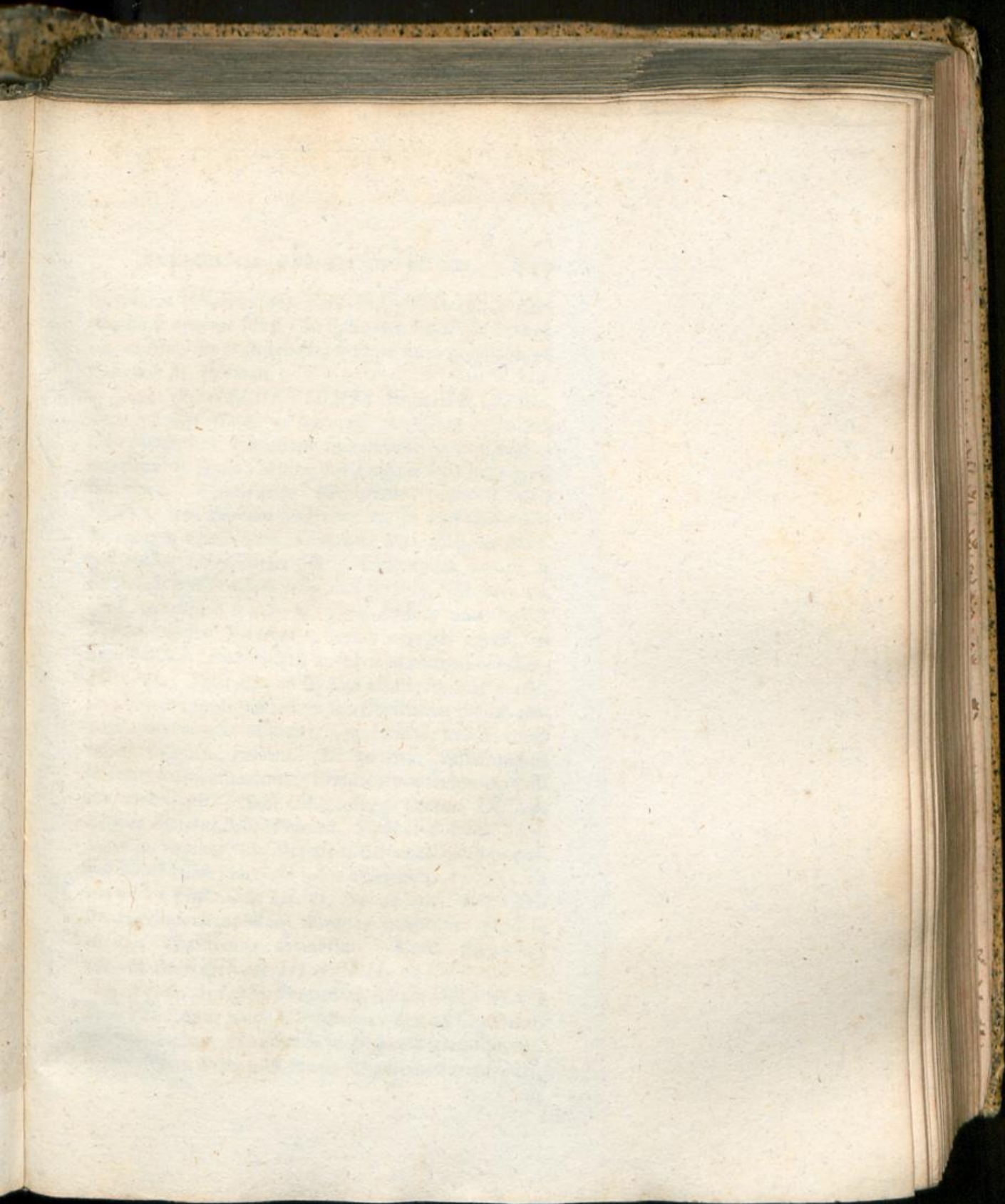
§. 40. Ad melioris doctrinae et disciplinae incrementum *Ludouicus Pius* sacras literas in *linguam Theudiscam*, h. e. Germanicam transferri primum curauit, ut ab omnibus ad aedificationem legi possent. Vid. *ANDR. DVCHESNII Tom. II, p. 326*, ubi tamen obserues pro genio seculi, homines magis sollicitos fuisse de *S. literarum mystico sensu, tropologia et αἰνῶν*, quam de *literali*: quae praepostera exponendi ratio quantum in Ecclesiam mali inuexerit, postera secula testantur. Hunc tamen sensum etiam *Ludouicum* nouisse, *THEGANVS cap. XIX* in laude eiusdem reponit.

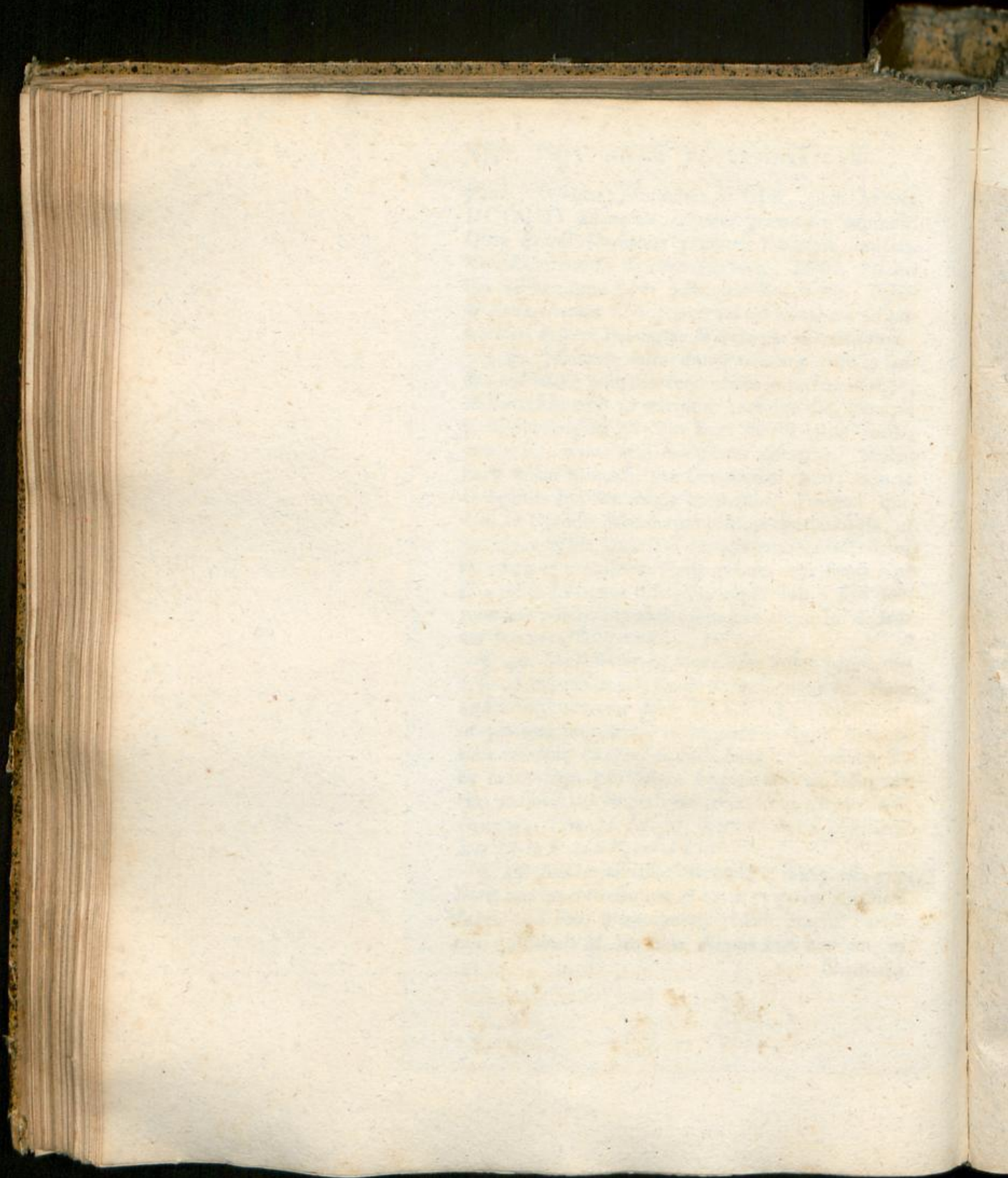
ponit. *Otfridus*, Monachus S. Galli, circa annum DCCCIII *Euangelia carmine germanico* expressit. Quae *Beatus Rhenanus* primum Frisingae, inuenit. Vid. *Libr. eius II de rebus German.* *Matth. Flacius* illa Basileae anno 1571 publicauit hoc titulo: *Otfridi Euangeliorum liber, ueterum Germanorum Grammaticae, Poëseos Theologiae praeclarum monumentum.*

§. 41. Maiorem cultus diuini externi partem in sanctis colendis, reliquiis requirendis transferendisque, Missis celebrandis ac miraculis confingendis, itemque peregrinationibus ad loca sacra meriti causa fuisse, omnes fere huius aevi Scriptores testantur. Monasteria etiam Monachi per Occidentem, otio, luxuria et flagitiis implere magis coeperunt. Fuerunt quidem in Synodis Sacerdotum et Monachorum uitia, ut ignauia, auaritia, luxuria et concubinitus uerita; Simonia etiam et uenationes Episcoporum reprehensa: At illis tollendis omnis disciplina impar fuit. Etsi poenitentiae publicae gradus canonicos aliqui in Ecclesiam reuocare satagerent.

§. 42. *Monasteriorum*, quae olim instar Scholarum erant, memorabilis hoc seculo *distinctio* occurrit. Nam *Ludouicus Imperator* anno DCCCXVII constituit, ut quaedam monasteria in Imperio et regno Francorum militiam facerent et dona ferrent: quaedam solis orationibus pro salute Imperatoris uel filiorum eius ac stabilitate Imperii uacarent. Vid. ANDR. DV-SCHENII *Tom. II, fol. 323*, et NAT. ALEX. *Hist. Eccl. Sec. IX et X, cap. V, art. VII.*

§. 43. *Scholae* officinae literarum et disciplinae melioris hoc aeuo constitutae a IO. LAVNOIO peculiari *Libro de Scholis* memorantur. Nam praeter *Parisiensem* a *Carolo M.* suadente *Alcuino* iam erectam, in Germania

Germania *Osnabrugensis*, *Corbeiensis*, *Fuldensis*, et *Hirsauensis* apertae sunt. In Italia iam *Papiensis*, *Patavina*, et *Bononiensis* florebant; quippe quae originem ad *Carolus M.* referunt.

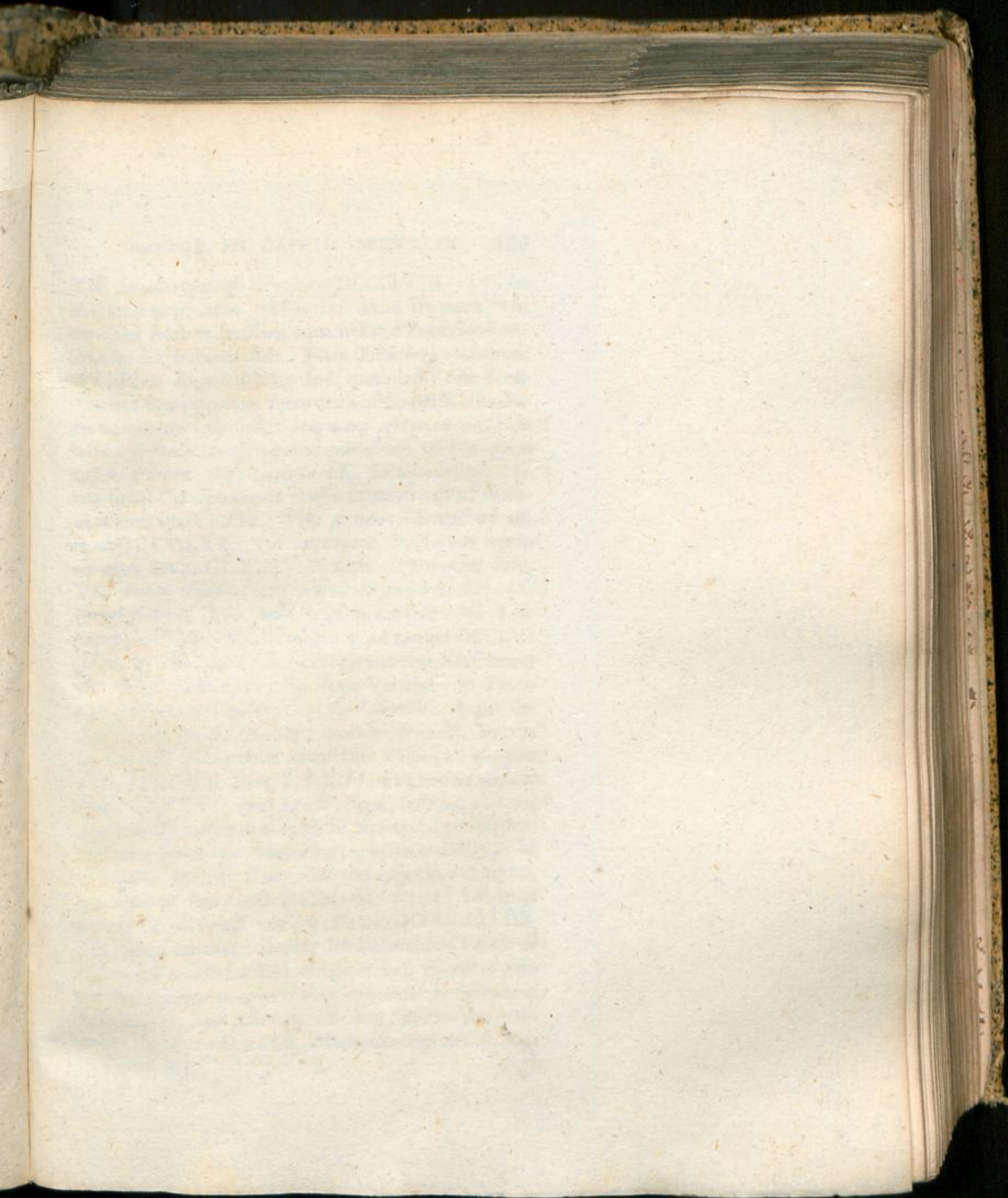
§. 44. PERSECUTIONES Imperii et Christianorum hostes *Mauri* et *Saraceni* ex Africa et Hispania erumpentes, Ecclesiam devastarunt, et in Christianos simul in Italia, Sicilia, Sardinia, et aliis locis grassati sunt. *Genebrardo* memorante, anno Christi DCCCL tres Arabum persecutiones in Hispania intra decennium Christianos afflixerunt, quas *Eulogius Martyr* tribus Libris descripsit. Irruptiones eorum in Graeciam et Thraciam *ELMACINVS* in *Hist. Saracen.* conf. etiam *ZONARAM* Tom. III in vita *Basilii Nordmanni* seu *Normegi* e Scania nauigiis egressi, et innumerabili multitudine in oras maritimas *Frisiae*, *Flandriae*, *Picardiae* et *Galliae* effusi, omnia caede, flammis et rapinis miscuere, ac Christianis passim magnum terrorem incusserunt; ut *Litaniae* hac de causa nouae institutae fuerint. De quorum grassationibus *Rerum Normannicarum* et *Francicarum* scriptores passim memorant. Conf. *Magdeburg. Centur. IX, cap. XVI* de *Motibus Polit. Vandali*, *Slavi* et *Bohemi*, feroces adhuc gentes, Christianos in Germania uicinos passim infestarunt, martyrio ipsos afficientes. *PAVLINVS GOTHVS* *Hist. Arct. Lib. II, cap. 44*, de *Danis* Christiana religione nondum mitigatis memorat, quod in uicinos Christianos fauierint. Conf. *CRANZII Lib. II Metropol. cap. III et XVII.*

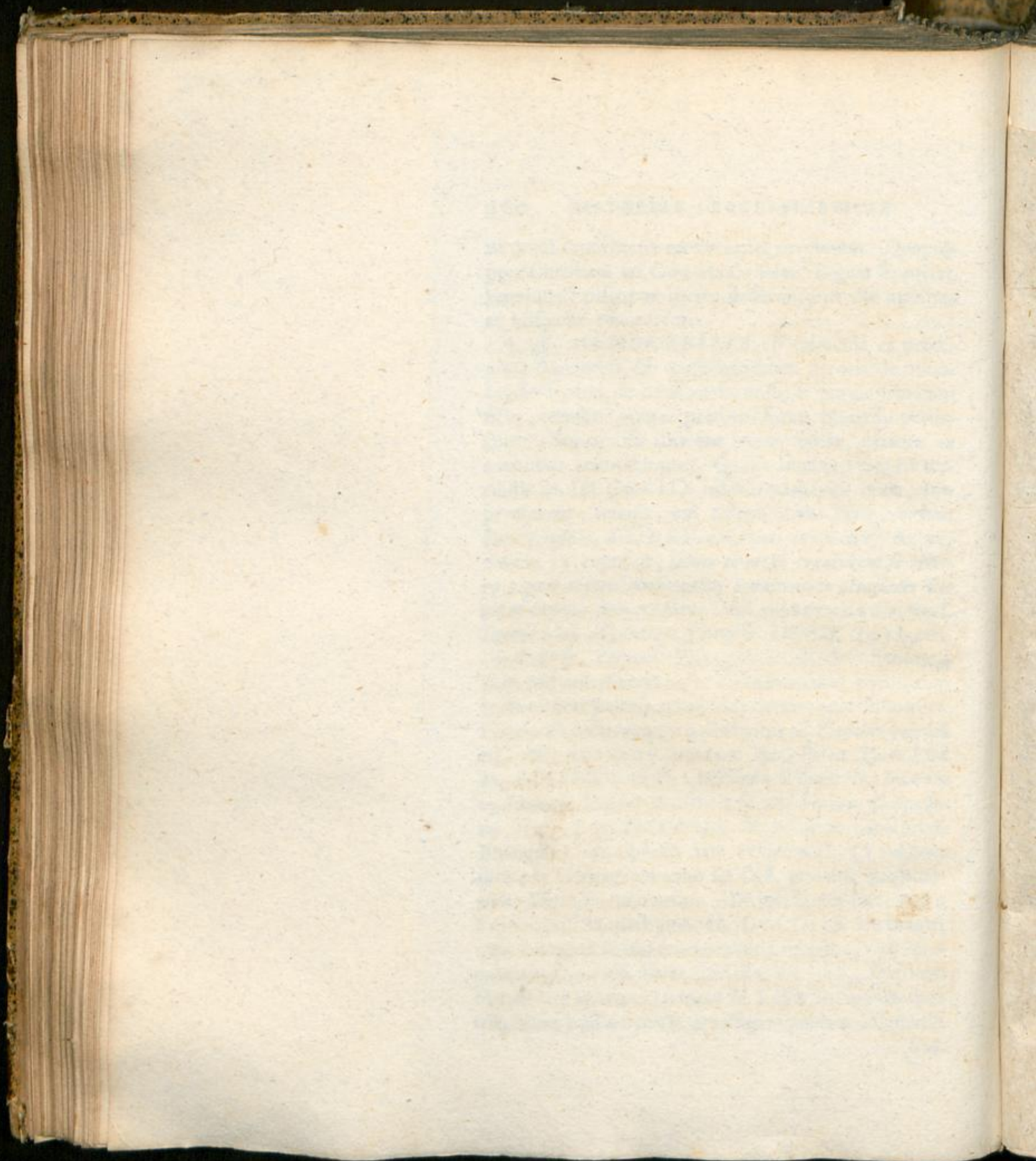
§. 45. In *Annalibus Bertinianis* ad an. DCCCXLVII *Bodo*, Diaconus gente *Alemannus*, qui ex Christiano Iudaeus factus, Christianos in Hispania grauissime afflixit. Nam *Saracenos* contra Christianos concitauit,
ut

ut

ut omni crudelitaris modo hosce premerent. Quapropter Christiani ad *Carolus Caluum*, Regem Franciae, regnique Episcopos literas dederunt, ut ille apostata ex Hispania reuocaretur.

§. 46. *MEMORABILIA*, si miracula et prodigia a Monachis ad confirmationem erroris de inuocandis sanctis, de celebrandis missis et purgatorio conficta recensere operae pretium foret, plurima occurrunt. Sed omisis illis aut leuiter tactis, ueriora ex annalibus annotabimus. Qualia sunt (1) *cometa* terribilis an. DCCCXIIIX uisus *Ludouicum Pium*, Imperatorem, terruit, cui Astronomus dixit, *metum hunc paganis, non DEI cultoribus conuenire*: At *LVDOVICVS* reposuit, *solum cometae creatorem se timere*; non tamen dimittendas poenitentiae occasiones his uelut indicis demonstratas. Vid. *CASSENDI Meteorol. Epicuri* fol. 163, et *uit. Peiresck. Lib. III.* (2) *Interitus Popieli*, *Poloniae* Principis, a muribus consumptum cum uxore et liberis, qui ex cadaueribus patruorum enati ultores sceleris, quod illos ueneno ante sustulisset. Hinc post interregnum principatus ad *Piasum* delatus est, teste *ALEX. GVAGNINO Rer. Polon. Tom. I ad an. DCCCXXX.* (3) *Christiana Religio in Daniam et Sueciam* Diuino munere per *Anscharum* propagata. (4) *Legendae Aureae*, h. e. uitae Sanctorum Euangelis aequiparari iam coeperunt. (5) *Fames* dira per Germaniam anno DCCCL grassata, quam *Annales Metenses* annotarunt. Dirior fames fuit, quam *Vrbergensis* Monachus ad an. DCCCIIIX annotauit, quae homines se inuicem comedere adegit. Vid. *Hermannum Contract. an. DCCCXCVI.* (6) *Spectrum* diabolicum in regno *Ludouici II*, Regis Germaniae per triennium multos miris praestigiis publice infestauit. Vid.

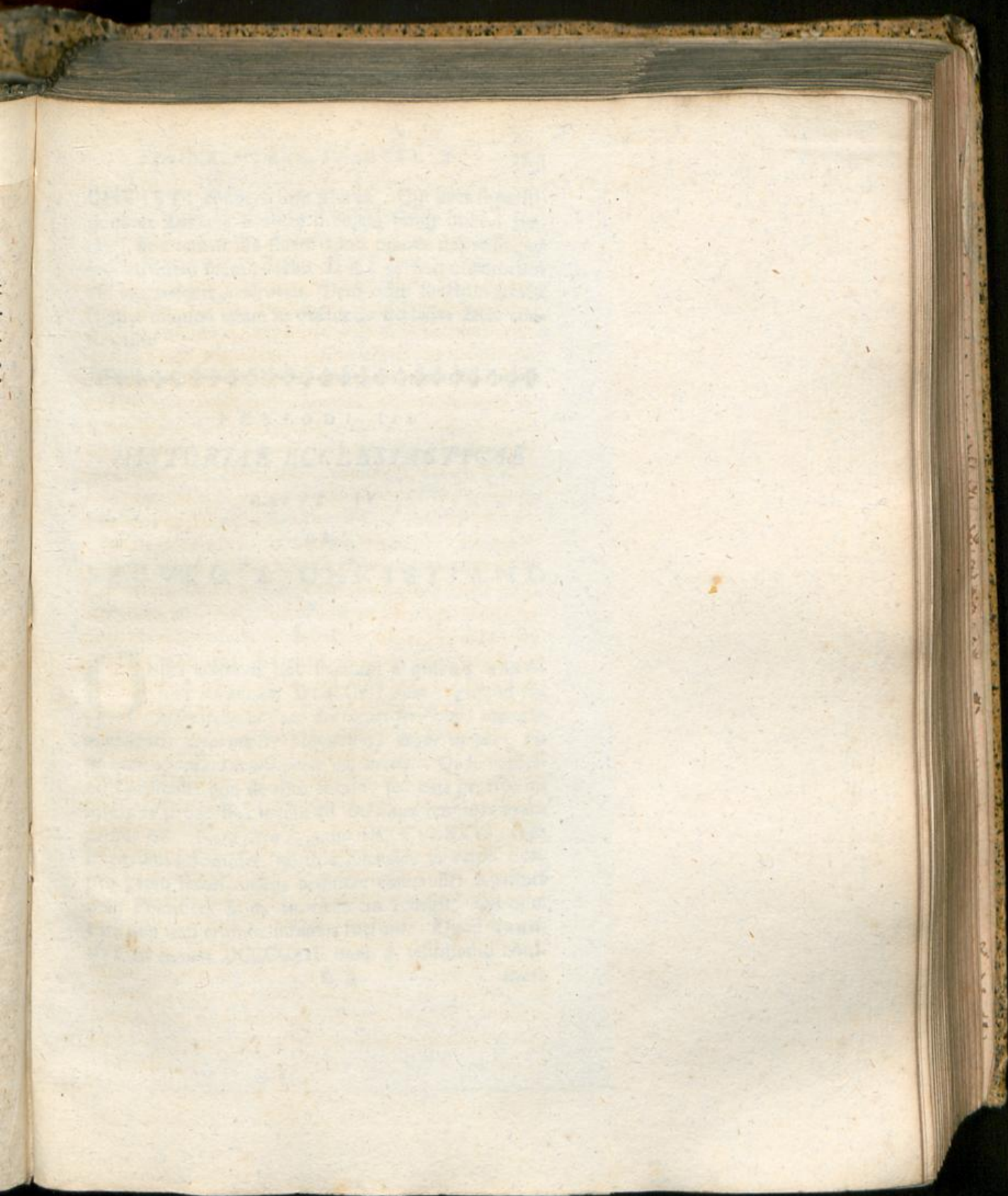

Vid. *Annales Metens.* ad annum DCCCLVIII. (7) *Innocentiae* probandae modus hoc aevo frequens, qui candenti ferro et feruienti aqua fiebat, a Pontifice Rom. Nicolao improbatus fuit. Nam *Theutberga* adulterii a *Lothario* Rege, marito suo, postulata, cum innocentiam suam candenti ferro demonstrare iussa esset, Papa nominatus respondit: *Singulare certamen nulla divina lege sancitum esse; qui id tentarent, DEVM ipsum uideri tentare.* (8) *Carolus II*, Caluus dictus, filium suum *Carolomannum* oculis priuauit, quod diaconi munus obire noller. Vid. *Annales Metens.* ad annum DCCCLXX. (9) *Ingentium locustarum* agmina anno DCCCLXXIV Galliam depopulata sunt. Vid. *Annal. Fuldens.* cit. anno, et AVENT. Lib. IV. (10) *Leo III*, Papa, teste BELLARMINO Lib. I de Sanct. beat. cap. VIII, et BARON. ad annum DCCCIII primum ἀποθεώσις, seu canonizationem Sanctorum introduxit, S. *Suiberte*, Episcopo Verdenfi, in Diuorum numerum translato. (11) *Valentinus*, Papa, festum omnium Sanctorum, iubente *Ludouico* Imper. ad Calend. Nouembris transtulit. Vid. BINIUM Tom. III Concil. Part. I, Sect. II, BARON. ad annum DCCCXXXV. (12) *Leo IV*, Papa, teste PLATINA, Angliam sibi uectigalem reddidit, *Ethewolfo* per dispensationem suam ex Monacho constituto Rege, ut quotannis domatim nummus sibi argenteus daretur, qui *denarius Petri* postea dictus fuit. (13) De *mira uisione Caroli Crassi* BARONIUS an. DCCCLXXXIIX, n. 1, haec annotat: *Fertur libellus eiusdem Caroli de uisione ipsi ante triennium ostensa de locis inferis et purgatoriis, quibus complures torqueri uidit Principum et Episcoporum, qui bellorum ciuiliu fomitem succendissent.* Conf. VVILHELM. *Malmesburiens.* de Gest. Reg. Resenb. H.E. L Angl.

Angl. Lib. I, c. 2. (14) Hoc seculo corpus S. Marti ex urbe Alexandrina a mercatoribus Venetias translatum fuisse, daturum scilicet urbi patronum, teste PLATINA in vita Gregorii IV. (15) Hadrianus VIII, Papa, initio sui Pontificatus statim ad Senatum retulit: ne in creando Pontifice Imperatoris autoritas expectaretur. Ita ausi sunt, iudice CRANZIO in Metrop. Lib. V, pag. 106. Pontifices Imperatores suos contemnere, dum imperii uirtus elanguit. Addi potest Aelfridi, Regis Angliae, uitae religiositas, quam NAT. ALEXAND. Hist. Eccles. Saecul. IX et X, c. g. Art. III, praedicat.

§. 47. Ex supra commemoratis constare potest, ut cum industria Imperatorum simul etiam (ut PLATINA in Formoso I loquitur,) Pontificum uirtus et integritas defecerit; sine, quod DEVS hominum peccata sic ulcisci uoluerit: cum, dicente Bouillo, scriptore Pontificio egregio, DEVS iustissimus sit, dum mortales rebus mortalibus addictos punit per ipsamet, quibus addicuntur; siue, quod homines moniti resipiscere noluerint, praedominante cleri ignorantia et ambitione. Vnde Romanam inter et Graecam Ecclesiam dirum schisma ortum, quod ipse BARONIUS ad annum DCCCXCIX deplorat: et ROLIVINGVS Carthusianus in Fascic. temp. pag. 68, exclamat: Heu heu, DOMINE DEVS, quomodo obscuratum est aurum! Mutatus est color optimus! qualia contigisse circa haec tempora etiam in sancta sede Apostolica, quam usque huc tanto zelo custodisti, legimus scandala! quales contentiones et aemulationes, sectae, inuidiae, ambitiones, intrusiones, persecutiones! O tempus pessimum, in quo defecit sanctus, et diminutae sunt ueritates a filiis hominum. In hac tamen corrupta rerum facie, Bulgari Bohemi, Dani et Sueci, quae Dei est gratia, ad fidem CHRIS-

CHRISTI conuerſi ſunt plures. Qui licet ſuperſtitione ex Romana Eccleſia deriuata ſimul imbuti fuerint; non tamen illa fidem apud omnes oppreſſit, ut non uirtutem ſuam, uerbo DEI et Sacramentorum uſu antecedente exſeruerit. Deus enim ſanctum ſemen ſemper aliquod etiam in obſcurata Eccleſiae facie conſeruauit.

PERIODI III

HISTORIAE ECCLESIASTICAE

CAPVT IV

DE

SECVLO X CHRISTIANO

§. I

Ordiri cogimur hoc ſaeculum a querela *BARONII* ad annum DCCCC, num. 1, quod ſit *aſperitate ac boni ſterilitate ferreum, maique exundantis deformitate plumbeum, atque inopia ſcriptorum appellari conſueuerit obſcurum.* Quae confefſio Cardinalis non de toto ſaeculo, ſed eius praefertim initiis et progreſſu, uſque ad *Ottomum* tempora exaudienda eſt. Nam *Otto I*, anno DCCCCXXXVI, cum Imperium ſuſcepſiſſet, negotia Eccleſiae et reipublicae pro genio ſaeculi melius ordinare contendit: In primis uero Pontifices Rom. in ordinem redegit, qui ante eum non uno crimine infames fuerunt. Quod *BARONII* ad annum DCCCCXII, num. 8, teſtimonio noui-

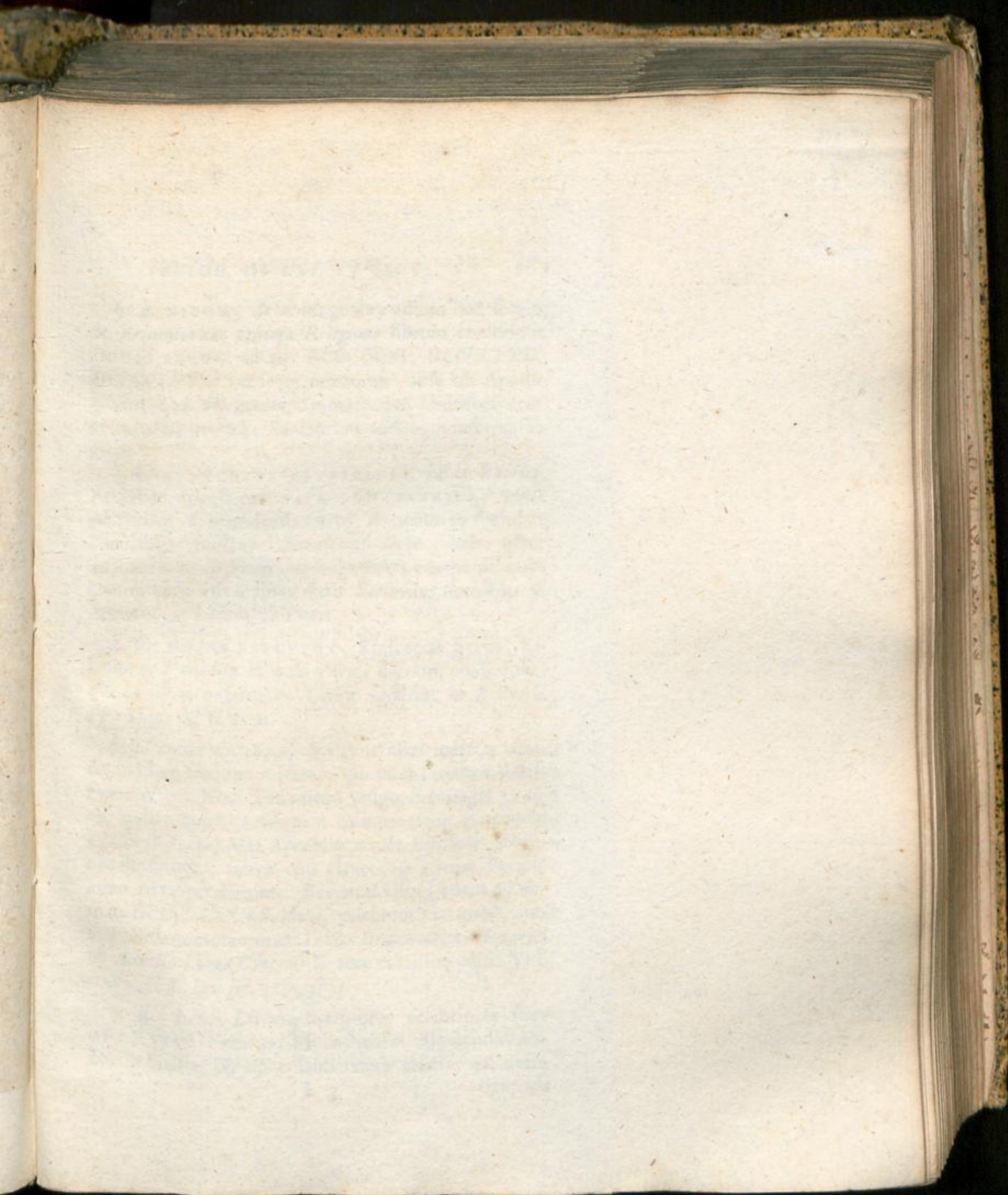
L 2

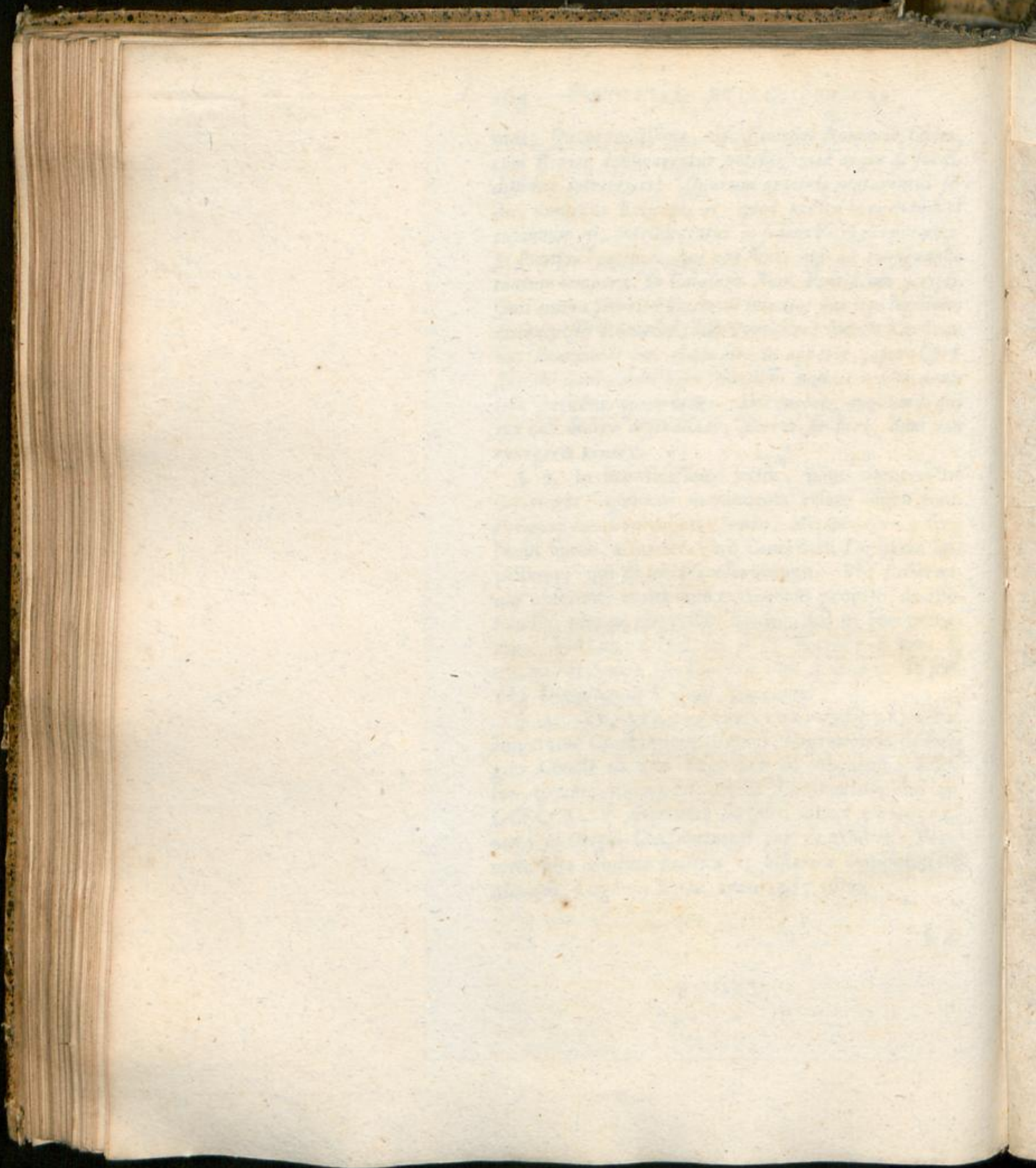
mus:

mus: *Quam foedissima*, ait, *Ecclesiae Romanae facies*, cum Romae dominarentur potentissimae aequae ac sordidissimae meretrices! *Quarum arbitrio mutarentur sedes, darentur Episcopi, et, quod auditu horrendum et infandum est, intruderentur in sedem Petri earum amassi Pseudo-Pontifices, qui non sunt, nisi ad consignanda tantum tempora, in Catalogo Rom. Pontificum scripti.* Quis enim a scortis huiusmodi intrusos sine lege legitimos dicere posset Romanos fuisse Pontifices? Pergit Cardinalis: Dormiebat tunc plane alio, ut apparet, sopore Christus in naui, cum hisce stantibus ualidis uentis naus ipsa fluctibus operiretur. Dormiebat, inquam, qui ista non uidere dissimulans, sineret sic fieri, dum non exurgeret iudex.

§. 2. In hac sterilitate seculi, pauci numerantur Scriptores, quorum monumenta relatu digna sunt. Primus inter Graecos est Simeon, Metaphrastes a scribendi modo, a munere uero Cancellarii Logotheta appellatus; qui de uitis sanctorum agit. Vbi Bellarminus obseruat, multa eum ex ingenio proprio de illis finxisse, non ut res gestae fuerint, sed ut geri potuerint. Vid. CAVE *Hist. Lit. et Cl. HANCKII Part. I, cap. 24, de Script. Byzant.* nec non LEONIS ALLATII *Diatriben de Scriptis Simeonum.*

§. 3. CONSTANTINVS PORPHYROGENETA, Imperator Constantinopolitanus, *Narrationem de Imagine Christi* ab ipso Salvatore ad Abgarum, Edessae regem, missa, et Edessa Constantinopolin an. DCCCCXLIV deportata scripsit, quam COMBESIIVS in *Origin. Constantinopol.* pag. 75 exhibet. Praeterea alia opuscula politica et historica composuit, a Menursio, Lugduni Batavi, anno 1617 edita.

§. 4. NICON, Armenus gente, adulto hoc seculo, de Armeniorum pessima Religione librum conscripsit. De quo BAKON. ad an. DCCCCLXI, DCCCCLXIX, DCCCCLXXXI, et seqq. memorat. Ipse ob Apostolatium, quo ad gentes conuertendas defunctus erat, et miracula patrata, Sanctorum catalogo insertus legitur.

§. 5. EPTYCHIVS BATRICIDES, filius *Batrici*, Arabibus appellatus SAID IHN BATRICK, gente Aegyptius, arte medendi clarus, Alexandriae dignitate Patriarchae functus. *Annales* ab Orbe condito usque ad annum seculi huius quadragesimum componit, quos Oxonii anno 1659 foras dedit *Eduardus Pocockius* et Arabum, et Latino idiomate.

§. 6. MOSES BARCEPHA, Episcopus Syrus, Librum de *Paradiso* in duas Partes diuisum conscripsit, qui ex Syriaco sermone Latine redditus in *Biblioth. PP. Tom. XVII* extat.

§. 7. OECVMENIVS, Scriptor alias incertae aetatis, ad hoc seculum refertur, qui inter Graecos clarissimus est, et Noui Testamenti uulgo *Scholiastes Graecus* audit; quod ex ueterum commentariis, praecipue ex *Chrysostomo*, Acta Apostolorum et Epistolas Paulinas illustrauit. *Opera* eius Graece et Latine Parisiis anno 1631 prodierunt. Referunt aliqui etiam ad annum DCCCCLXXX *Suidam*, celebrem Grammaticum et Philologum, autorem *Lexici Grammatico-Historici* ab *Aemilio Porta* Cretensi Graece et Latine editi. Vid. *Cave Hist. Lit. fol. 587, seqq.*

§. 8. Inter Latinos Scriptores celebriores sunt ODO, gente Francus, Monachus et aliquandiu Abbas in Gallia, ob uitae sanctitatem clarus, qui uaria

Opuscula compilauit, quae in *Biblioth. PP. Tom. XVII* habentur.

§. 9. RATHERIVS, Monachus Lobienſis, Episcopuſ poſtea Veronenſis, uarios *Sermoneſ ſacroſ* et alia *Opuscula* conſcripſit, quae collecta LVCAS DACHE- RIVS *Spicileg. Tom. II* edidit.

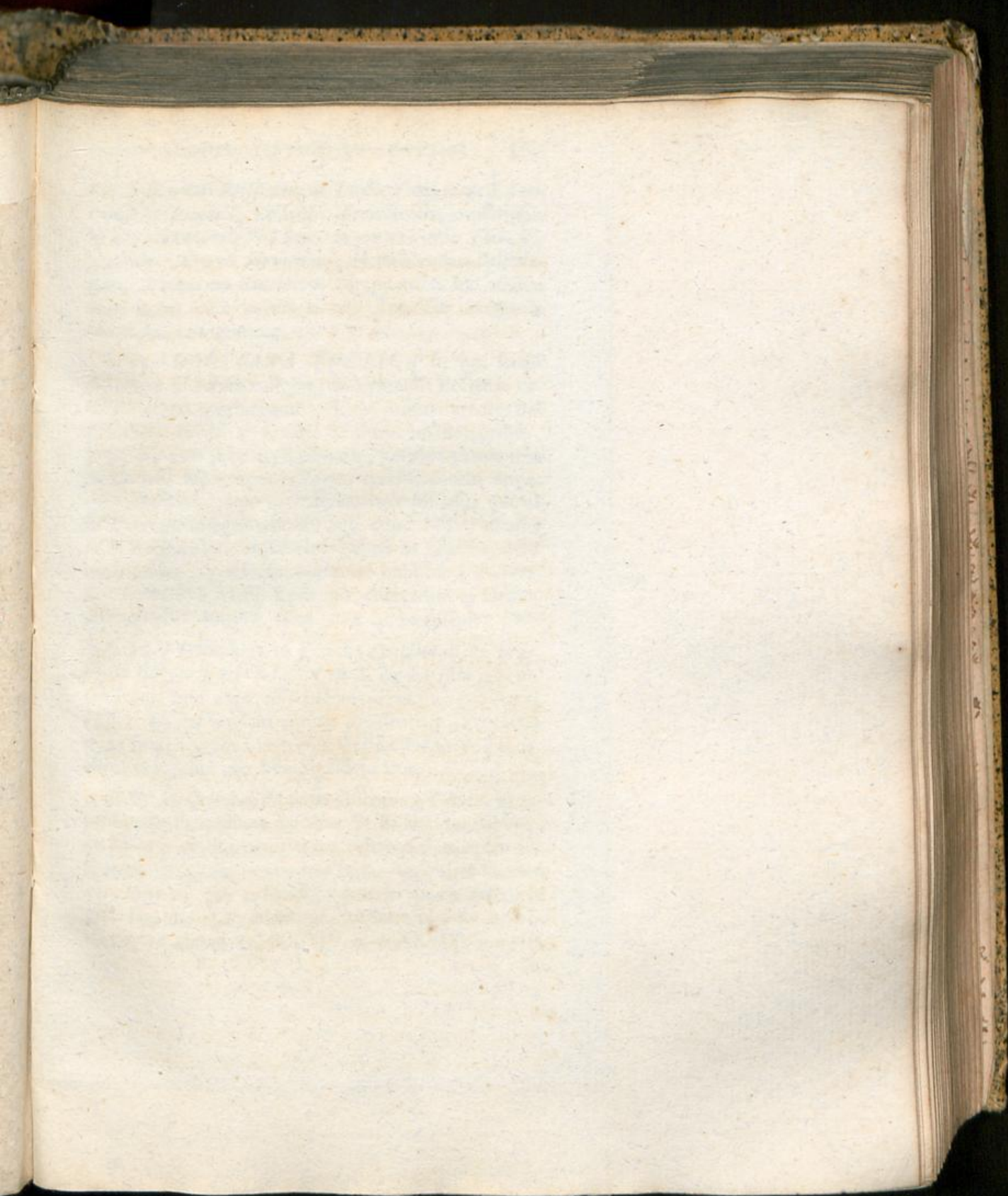
§. 10. SMARAGDVſ, Abbas S. Michaeliſ ad Moſam, *Diadema Monachorum de uitiiſ fugiendiſ et uirtu- tibuſ tenendiſ* compoſuit: it. *Commentariuſ in Euan- gelia* et *Epistoſaſ Dominicaſ*, ex Patribuſ collectoſ, Argentinae an. 1539 editoſ. Vid. LABBEI *Tom. II, pag. 362*, et MABILLONIVM *Analect. Tom. II, pag. 418*.

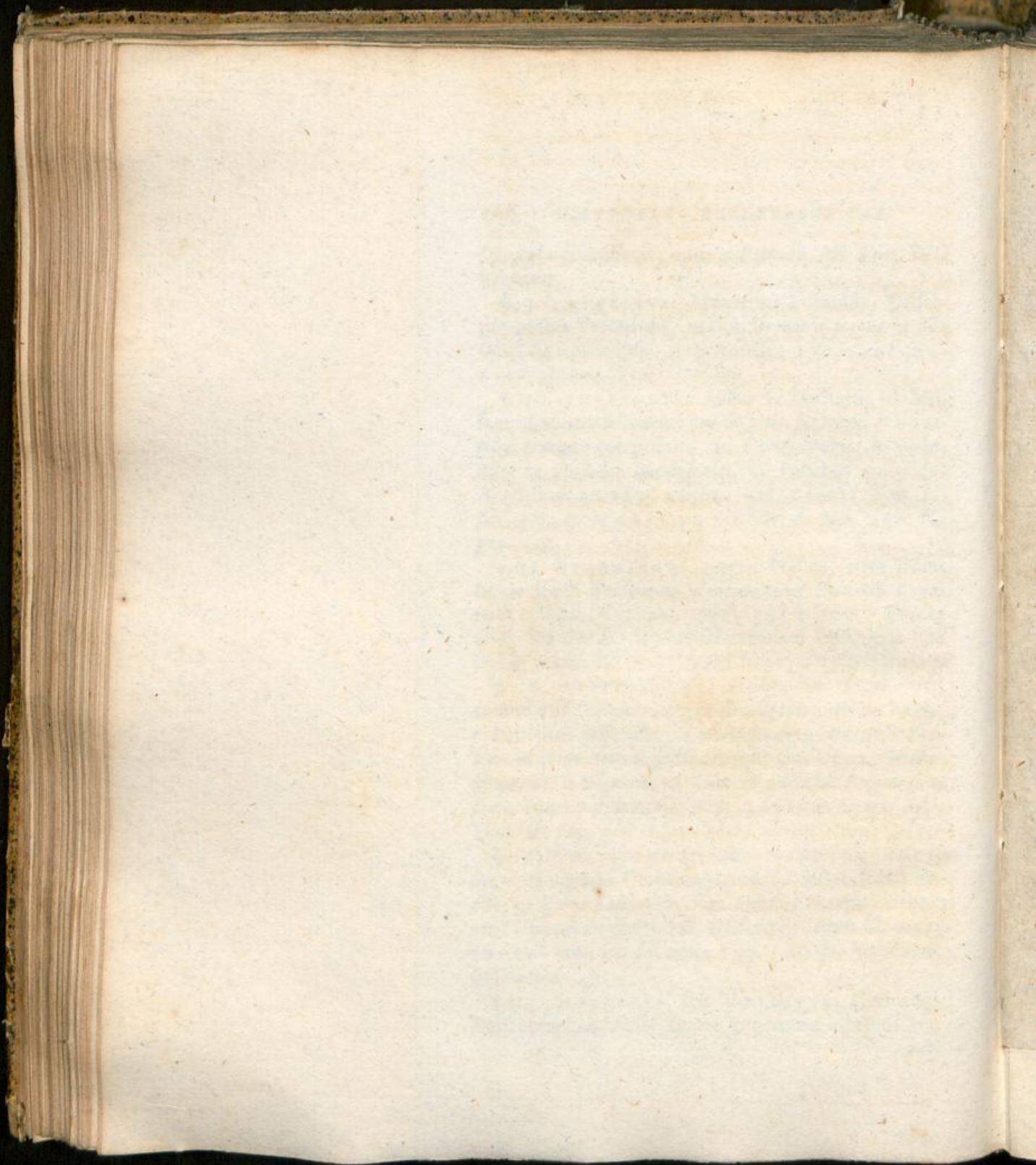
§. 11. BURCHARDVſ, patria Haſſuſ, circa finem huiuſ ſaeculi Episcopuſ Wormatienciſ *Volumen Cano- num* collegit, Coloniae anno 1548 editum. Fuit et aliuſ *Burcharduſ* primuſ Miſnenſiuſ Episcopuſ hoc ſaeculo notuſ, ſed nulliſ, quod ſciam, ſcriptiſ claruſ.

§. 12. LVITPRANDVſ, Italiaſ, qui Francofurti condidit *Historiam*, in qua *Berengarii*, Italiae Regiſ, tyrannidem deſcripſit. *Chronicon* eiuſ, *Librum de Pon- tificuſ Romanoꝝ geſtiſ*, aliaque eiuſ Opera, *Hiero- nymuſ de la Higuera*, et *Laur. Ramireſiuſ* Antwerpiae anno 1640 publicaruſ; conf. LABBE *de Script. Eccl. Tom. II, pag. 35*.

§. 13. WITIKINDVſ, ſiue WINDVCHINDVſ, Saxo, monachuſ Corbeienciſ, medio huiuſ ſaeculi cla- ruſ, *de Rebuſ Saxonuſ*, ſiue *Henrici Aucupiſ* et *Otto- niſ I*, Imperat. geſtiſ *Lib. III* ſcripſit, quoſ Cl. MEI- BOMIVſ cum aui ſui notis *Tom. I Script. Rer. Germ.* publicauit.

§. 14. NOTGERVſ, ſeu NOTKERVſ, Germanuſ, Episcopuſ Leodienciſ, *Ottoni* Imperatori inprimiſ gra- tuſ,

rus, *Historiam Episcoporum Leodiensium*, uitas S. *Londonaldi* et *Remacii*, Episcopi Traiectensis, conscripsit. Vid. SVRIUM ad III Sept. et CUNISIUM Tom. IV, pag. 761. Plures *Sermonum*, *Homiliarum*, *Epistolarum*, et *uitarum Sanctorum* compilatores hic addere non uacat; cum parum intersit studiosae iuuentutis eos nosse, aut ignorare.

§. 15. *DOCTRINA PUBLICA* in hac seculi sterilitate et rerum caligine, in Symbolis Ecclesiae ueteris receptis continebatur: Licet propter errores Papales eius capita ab ignaris S. literarum doctoribus, populo minus pure explicarentur; praedominante iam in Ecclesia superstitione magno ceremoniarum apparatu adornata. Interim Sacramentorum usus quoad substantiam integer mansit; nisi quod Missae abusus in S. Eucharistia, atque ritus inanes in Baptismi actu inoleuissent. *Symbolum* doctrinae publicae a *Pelegri- no*, Lauracensi Archi-Episcopo, contextum ex Orthodoxographis *Magdeb. Cent. X, c. 4*, recensent.

§. 16. *Contentiones* in Ecclesia Occidentali de praesentia Corporis CHRISTI in S. Eucharistia iam ortae feruebant; adeo, ut censente MEZERAEO Tom. II *Histor.* ad probandam realem praesentiam, miraculis opus fuerit, quibus fingendis sacrificulorum et Monachorum ingenia iam idonea uidebantur.

§. 17. In Orientali Ecclesia dissensus a Latina, in capitibus de Processione Spiritus S. de Ieiunio Sabbati, de Azymis, de Purgatorio et Coelibatu clericorum auctus magis, quam imminutus fuit. Ut frustra sit LEO ALLATIUS, qui consensum hac in parte adstruere *Lib. II, cap. 7, 8*, laborauit. Aperte id satis BARONIVS ad annum DCCCCXIV et MXXXIX, n. 1, fa-

sus est, quando scribit: *Orientales mansere discissi a communione Catholicae Ecclesiae et Apostolicae sedis.*

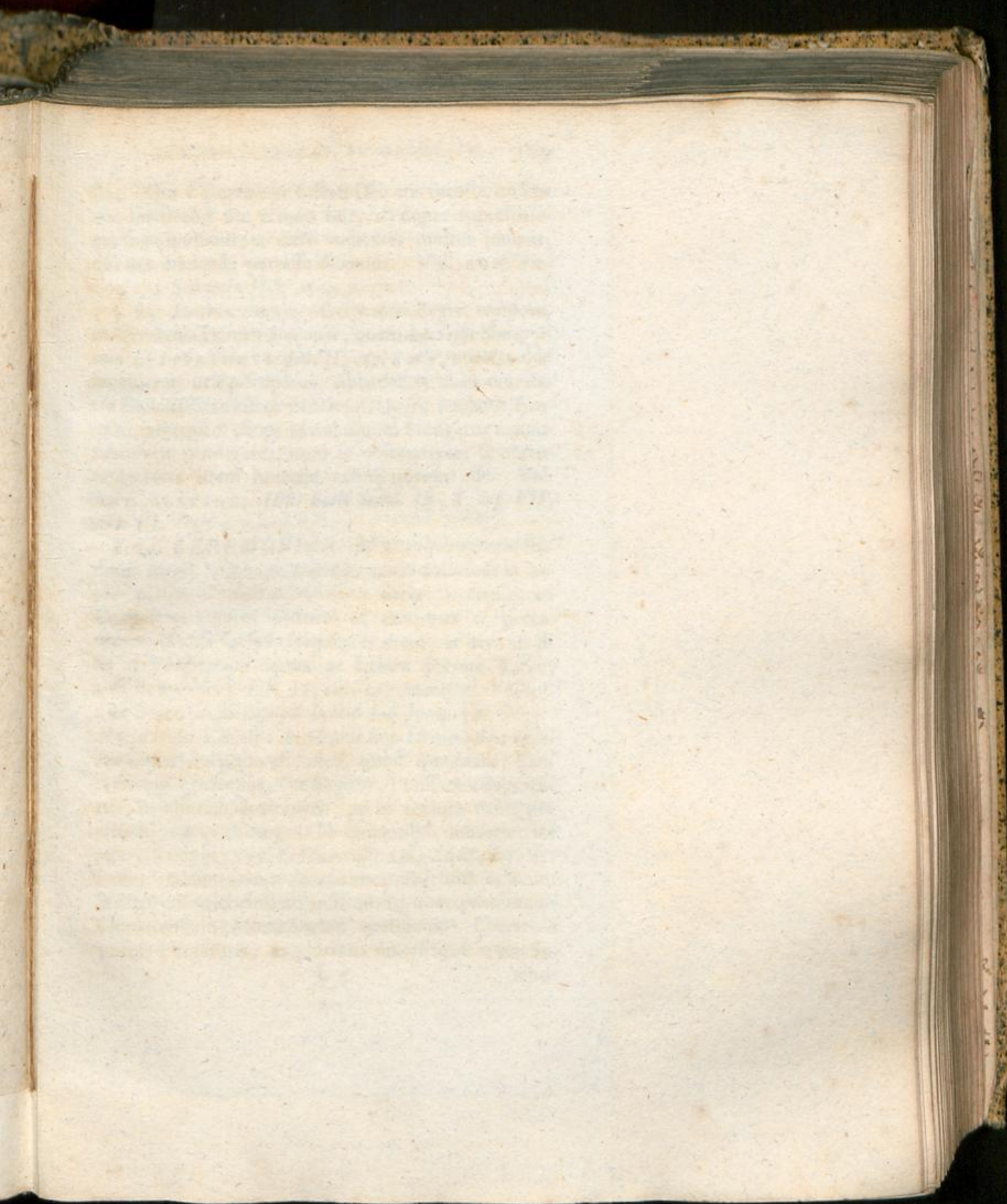
§. 18. Fuit etiam controuersia de Iure Compaternitatis morā, impediaturne coniugium? quod *Polyeuctus* uoluit. Vid. ZONARAM Tom. III, fol. 160. Ob quas nuprias *Leonis* Imperatoris sub initium huius seculi dissidium exortum, *Constantinus Porphyrogenetus* edito *edicto* de abrogandis illis, consopiuir. Conf. ZONARAM Tom. III, fol. 143, et BARONIUM ad annum DCCCCXX et DCCCCXXI.

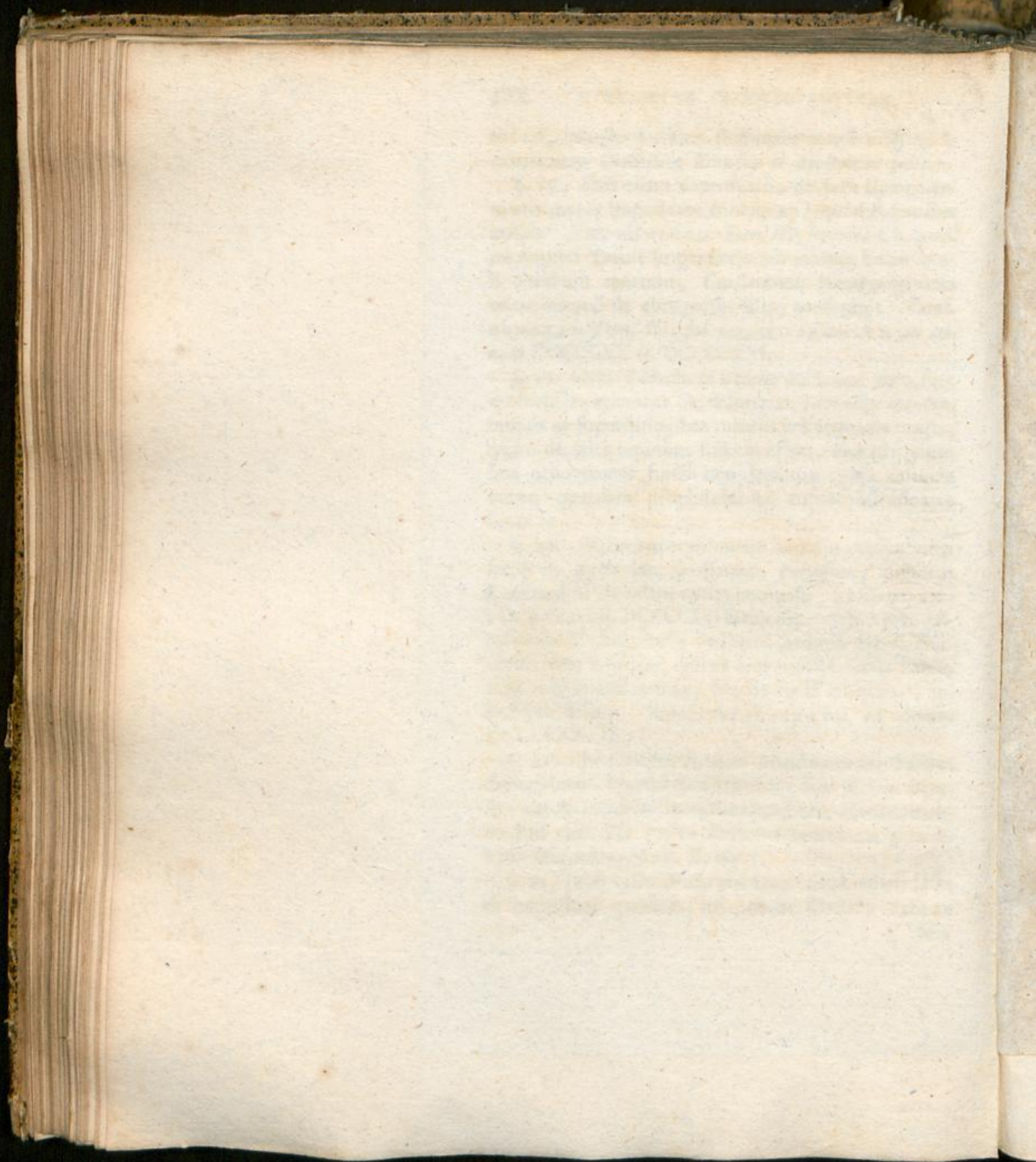
§. 19. Cum Catholicae ueteris doctrinae cura fere exoleuisset, et omnes Sacerdotes ac Monachi de ceremoniis ac superstitionibus tuendis uel augendis magis, quam de fidei capitibus solliciti essent, *haereses* nouas hoc aeuo enatas fuisse non legimus. Ex antiquis tamen quaedam propullularunt atque disseminatae sunt.

§. 20. *Anthropomorphitarum* haeresin medio huius seculi in Italia lare grassatam, *Parassum*, nobilem Lombardiae ciuitatem totam occupasse, BERGOMENSIS ad annum DCCCCLI memorat. Sed *Archi-Episcopus* Mediolanensis arripiens gladium *Petri*, ciuitatem hanc inuadens, omnes eius incolas, nulla habita sexus aut aetatis ratione, hac de causa trucidauit, urbemque deleuit. Conf. SIGEBERTVM ad annum DCCCCXXXIX.

§. 21. In Oriente foedam *Manichaeorum* sectam disseminatam Praeful Antiochenus e sua uicinia depulit: cui *Philippopolis* receptum praebuit; cum *Muhammedani* cum illa multa fouerent communia placita. Vid. *Magdeburg. Cent. X, cap. 5.*

§. 22. Inter ipsos *Muhammedanos* noua etiam secta ab impostore quodam, cui nomen *Cernat*, excitata fuit.

fuit. Qui e paganis et deserti Orientis incolis, quibus nec intellectus nec religio fuit, ad nouas superstitiones suas inuitauit, et dicto audientes multos inuenit, qui uix credenda patrasse dicuntur. Vid. EDW. PO-COCKII *Specimen Hist. Arab.* p. 371.

§. 23. *Henrici Aucupis*, Germaniae Regis, tempore, in Germania crimen *Simoniae*, quam *haeresin Simoniacam* LVITPRANDVS *Lib. II, cap. 8 et 9*, uocat, ualde inualuerat, ut Episcopatus, Abbatiae et aliae dignitates Ecclesiasticae essent uenales. Quare laudatus *Henricus*, antequam prope Mersburgum Hungaros memorabili acie profligaret, uoto se obstrinxerat, se obtenta uictoria istam haeresin extirpaturum esse. Vid. NAT. ALEXAND. *Hist. Eccl. Secul. IX, X, cap. VII, Art. VI.*

§. 24. *CEREMONIARVM* ac *cultus externi* studium magis hominum animos, quam doctrinae et uerae pietatis, quae Christianos decet, occupauerat. Congressus quidem nocturni ad cantiones et preces institui sic satis frequentes erant; at uero in illis et tenebrarum opera ac scelera patrata fuisse, LVITPRANDVS *Lib. II, cap. 20*, memorat. Conf. RHEGINON. *de Discipl. Eccles. Lib. I, cap. 54.*

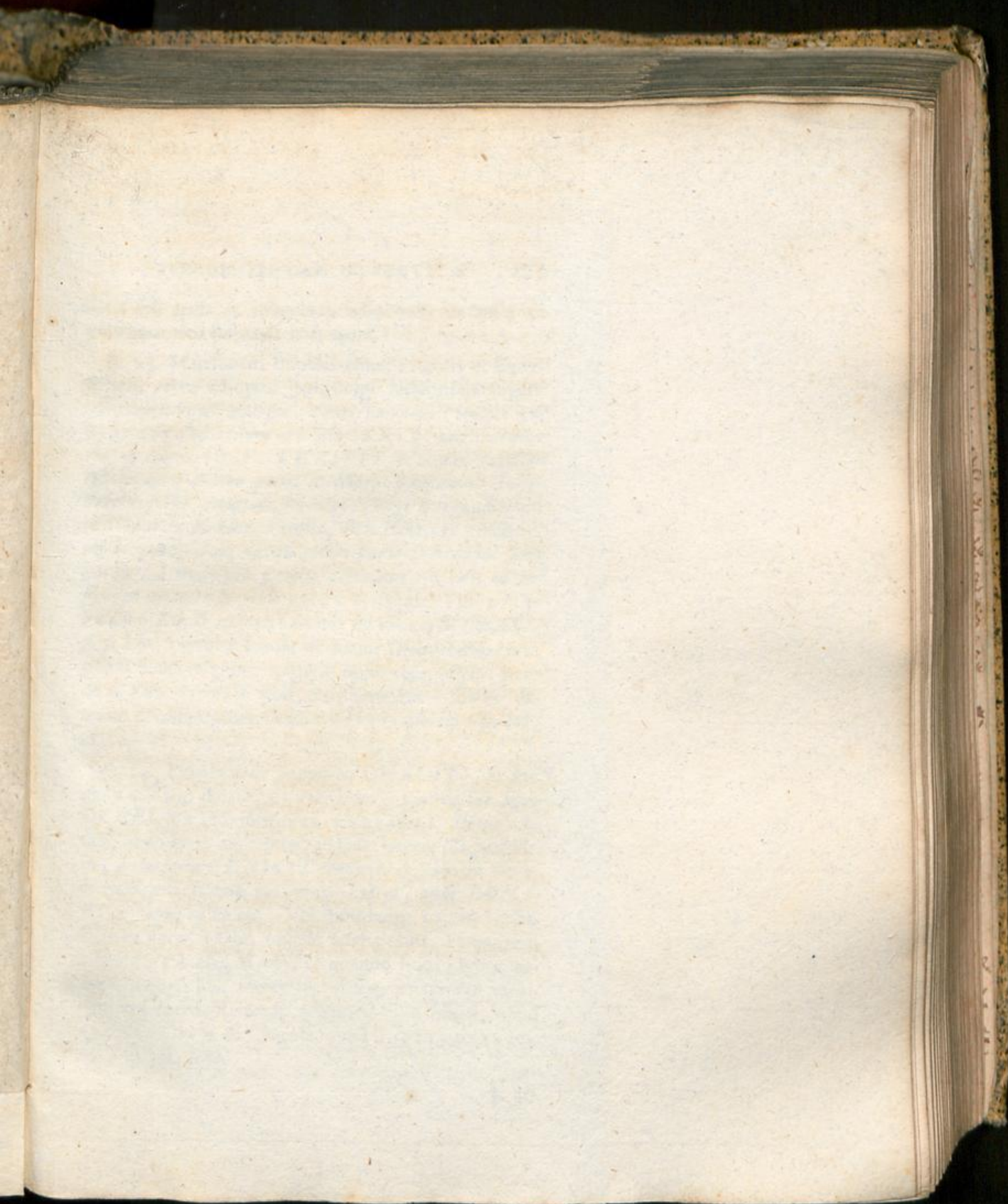
§. 25. In Ecclesiis Anglicanis hoc seculo *κός ἐλίσσον* cantari coeptum est, ideo, quod *Dunstanus*, Cantuariensis Episcopus, (ut fingitur,) missam celebraturus, in altari obdormiuerit, ac in coelum uelut per ecstasin raptus ab Angelis id cantantibus didicerit: ita refert VICENTIVS *Bellouacensis Lib. XXIV, cap. 85.* Festum etiam *omnium Animarum* post festum omnium Sanctorum celebrandum institutum, quas potissimum Cluniacensium Monachorum orationibus liberari a poenis Purgatorii, ex pluribus diuersisque reuelationibus

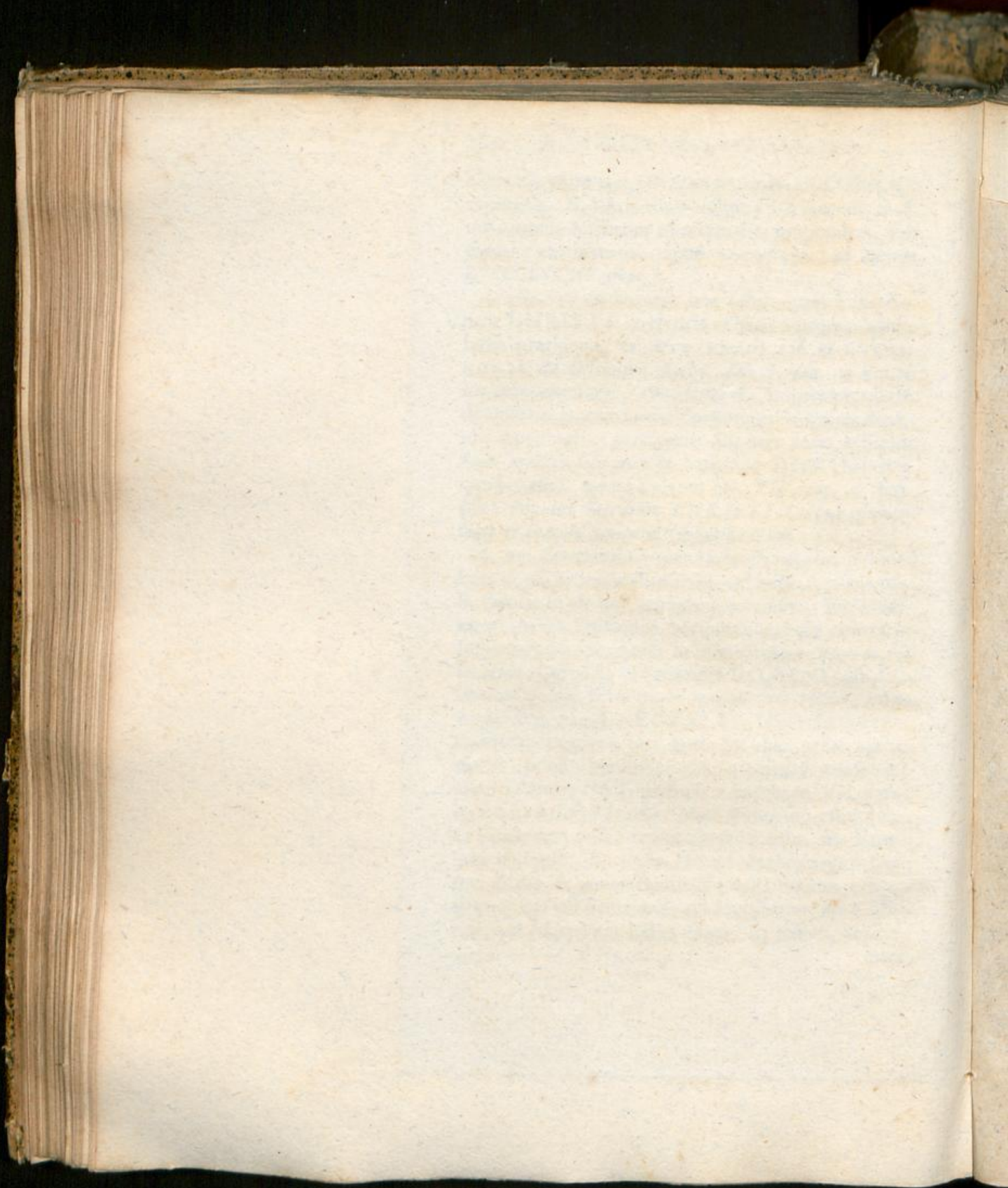
nibus ostensum erat, ut BARONIVS *ad an. DCCCCXCHX* annotavit. Sodalitia etiam instituta pro iuvandis mortuis, iuratis Missarum ad certos dies cantionibus, sub vinculo anathematis, apud BARONIVM *ad annum DCCCCLXXXIV, num. 5.*

§. 26. Sacram coenam hoc seculo iuxta institutionem CHRISTI et clericis et laicis integram adhuc fuisse praebitam, ex WITIKINDI *Lib. et RHEGINONIS de Disciplina Eccles. Lib. I, cap. 19* liquet. Ille enim memorat, quod Otto I, Imperator, lecto decumbens Sacramentum Corporis et Sanguinis domini experierit et perceperit: *Hic* uero docet, infirmorum animas Corpore et Sanguine DOMINI reficiendas esse. RVDOLPHVS *Lib. XIV, cap. 4*, scripsit: *Populus Sacratum CHRISTI Corpus assumit, bibit et beatum Sanguinis ipsius haustum.*

§. 27. Superstitio tamen improba hoc seculo inualluit; ut qui criminis alicuius rei aut suspecti essent, usu S. Coenae se ab isto purgare iuberentur. Ita Fride-ricus, Archi-Episcopus Moguntinus, haut temeraria suspitione conspirationis in Imperatorem Ottonem reus actus, Corporis et Sanguinis DOMINI usu sese liberare uoluit, memorante *continuatore Histor. RHEGINONIS anno DCCCCXLI*. Huc referas ritum consecrandi aquam, qua daemones abigi, aedes, agros, vineas, pecora horumque pabula adpersa consecrari, atque salutaria reddi, persuasum habebant. Vid. RHEGINONEM *Lib. II, c. 210*. Non minor superstitio circa Sanctorum ossa, et eorum cadauerum translationem obtinuit. Exempla horum *Magdeburgici Centur, X, cap. 6*, annotarunt. Templis nouiter exstructis nomina uel Saluatoris, uel Angelorum, uel S. Mariae, uel Martyrum indita sunt. In quibus anathe-

mata

mata seu arma et insignia praestantium uirorum ex gentilium ritu suspendi coeperunt.

§. 28. Maiestatem Imperii etiam externis et superstitiosis rebus ad opinionem uulgi facientibus augere uoluit *Henricus Auceps*. Nam *Lanceam* (inquit *SIGEBERTVS* ad annum DCCCCXXIX, mirandi operis, et clavis IESV CHRISTI crucifixi sanctificationem, quae dicitur primi et Magni Constantini Imperatoris fuisse, donatam Rudolpho, Regi Burgundionum et Italiae, a Samfone Comite, Rex Henricus precibus, minis, muneribus, addita etiam parte Prouinciae Sueuorum, a Rudolpho Comite extorquet, et hanc ad insigne et tutamen Imperii posteris relinquit. Vid. *LVITFRAND. Lib. IV, cap. 12, BARON. ad annum DCCCCXXX, n. 5.* Huc pertinet fabula de manu *Dionysii Martyris*, ueluti fatali pignore Imperii missa receptaque: item de *S. Vito*, Saxoniae post translationem e Gallis patrono et instauratore. Vid. *GRANZII Saxon. Lib. III, cap. 6.*

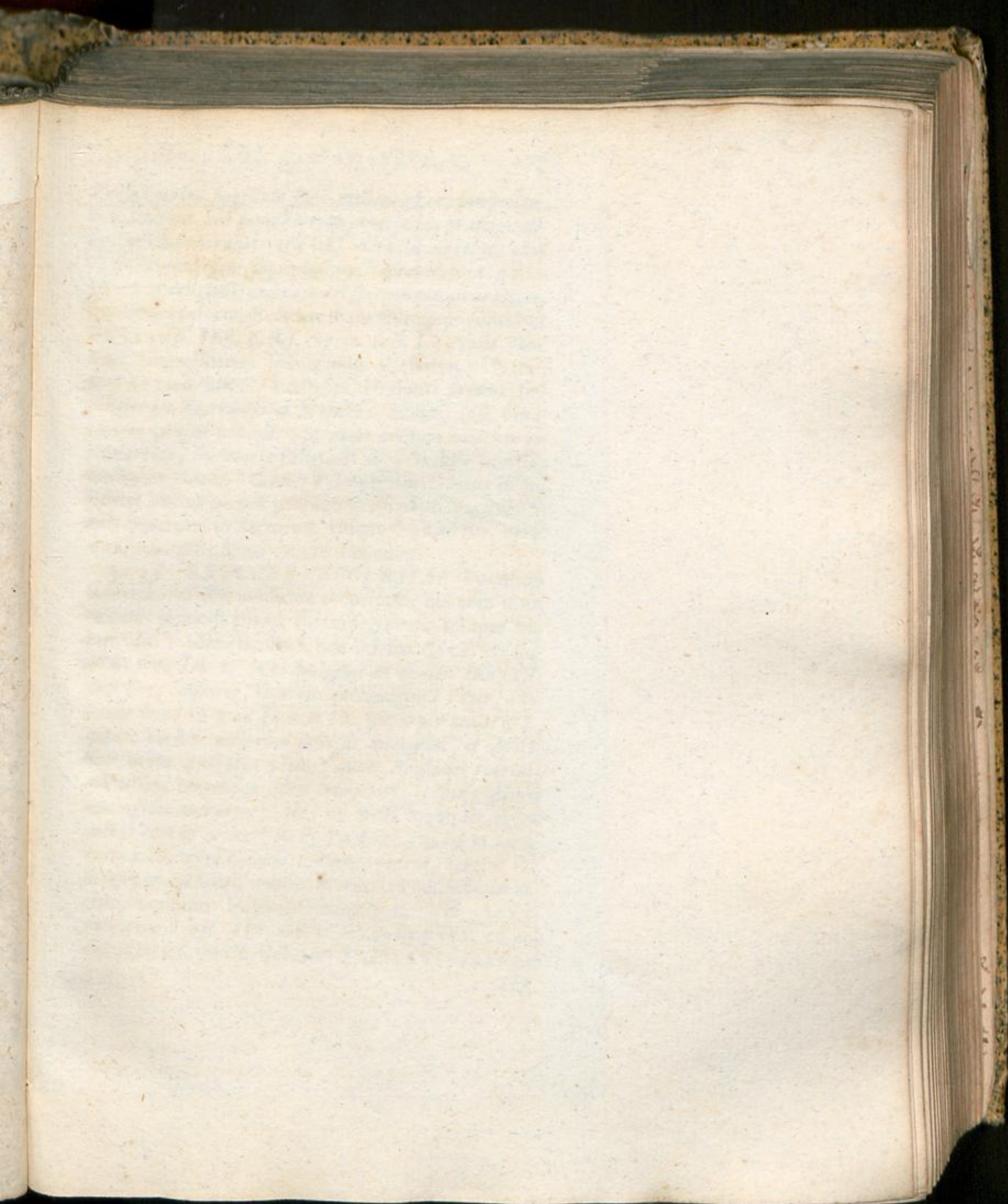
§. 29. Fabulam de Sanguine CHRISTI, in Augiam insulam delato, *HERMANNVS. Contractus* anno DCCCCXXIII memorat. *MARIANVS Scotus* eodem anno hanc annotauit, addens: *Forte ille Sanguis, qui de imagine CHRISTI confluxerat, cum in Beryto ciuitate a Iudaeis pariebatur eadem, quae DOMINVS passus est ab eis.* Vbi hominum uanam credulitatem notes. Quo indicio sciri potuit, Sanguinem CHRISTI esse, si ubi, et quando fusus, ignorabatur? Referrī huc merentur uisiones *Flotheldae* uirginis, in Lauerna Remensis territorii uilla factae, apud *FRODOARDVM in Chronic.* quod *P. RITHOEVS* edidit pag. 201, seqq.

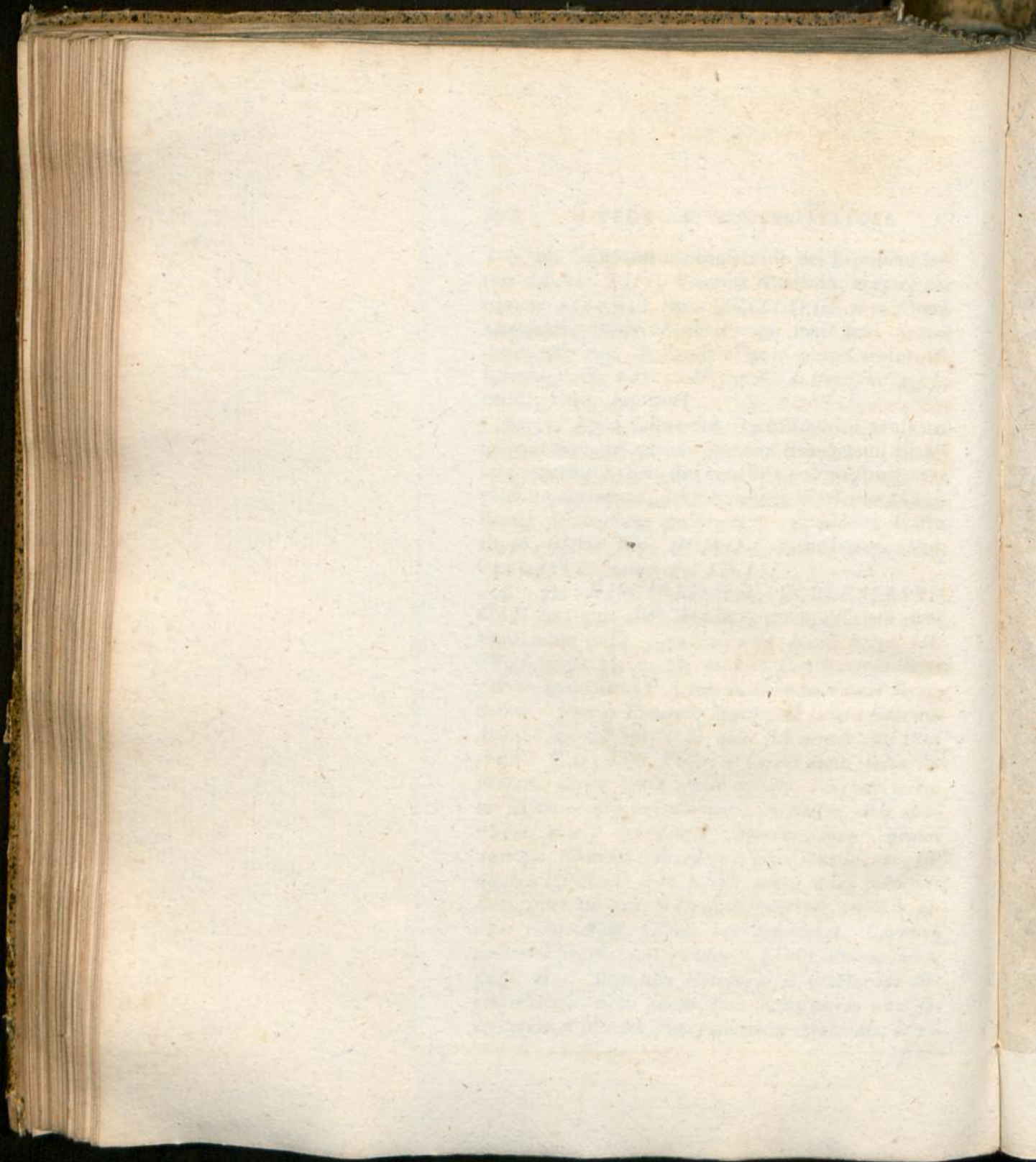
§. 30. Campanarum consecratio uel baptismus auctore Iohanne XIII, Pontifice Romano, coepit, annotante BARONIO anno DCCCCLXVIII, n. 93. Quod *κακοζήλιας* genus ad contemptum sanctissimi Sacramenti pertinet. Religiosior hac in parte Carolus M. fuerat, qui teste VOSSIO *Disput. XII de Baptism. Thes. I*, uetuit, *clocas baptizari*.

§. 31. Apud Polonos sub Duce Miecislao profanus inoleuit mos, ut quando Sacerdos Euangelium ad altare recitaturus esset, uiri equestris ordinis stringerent gladios uel acinaces, uelut Euangelii et religionis Christianae defensionem profitentes; respondente autem choro, *Gloria Tibi, DOMINE*, reconderent. Vid. CROMERI *Historiam Pol. Lib. III*.

§. 32. DISCIPLINAM ECCLESIASTICAM corruptis cleri moribus, corruptissimam aevi huius initio fuisse, AVENTINVS *Annal. Boior. Lib. IV, f. m. 368* his uerbis prodit: Creuerant Principe puero (Ludouico IV,) tum in Germania uitia Sacerdotum. Nam et Romanus Pontifex ob scelera male audiebat uulgo: *Venter et ea, quae sub uentre, illis Deus erant. Vino, Otio, Veneri et Cereri dediti sacras et profanas literas iuxta contemnebant. Virgines sacrae passim incestu polluebantur. Adulterio nihil communius erat. Arrogantia, superbia, luxus, libido, auaritia, communia sacerdotum mala inualuerant: Ciuitatem illi omnem ueste, incessu, armis, quasi carnifices circulatorumque prae se ferebant, pauperes, pupillos, uiduas compilabant. Nemo hos defendebat. Carmina amatoria passim cantitabantur. Emere, uendere sacra, pietas erat. Conradus Hotopagus et Geoptardus Argentoratensis, uates diuini, tum facundiam in uitia sacerdotum et Monachorum auiditatem exercebant, ac nisi re-*

si re-

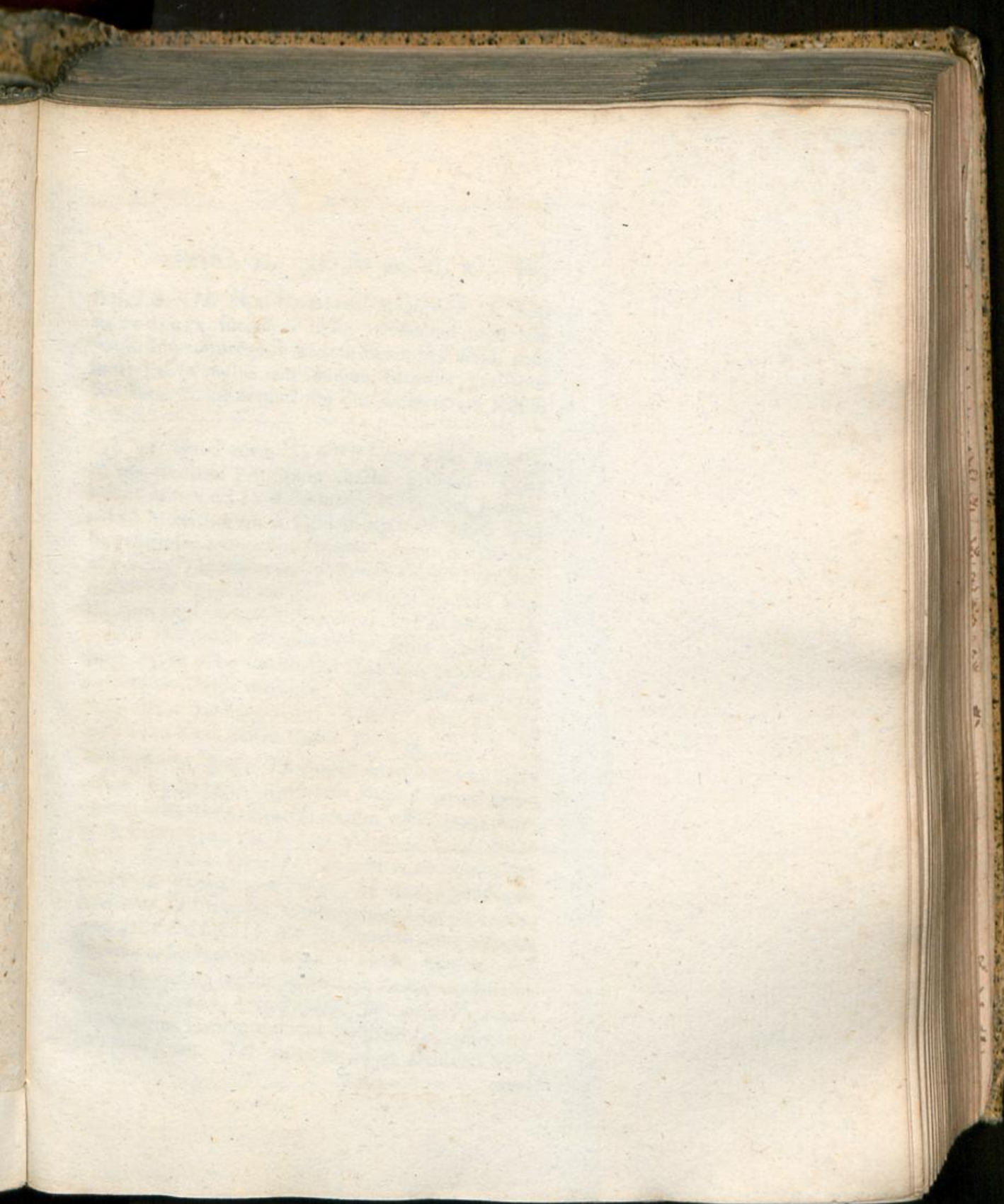
si respicerent, flagellum DEI Attilam adfore propediem, praedicabant. Sed nemo his rebus monentibus praecipientibusque obtemperabat. Ira DEI mortales urgebat: cum insipientissimi essent, sapientissimos se esse credebant: superstitionem religioni, umbram rei speciem pietati praeferebant. Plura deformis Ecclesiae status testimonia annotauit HOTTING. *Hist. Eccles. cap. 10. Sect. I.* Auxit hanc cleri improbitatem indulgentia Caesarum. Nam, AVENTINO *Lib. V.*, attestante, Henricus primus Imperatorum Sacerdotes et Monachos ditauit: ipsis uenationem quoque indulgit. Monachi arrepta occasione ex paupertate, seuerioris religionis ingo excusso licentius uiuere coeperant. Ottonis I, Imperatoris, larga in antistites liberalitas uel profusio ipsis ansam luxuriam maiorem praeiuit, ut sacrorum curam negligerent, uelut antiquatis disciplinae ueteris canonibus.

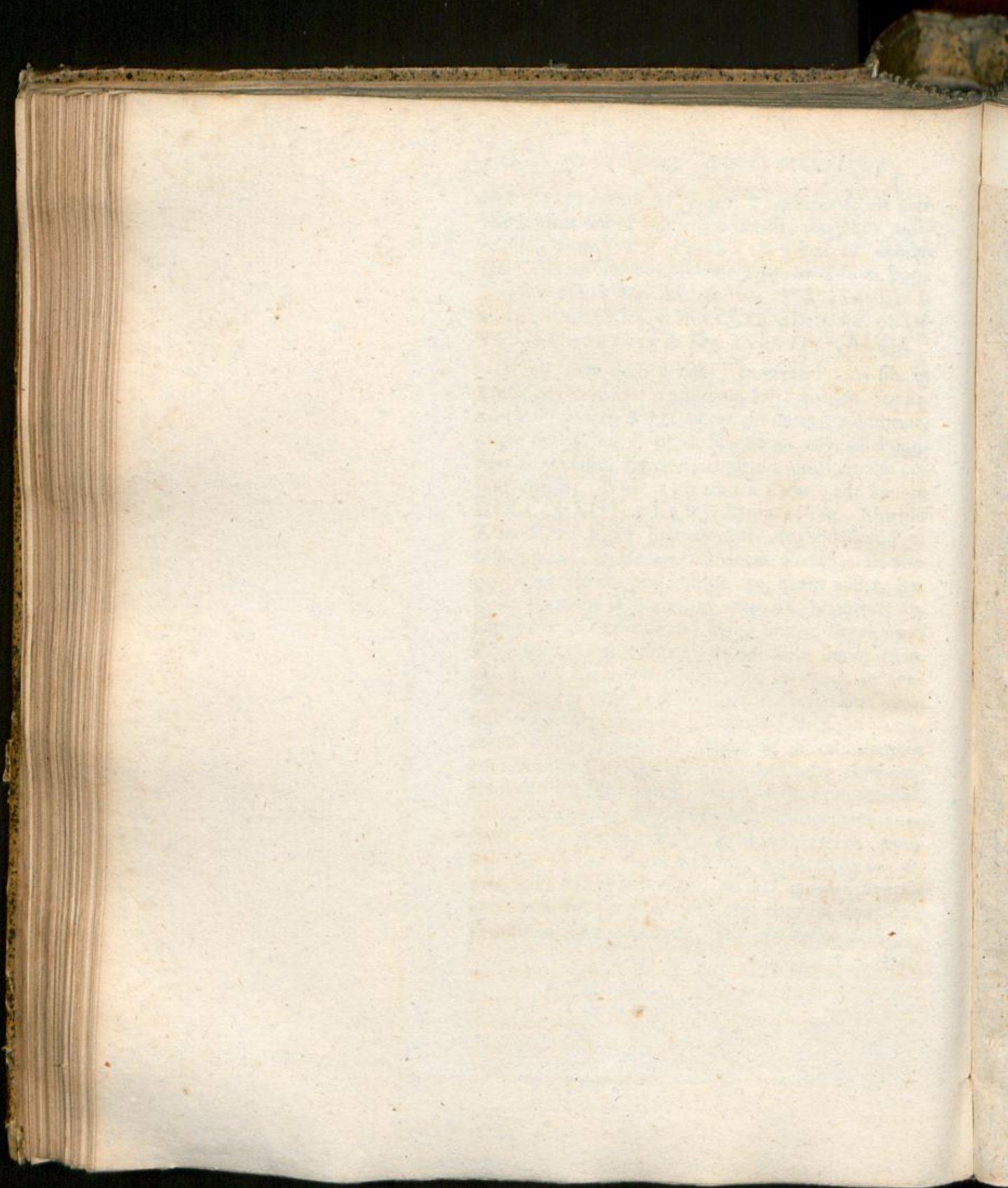
§. 33. REGIMEN ECCLESIAE Pontifices Romani iam sibi uindicare coeperant: qui cum uitiiis pessimis immergi essent, curam sacrorum inluper habuerunt. Ideo saeculum hoc infelix GILB. GENERARDVS *Lib. IV*, *Chronologiae ad annum DCCCCI*, pag. 807, deplorat foedatum quinquaginta Papis, a Iohanne hoc (IX) ad Leonem IX, usque per annos CL, quia a uirtute maiorum prorsus desecernunt, et Apostolici atque Apostatici potius, quam Apostolici fuerint, qui non aut largitione sedem inuaserint, et per posticum non ostium intrarint. Ita, ut Stella loquitur, omnis uirtus tam in capite, (Rom. Pontifice,) quam in membris ex hominum ignauia, consumpta fuerat. Sergius III, arte et opera scorti nobilis Maroziae Pontificatum natus, omnium facinorosissimus fuit. Vid. LVITPRANDVM *Lib. III*, cap. 12, et BARONIUM ad annum DCCCCIIX. Iohannes X, teste LVITPRANDO

Hist.

Hist. XIII, contra ius fasque, Theodora scorti artibus adiutus sedem Romanam inuasit, uitamque misere finit suam. Vid. SIGEBERTVM ad annum DCCCCXXX. Non melior *Iohannes XI*, ex Papa *Sergio* et matre *Marozia* genitus. Vid. BARONIUM ad an. DCCCCXXXI et DCC CXXXIII. Conf. M. ANTON. DE DOMINIS de *Reg. Eccles. IV, 7, fol. 636.*

§. 34. *Otto uero primus*, Imperator, ius sibi in Episcopos Romanos uindicatum iuit; quando *Stephanum IX* (*Platina VIII* uocat,) Pontificem instituit, atque *Benedictum V* eiecit, sibi ius eligendi Pontifices ac inuestituram cleri, consensu totius cleri et populi asseruit. Vid. SIGEBERTVM ad annum DCCCCLXIII, CRANZ. *Saxon. IV, 10.* Mortuo *Leone VIII* legati Romanorum, *Azo* uidelicet Protoscriniarius, et *Marinus* Sutriensis Ecclesiae Episcopus Imperatorem pro instituendo, quem uellet, Romano Pontifice in Saxoniam adeuntes, honorifice suscipiuntur et remittuntur, scribit *Autor Supplementi Reginonis*. Conf. CONRINGII de *Germ. Imper. Rom. cap. X*, ubi *Baronium* refutat, cui *Otonis I*, in constituendis, iudicandis et destituendis Pontificibus, itemque in Synodis cogendis potestas displicet. SIGON. etiam de *Rege Italiae VII, Ottonis II* auctoritatem in constituendo Pontifice affirmat: qui teste *Ditmaro*, Episcopo Martisburgensi, etiam alios Episcopos et Archi-Episcopum *Adelbertum* Magdeburgensem inuestiuit, Synodosque coëgit, quas BARONIUS anno DCCCCLXXIII, DCCCCLXXV, DCCCCLXXIX et DCCCCLXXXIII memorat. *Otto III* quoque *Brunonem* Saxonem, propinquum suum anno DCCCCXCV. Pontificem Rom. declarauit, teste SIGONIO de *Regn. Ital.*

Ital. Lib. VII. Cui *Gerbertum Sylvestrum II*, anno DCCCCXCIX succedere iussit. Nondum ergo hoc seculo Imperatores Ius Ecclesiasticum sibi adimi passi sunt: Etsi in multis iam imminui coepisset, grassantibus Papis R. ad dominatum diu desideratum stabilendum.

§. 35. Quod etiam *SYNODI* hoc aeno autoritate uel consensu Principum coactae probant. Quae tamen omnes uel ob dissensiones Pontificum Roman. uel ob Monachorum et Cleri disciplinam atque ritus supersticiosos conuocatae fuerunt. Anno DCCCCXXV, *Erffordiae* Thuringorum in *Synodo* solenni determinatum fuit: (1) ut natalitia Apostolorum XII summa cum ueneratione celebrarentur, (2) ut placita secularia Dominicis uel aliis diebus festis minime fierent; (3) ne ullus Christianus Ecclesiam pro reuerentia petendo ibique manendo, alicuius publicae potestatis banno constringeretur. Vid. FRANC. LONGI A CARIOLANO *Summ. Concil. fol. 699.*

§. 36. In *Synodo Virdunensi* anno DCCCCXLVII habita Episcopatus Rhemensis *Hugoni* puero quinquenni olim datus, *Artaldo* iterum adiudicatus fuit, apud FLODOARDVM in *Hist. Rhemens. Conf. GOLDAST. Constitut. Tom. III.* Otto M. anno DCCCCLXIII *Synodum Romae* conuocauit, in qua praesidendo *Iohannem XII*, Papam, condemnauit. Conf. BARON. anno DCCCCLXIII, n. 1. Insequenti anno *Pseudo-Synodus* a *Iohanne* iure deposito contra *Leonem*, Papam, conuocata legitur: item alia *Romae* coacta, in qua per *Leonem*, Anti-Papam, *Benedictus V*, Papa, exauctoratus *Hamburgumque* relegatus fuit, ubi et uitam finit suam. Vid. BARON. ad an. DCCCCLXIV.

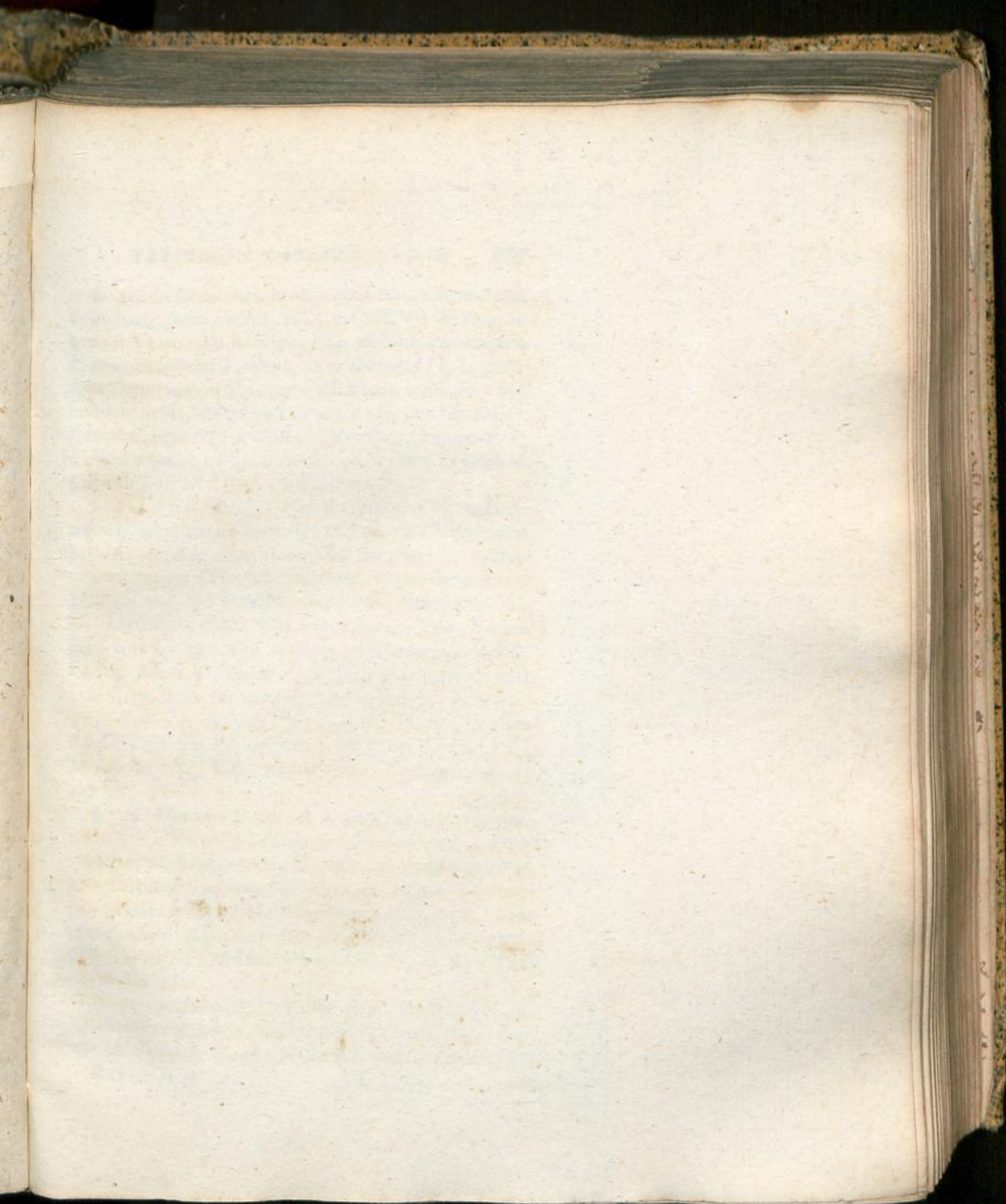
num.

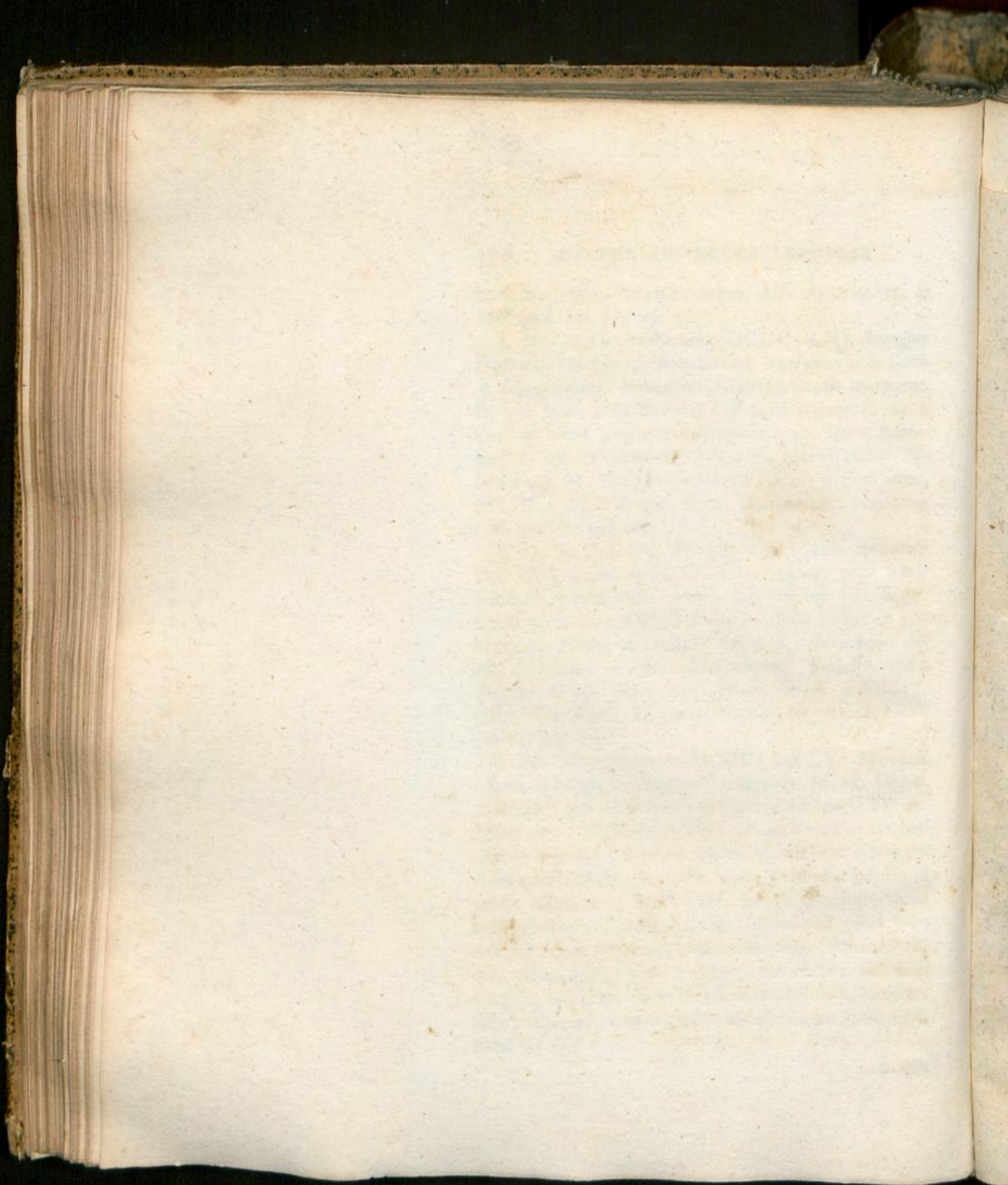
num 20, seqq. CRANZ. *Saxon. Lib. IV, cap. 13, et Metropol. Lib. II, cap. 4.*

§. 37. In Germania anno DCCCCLVI Augustae Vindelicorum Synodum habitam, CANISIUS ex Codice Manuscripto Monasterii Weingartensis memorat. In qua inter alios *Canones*, hi facti leguntur: ut si clericus ducat uxorem, deponatur: non liceat Ecclesiasticis habere canes nec accipitres, iuxta Concilii *Toletani cap. XI.* Ecclesiasticus aleae uacans deponendus, ut in *Can. XLII Apostol.* item, clericus non cohabitaret cum muliere extranea.

§. 38. In Gallicanis Synodis prae multis memorabilis est Synodus apud *Trosteinum*, uillam pagi Sueffionensis, hoc nomine *prima*, sub initium fere huius seculi conuocata, *Carolo Simplicem* adhuc Rege: in hac orationes graues et capitula XV pro reformando clero, disciplina, moribus, Monachismo, Ecclesia supra *Petram*, id est, super confessionem *Petri* aedificata, facta. Vid. *Tom. III Concil. Galliae*, et SPANHEMII *Introd. pag. 429.*

§. 39. In Anglia anno DCCCCLXXVI Synodus contra Clericos coniugatos, inceptore harum turbarum *Dunstano*, Cantuariensi Archiepiscopo, habitam. *Matthaeus Westmonasteriensis* de alia Synodo *Wintoniae* in caussa Clericorum contra Monachos insurgentium coacta memorat, quod circa medium utriusque partis disputantis confictum, imago Domini, quae altercantibus adstabat, expresse locuta sit: *Non sit, non fiet; indicasti bene, male mutaretis.* Quare, inquit *Matthaeus*, Clerici omnesque eorum fautores elingues redditi, nullam deinceps monachis controuersiam mouerunt. Vid. *BARONI ad annum DCCCCLXXV, n. 12.*

§. 40. Non omittenda hic, quae uulgo memoratur Synodus, *Romae* anno DCCCCXCVI habita, in qua, si *BARONIO* num. 30, *seqq.* ad hunc annum credimus, *Gregorius V*, Papa, cum *Ottone III*, Imperatore, *Septemuiros* Principes Electores instituit. Sed fabulam hanc *ONVPHRIVS PANVINVS de Comit. Imperat. cap. VI*, *GOLDASTVS Polit. Imper. P. I*, *CHRISTOH. GEVVOLDVS CLIMNAEVS in Capitul. Caroli V, art. XXVII*, confutarunt.

§. 41. PERSECUTIONES infideles adhuc Principes in Christianos excitasse, ex bellorum huius aevi historia constat. In *Dania* Rex impius et crudelis *Gormo* (quem *Helmoldus* allusione uocis Germanicae *Wurm* uocat,) ministros Euangelii toto regno eiecit, nonnullos etiam diris suppliciis afficiens. Verum *Henricus I*, Imperator, eundem armis adegit, ut subditis suis fidem Christianam amplecti permitteret; licet ipse Gentilismo pertinaciter adhaeresceret. Filius tamen eius *Haraldus* per Episcopum Hamburgensem *Vnni* (*Vnnonem* alii uocant,) ad fidem CHRISTI conuersus est. Vid. *HELMOLDI Chronic. Lib. I, cap. 8*.

§. 42. *Hungari* Duce uel Rege *Chussal* in Germaniam effusi horribili laniena in Sueuia, Francia, Thuringia et Saxonia patrata, dirisque modis Monachis et Sacerdotibus trucidatis, ab *Henrico Aucupe* memorabili praelio non procul Martisburgo uicti atque ad interuentionem usque caesi fuerunt. Vid. *LVIIPRAND. Lib. II, cap. II*, *RHEGINON. Lib. II*, et *AVENTINVM Lib. IV*.

§. 43. *Mistiwous*, Dux siue Rex Vandalorum, in Christianos atrociter saeuit, ulturus iniuriam a *Bernardo*, Saxoniae Duce, sibi illatam; quod cognatam suam *Rechenb. H. E.*

M

am

am uel filiam, quam illi in matrimonium elocare promiserat, denegasset, et quidem suafu *Theodorici*, Marchionis Brandenburgici, qui dixerat, tam nobilem puellam non esse *cani*, h. e. ethnico, elocandam. Vnde iste grauius irritatus dixit, *canes sumus? Si ergo canes sumus, rabiem exercebimus.* Excitata igitur persecutione, magnam stragem in populum Christianum edidit, quam *CRANZIVS Lib. IV Saxon. cap. 34*, describit.

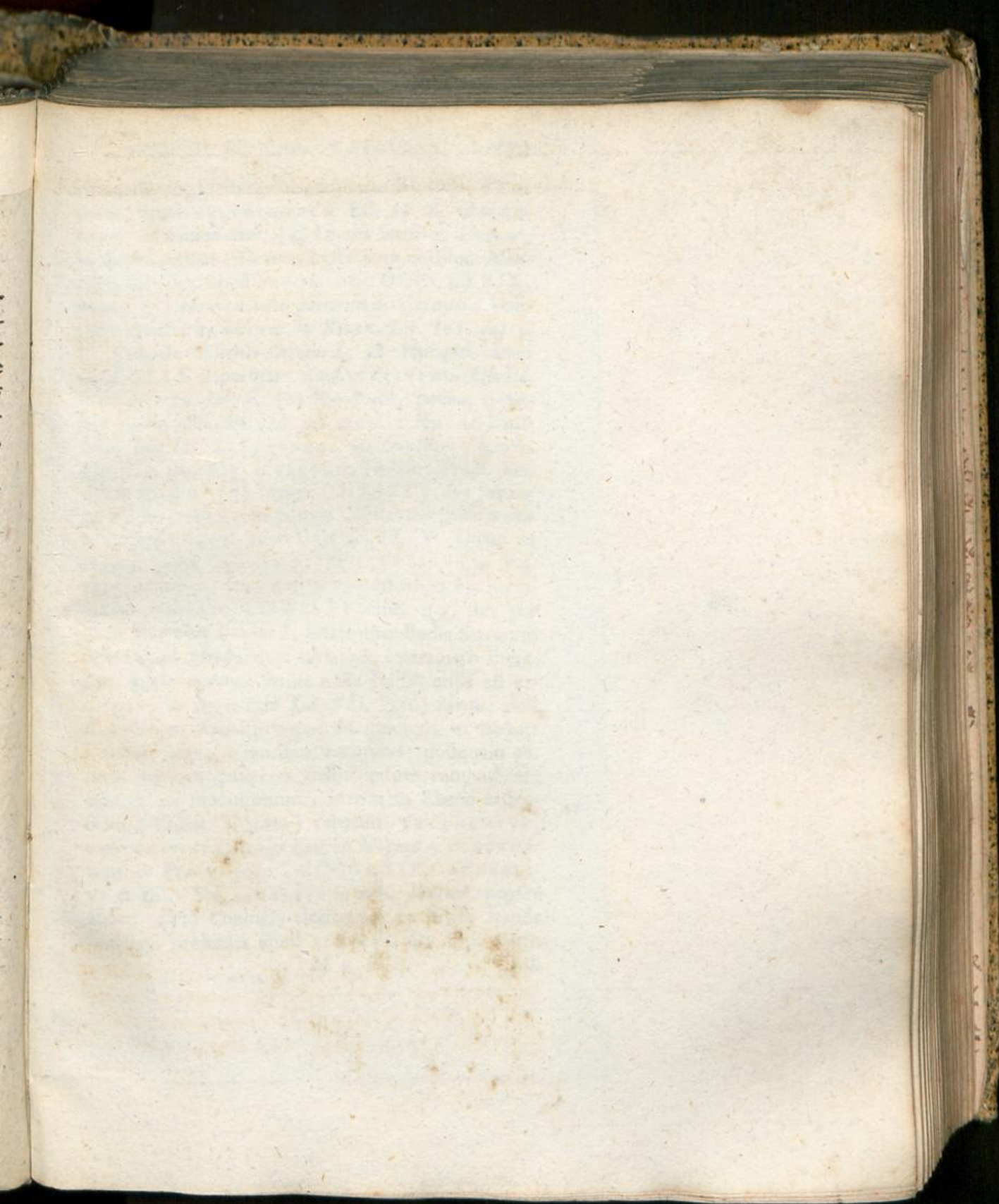
§. 44. *Rollo*, Normannorum Dux, Franciam inuadens, crudeliter in Christianos et uiros Ecclesiasticos grassatus est; donec *Gilla*, filia *Caroli Simplicis*, in uxorem accepta, a persecutione desisteret, et suscepto baptismi Christianorum sacris initiaretur, teste *GAGVINO Lib. V Hist.*

§. 45. In Oriente Saraceni Christianos non tantum iugo submiserunt; sed et uariis modis afflixerunt, multisque in locis extirparunt. *Hugo*, Rex Italiae, eos etiam conduxerat hoc consilio, ut auxilia peregrina ex Germania arcerentur. Qui Christianos spoliarent, iugularunt, eos praesertim, qui religionis gratia iam Romam proficisci solebant. Vid. *LVITFRAND. Lib. VI, cap. 6.*

§. 46. Inter MEMORABILIA huius seculi referimus (1) insignia Imperii apud *Godofridum Viterbiensem* descripta,

- *Crux, ensis, sceptrum, corona,*
Lancea, Palla.

Quibus *Chronicum Belgicum Magnum de Wilhelmo*, Comite, Rege Romanorum creato, addit annulum et globum aureum. (2) Vnde *Henrico Aucupi* a *Moguntino Pontifice* oblata, sed per modestiam recusata, apud *DITMARVM Lib. I.* (3) *Henrici* uictoria de Hun-

Hungaris prope Martisburgum anno DCCCCXXII parta, apud LVITPRANDVM *Lib. II, 8*, et SIGEBERT. *ad annum citat.* (4) Lancea sacra ab Hugone, in Gallia regnante, Henrico missa: item vexillum Mauricii, Martyris, apud BARON. anno DCCCCXXIX, num. 5. (5) *Marchionatus* primum in Germania instituti, apud CRANZIUM in *Saxon. Lib. III, cap. 9*. (6) Victoria insignis Ottonis I, ab Hungaris anno DCCCCLV reportata, apud VVITIKIND. *Lib. III*, et AVENTIN. *Lib. V*. (7) *Kovoφogia*, poenae genus hoc seculo usitatum, uid. MEIBOMII *Not. ad Wittikind, Lib. II*, RITTERSHVS. *ad Guntheri Ligurin. Lib. V, n. 194, siqq.* et BESOLD. *Thesaur. Pract. nos. Spund tragen*. (8) Imago CHRISTI ἀνεσπονδίου *Edeffena* multa cum pompa Constantinopolin translata apud BARON. anno DCCCCXLIV. Quam in dubium uocat Casaubonus; etsi GRETSERVS in *Synagm. de imagin. manu non factis*, persuasum sibi habet, ueram imaginem CHRISTI fuisse. (9) Ars per notas scribendi Ottonis I, aetate inter studia literarum relata apud Ekkebardum iuniorem; cetera uero literarum studia ea aetate ferme nulla fuisse; testis est SIGONIVS de *Regn. Ital. Lib. VII*. (10) Hatto, post Guilielmum, Archiepiscopus Moguntinus ex Abbate Fuldensi factus, a muribus deuoratus, postquam annonae arctiore pauperes ueluti mures combussisset; eiusque rei monumentum, turrim in Rheno exstructam (Mause-Thurm) referunt TRITHEMIVS, BRVSCHIVS in *Catalogo Episcop. Mogunt.* LYCOSTHENES de *Prodig.* anno DCCCCLXIX, DREXELIVS et alii. Sed SERARIVS in *rebus Mogunt.* negare audet. (11) Coniugia clericorum in Anglia fraude Dunstani prohibita apud FLACIVM *Cat. Test. Verit. Lib.*

Lib. XI, Centuriat. Magdeb. X, 9. (12) Roswida siue *Hroswitha*, uirgo illustris, monialis primo, post Abbatiſſa Gendersheimenſis Poëtria, cuius opera *Conradus Celtus* Norimbergae publicauit. Vid. *MEIBOM.* qui uitam eius ſcripſit, et *VOSS. de Hiſt. Lat. Lib. II, cap. 41.* (13) *Otto III*, Imperator ſuum, in Pontificibus itemque Episcopis aliis conſtituendis, uſurpauit, et Archiepiscopatum Gneſenſem etiam inſtituit apud *DITMARVM Lib. IV.* (14) Pontificum Rom. ſcelera ex Scriptoribus Pontificiis apud *HOTTINGERVM Hiſt. Eccl. cap. X, Sect. I et V*, annotata.

§. 47. His annotatis, in huius aeni hiſtoria miramur Pontificum Romanorum flagitia, quae *Ottones* quodammodo caſtigarunt, ſed tollere non ualuerunt. Imo profuſis in clerum donationibus ac inſtitutis pluribus Episcopatibus luxum Sacerdotum magis, quam pietatem aluerunt. Praeſertim cum cultus diuinus nouis ſubinde ſuperſtitionibus foedatus in ceremonias ac fabulas de ſanctis horumque miraculis ac reliquiarum uirtutibus degeneraſſet. Ita *DEVS* ſiuit populum in caligantis ſaeculi tenebris ambulare, quando *CHRISTVM* ſequi pro auſpicio, audire pro oraculo, amplecti pro exemplo clerus pariter et populus neglexiſſet. Sanctum tamen aliquod ſemen ſemper in hac zizaniorum abundantia ſuperfuſiſſe ac germinariſſe, *CHRISTI* promiſſio nos dubitare haut finit.

PERIO-

